

ПОЛИТИКНИ

ЗАБАВНИК

30. IX 1988. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА L • 1500 ДИН • БРОЈ 1918

У ЗАБАВ-
НИКУ
НАЈБОЉИ
СТРИПОВИ
СВИХ
ВРЕМЕНА
!

У
ОВОМ
БРОЈУ
І ДЕО
ПИНОКИ-
ЈА!

Пјетро Ландо (1461 - 1545)

ВЕНЕЦИЈАНСКИ ДУЖД
ОД 1539-1545 ОСУДИО
ЈЕ СВОГ СИНА
НА СМРТ
ЗАТО ШТО ЈЕ НА
ЈАВНОМ МЕСТУ
ПОЉУБИО
СВОЈУ
ДЕВОЈКУ.

ЖАБА

КОЈУ ЈЕ
ПРОНАШАО
ДАВИД ЛИБ-
МАН ИЗ НОР-
ФОЛКА (ДРЖ.
ВАШИНГТОН,
САД) ИМА-
ЛА ЈЕ
14 НОГУ.

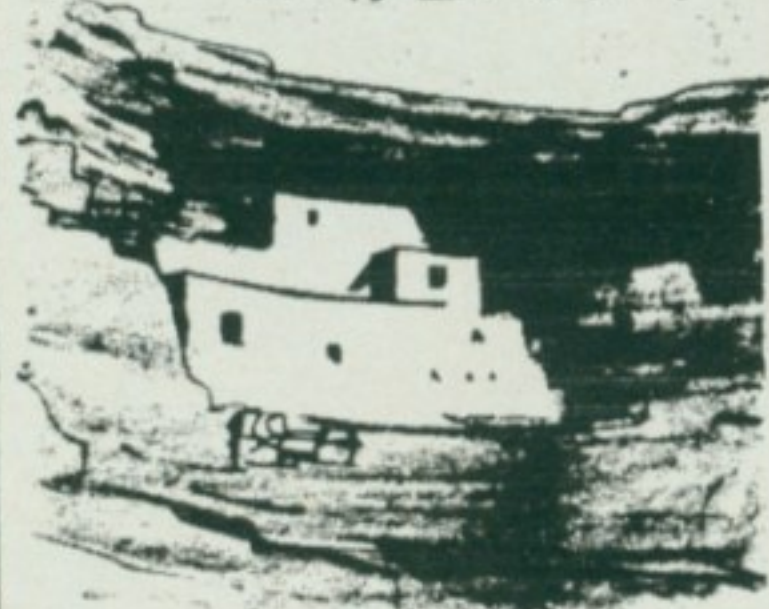
ПОД ВРБОМ

НА ПУТУ ИЗМЕ-
БУ КОПРУКОЈА
И КИРСЕХИРА
(ТУРСКА)
НАЈАЗИ СЕ ИЗ-
ВОР, И ИЗ СТАБ-
ЛА СТАЛНО ЦУ-
РИ МЛАЗ ВОДЕ.

ЗАМАК МОНТЕСУМА

У ЗЕЛЕНОЈ ДОЛИНИ
У АРИЗОНИ (САД)
ПОДИГНУТ ЈЕ У
КРЕЧЊАЧКОЈ
СТЕНИ, ВИСОК ЈЕ
КАО ПЕТОСПРАТНИ-
ЦА, ИМА 20 СОБА,
ОДОЛЕВА
ВРЕМЕНУ ВЕЧ
700 ГОДИНА
И САВРШЕНО ЈЕ
ОЧУВАН.

ДЕВОЈКЕ

ИЗ АФРИЧКОГ ПЛЕ-
МЕНА СОМБА У ДА-
ХОМЕЈУ, МОГУ ДА
БУДУ ИСПРОШЕНЕ
ТЕК ПОШТО ЈЕ
ЊИХОВ МОМАК У
НЕВЕСТИНОЈ
ПОРОДИЦИ
БЕСПЛАТНО
РАДИО
8 ГОДИНА.

БЕЛОВРАТИ ВОДОМАР

ПРАДИ
ПЕЗДО
У ЗИДУ
ТЕРМИТ-
ЊАКА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЧ ЧУЛИ ДА

●●● Анатолиј Капсиров-
ски, хипнотизер из Москве,
пред милионским телевизиј-
ским гледалиштем успешно
је извео занимљив експери-
мент: хипнотисао је једну па-
цијенткињу кијевске болни-
це, хиљаду километара уда-

та. Али, највише славе донео
му је најновији подвиг: пре-
ко Самсонових груди може да
пређе камион тежак две и по
тоне, после чега се он неозле-
ђен диже баш као да ништа
није било.

●●● анкета спроведена у
Италији показала је да само
педесет одсто житеља ове
земље одлази на годишњи

љену од совјетског главног
града. Тако је над болесни-
цом извршена операција без
употребе анестетика.

●●● Самсон Белтан из
Балтимора (САД) опседнут
је постизањем разних рекор-
да. Он, рецимо, зубима отво-
ри 20 боца за само три мину-

одмор. Чак четвртина одла-
зи на море или планине сва-
ке друге године.

●●● у галерији Хејверд у
Лондону изложен је колаж
дугачак осамнаест метара.
Од разних боца, поломљених

играчака, старих поклопаца
и пластичне амбалаже изра-
дио га је вајар Тони Крег.
Своје дело уметник је назвао
„Сукоб између полиције и
демонстраната”.

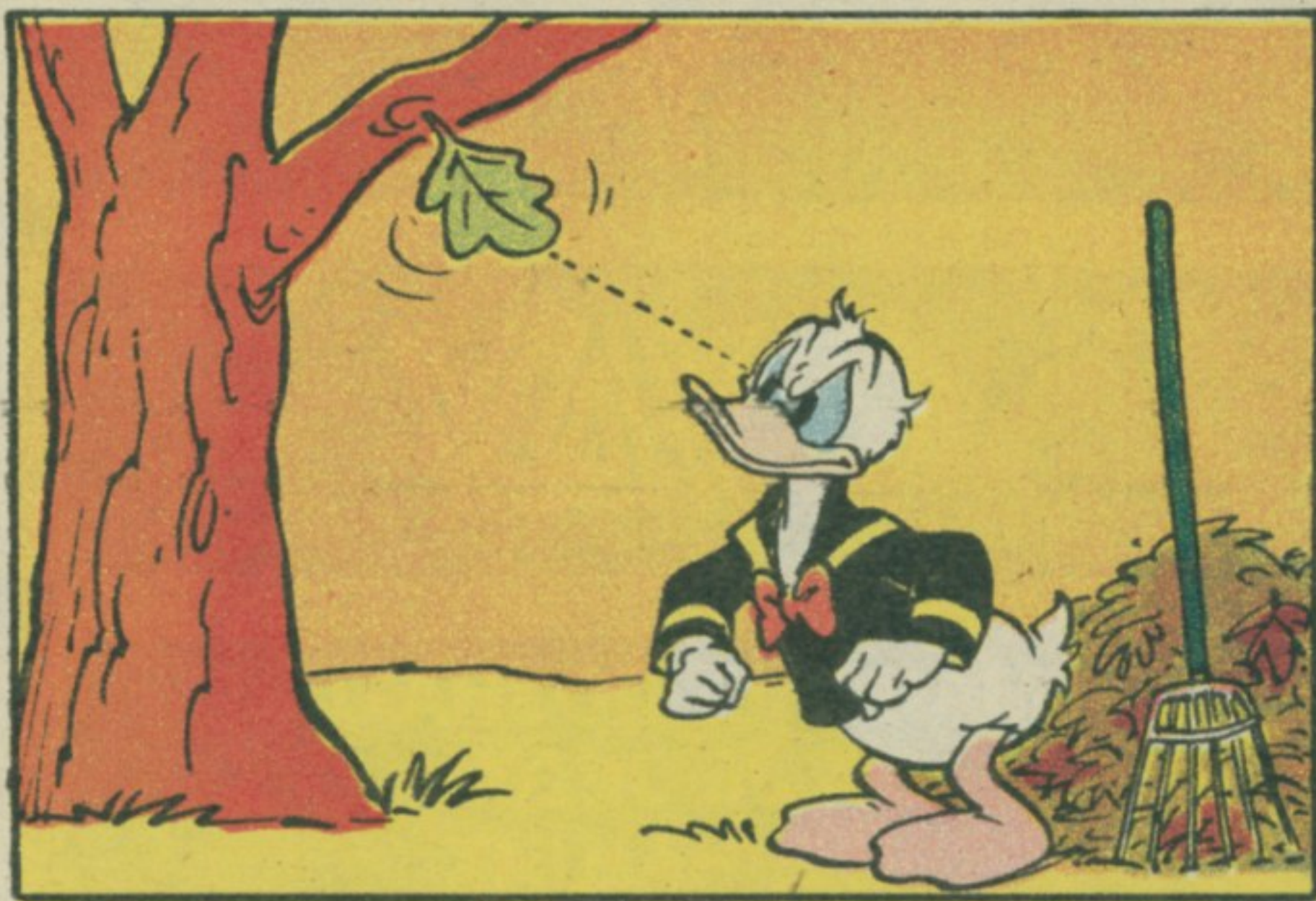
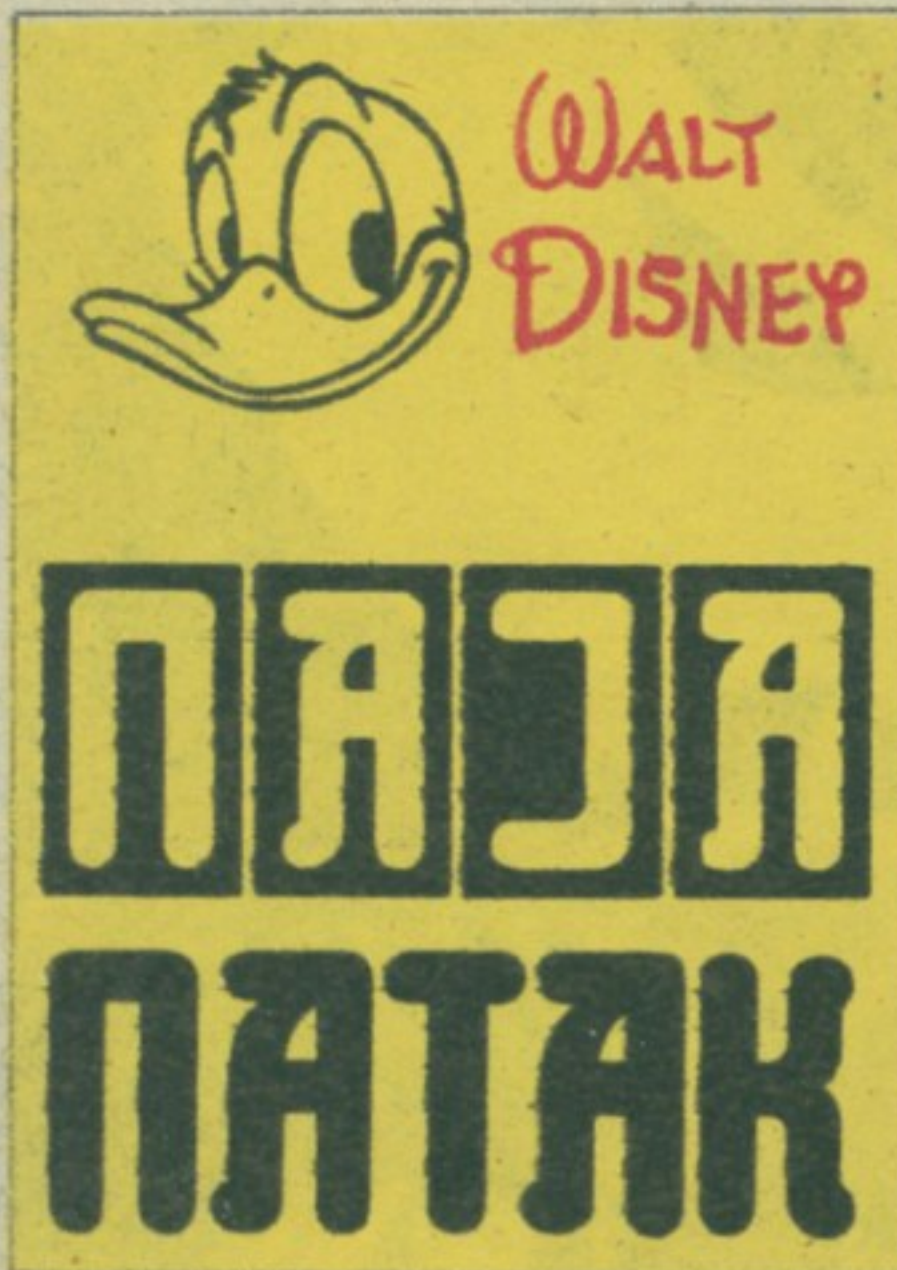
●●● да би прославила
унапређење свог сина на по-
слу, госпођа Крис Вандер-
ворд из белгијског града
Брижа позвала је на част све

ближе и даље суседе. По-
служила их је помфритом, и
то у огромним количинама.
Да би баш сви могли да се
наједу до миле воље, мама
Крис је пржила кромпир пу-
них 75 часова без престанка
и успешно одолевала умору.
Њен труд донео је оно што је
и желела: о унапређењу мла-
дог Вандерворда писале су
готово све новине.

●●● највећи краставац на
свету израстао је ове године
у башти Аустралијанке Ан-
лин Чепел. Званично је по-
тврђено да је плод био тежак
чак 24 килограма.

Довољно је само – ЦЕРАР

ЗЛАТНИ КОЊАНИК

У

СУДУ

МАЛО ЈЕ ПОЗНАТО
ДА ЈЕ ЈЕДАН
ОД НАШИХ

**НАЈВЕЋИХ
СПОРТИСТА
КАО ДЕЧАК
БИО БЛЕДИ ЖГОЉАВКО,
СЛАБОГ АПЕТИТА
И ОСЛОБОЂЕН
ЧАСОВА
ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА**

Праг 1962. Првенство света у гимнастици. Пред 18 хиљада гледалаца у дворани „Јулиус Фучек“ за златну медаљу за вежбу на разбоју боре се два истинска великана: Мирослав Церар из Југославије и Борис Шахлин, СССР. Оба су у врхунској форми. Сведоци драме која је уследила били су милиони телевизијских гледалаца.

Вежбу је први извео Шахлин, а онда Церар. Оба – беспрекорно. Међутим, присутни гледаоци били су, захваљујући снажној соколској традицији, и те како упућени у гимнастику и могли да уоче нијансе између ова два такмичара. Кад је за победника проглашен плавокоси Мос-

ковљанин, двораном су се проломили звиждуци и узвици негодовања: публика је сматрала да је Церар надмашио Шахлина и да је оштећен. Протести су трајали цео сат, такмичење је прекинуто, дворана је одјекивала од громогласног скандирања: „Церар, Церар!“.

Срамота је била очигледна, па је морао да се умеша председник Светске гимнастичке федерације. Бодовање је поништено, титула првака додељена је Југословену. На телевизорима опет његово лице у крупном плану: озбиљно је, нема осмеха нити израза поноса што је постао најбољи на свету.

Сутрадан су чехословачке новине, и не само оне, осва-

нуле с крупним насловима: „Мирослав Церар – какав диван човек и спортиста!“.

Поред мноштва медаља с највећих такмичења Мирослав Церар, по мишљењу многих наш највећи спортиста свих времена, упамћен у историји гимнастике и по томе што је срушио такозвани „кинески зид“, годинама је, наиме, сам побеђивао дотад несавадливе гимнастичаре Јапана и СССР-а. Иза њега су остајали и такви мајстори као што су били Јуриј Титов, Јукио Ендо, Михаил Вороњин, Харухиро Јамашита и други... Јапанци су о њему снимили посебан филм који младим гимнастичарима и данас приказују.

Поред других великих такмичења, Церар је учесник и три олимпијаде. Јунак је Игара у Токију 1964. и Мексику 1968. године. Захваљујући својим ненадмашним вежбама на коњу с хватаљкама, још се памти као „златни коњаник“. Тај назив носио је, и још носи, у гимнастици само он.

Првак с повређеном руком

Тавчарјева улица налази се у центру Љубљане. На улазу, поред броја 6, међу осталим

фирмама, и ова: МИРОСЛАВ ЦЕРАР, адвокат. Непуних стотину метара даље је Врховни суд Словеније. На том растојању пролазници често могу да виде Церара с пословном торбом у руци. Само нешто већи залисци у Цераровој коси казују да време пролази. Идуће јесени он навршава педесет година, али је још у изврсној форми.

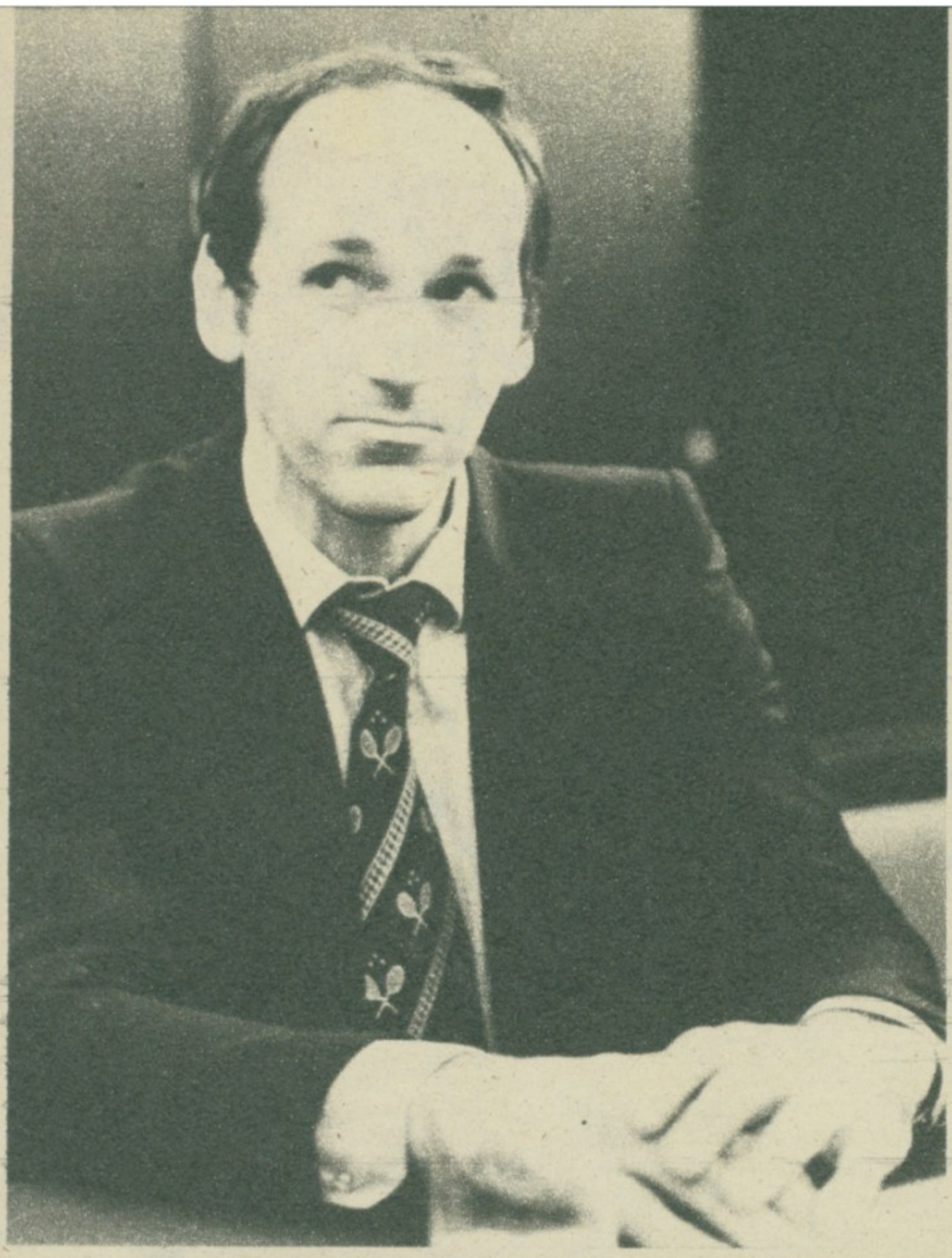
Иако се некад потпуно предавао гимнастици, и поред свакодневних вишесатних тренинга, честих путовања и такмичења, Мирослав Церар је 1964, у двадесет петој години, дипломирао на Правном факултету у Љубљани. Исте године „дипломирао“ је и на токијској Олимпијади: златна медаља на коњу с хватаљкама, бронзана на разбоју.

У јануару 1973, годину дана после престанка такмичења, отворио је у Тавчарјевој 6 адвокатску канцеларију. Данас је Церар угледан адвокат.

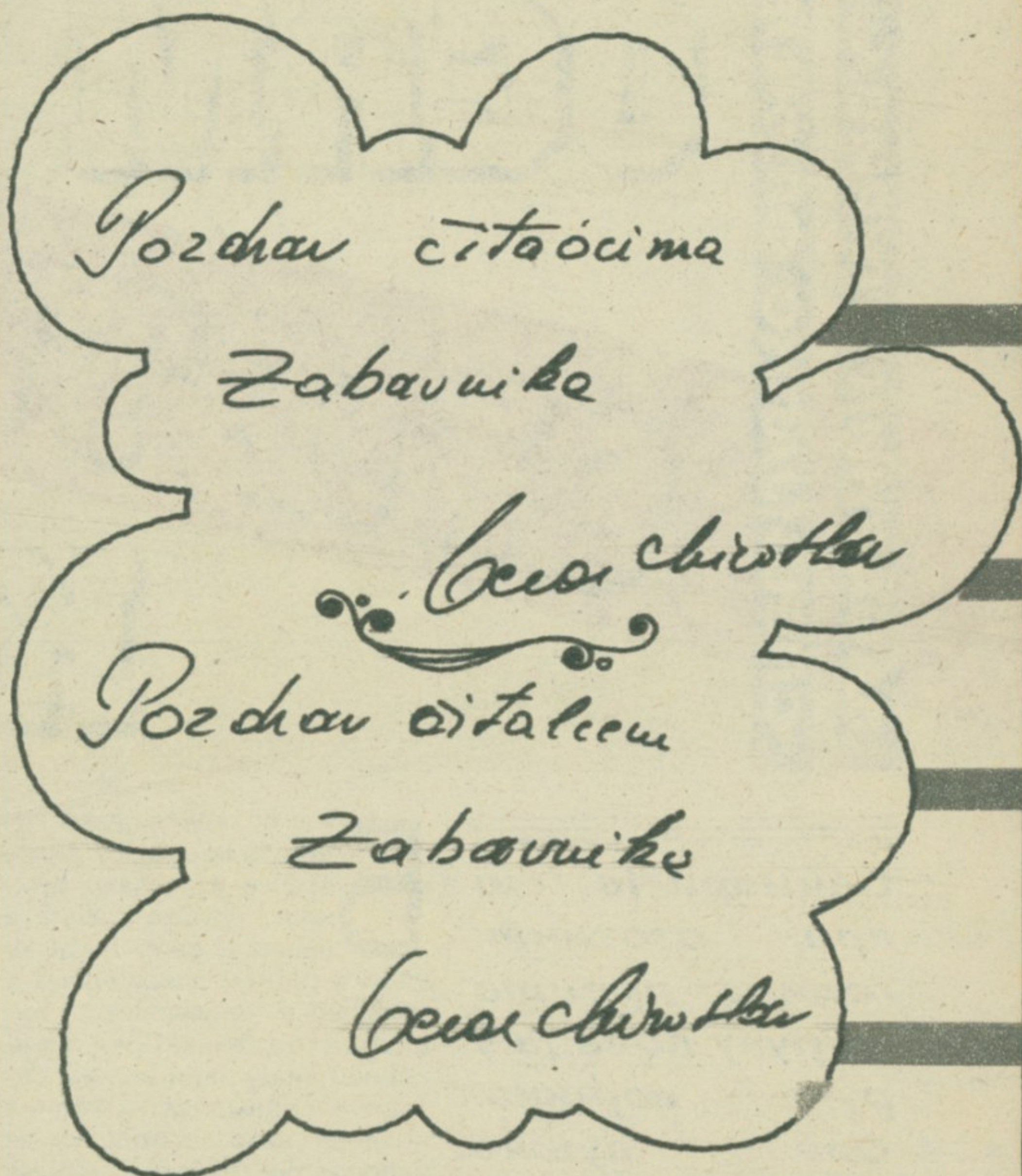
А кад је као један од најбољих спортиста, не само Југославије, већ и света, завршио правни факултет, новинари су се вајкали: „Цела Југославија одмах сазна кад се неки познати фудбалер једва упише на факултет, а Церару нисмо

Мирослав Церар: некад, као ненадмашни „златни коњаник“ и...

... данас док, као адвокат, прати суђење

знали да одамо дужно поштовање за његов прелаз међу академске грађане, и то у редовном року!"

Церарово бављење гимнастиком, нарочито почетак, подсећа донекле на бајку.

Као дечак, био је нејак, болешљив, блед. Звучи готово

рекавши се да мора постати гимнастичар.

Онда је „прорадила“ чувена Церарова упорност. И рад, неуморан.

Отишао је у Народни дом где су вежбали најмлађи гимнастичари под стручним руководством Томаша Шавника.

— Те исте, 1955. године, повредио сам руку на тренингу и лекар је хтео да ми стави гипс — сећа се Церар. — Нисам пристао, већ сам отишао кући где сам је грејао, масирао, лечио. Кад сам дошао у Марибор на такмичење, нисам рекао шта ми се догодило. Већ на почетку вежбе осетио сам ужасан бол. Било је врло тешко. Али, стегао сам зубе, некако издржао и — победио.

Нова страст — књиге и слике

Иако је данас далеко од овог спорта, Церар је забринут што наша гимнастика није ни близу као у његово доба. Боли га погрешан однос друштва према неким спортовима, као што се искрено радује сваком правом, великом успеху спортиста, поготово у појединачним спортовима.

Церар адвокат не може без физичке активности. Иако понекад преко десет сати дневно проведе у канцеларији, а остатак с породицом у оближњем Гросупљу, Церар данас игра фудбал.

— Колико ми дозвољавају обавезе, играм мали фудбал — каже он. — По замисли хумористе и новинара Тонета Фор-

незија, који је некад и сам био спортиста, основали смо тим од некадашњих врхунских спортиста. Тим се неслужбено зове „Звезда“, али му је право име „Златна селекција“. Све што зарадимо иде у Фонд за парализоване.

Мирослав Церар нема много времена за разговор, поготово не о себи. Странке и госте у Тавчаревој 6 прима с оним својим познатим осмехом, али је адвокатури, као некад гимнастици, потпуно предан. Ако не жури на суд, седе у „голф“ и жури кући где га чекају супруга Зденка, такође бивша гимнастичарка, двадесетпетогодишњи син Мирослав, двадесетједногодишња Аленка и осмогодишња Весна. Мирослав јуниор и Аленка су такође спортисти, али им је кошарка ближа од гимнастике.

Сазнајемо да Церар има још две љубав, готово страсти — лепу књижевност и скупљање слика.

На растанку му преносимо поздраве Леона Штукеља, такође спортског великана и такође правника. Церар изражава захвалност широким осмехом и јачим стиском мишићаве руке.

Иван Лончар

ОСАМ ПУТА СПОРТИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ

Мирослав Церар је рођен 18. октобра 1939. Вишеструки је репрезентативац, првак и заслужни спортиста Југославије у спортској гимнастици.

На олимпијским играма, првенствима света и Купу Европе од 1958. до 1970. освојио је 30 златних, сребрних и бронзаних медаља. На коњу с хватаљкама био је први на Светском првенству 1962, 1966. и 1970. као и на Олимпијским играма 1964. и 1968. Исте успехе постигао је на Купу Европе 1961. и 1963.

Први је спортиста добитник Награде АВНОЈ-а (1969. као тридесетогодишњак). Године 1965. предао је другу Титу штафету младости. Одликован је Орденом заслуга за народ са златним венцем. За спортисту Југославије проглашаван је осам пута.

невероватно да је будући шампион у основној школи због нежног здравља био ослобођен часова физичког васпитања. На подстицај учитеља гимнастике покушао је да вежба у трећем разреду. Није успео да изведе ни најједноставнију вежбу. Утучен и постиђен, напустио је дворану за-

Био је пресрећан кад су га примили. После само неколико месеци вежбања нагло је ојачао. Већ 1955. шеснаестогодишњи Церар осваја назив првака Југославије у појединачној конкуренцији. Од тада зна само за успехе... Али, до њих је често стизао муко-трпно.

ОСАМ

СМЕРТОНОСНИХ

КУГЛИЦА

Сачмара је још пре стотинак година прешла из руку ловаца у руке војника. Ове пушке стручњаци данас сматрају најмоћнијим одбрамбеним оружјем и у свету управо траје велико надметање: ко ће направити најбољу сачмару за америчку армију?

Без обзира колико то европској војној филозофији изгледало сумњиво, пушка сачмара нашла је своју тактичку улогу у ратним операцијама и успешно је испуњава већ више од сто година. Први пут је коришћена у индијанским ратовима седамдесетих година прошлог века за одбрану из непосредне близине. Искуство оружаних подухвата на Филипинима, Куби и Мексику почетком века уверило је Американце у вредност сачмаре углавном на растојањима до педесетак метара, као и у њену изванредну зауставну моћ.

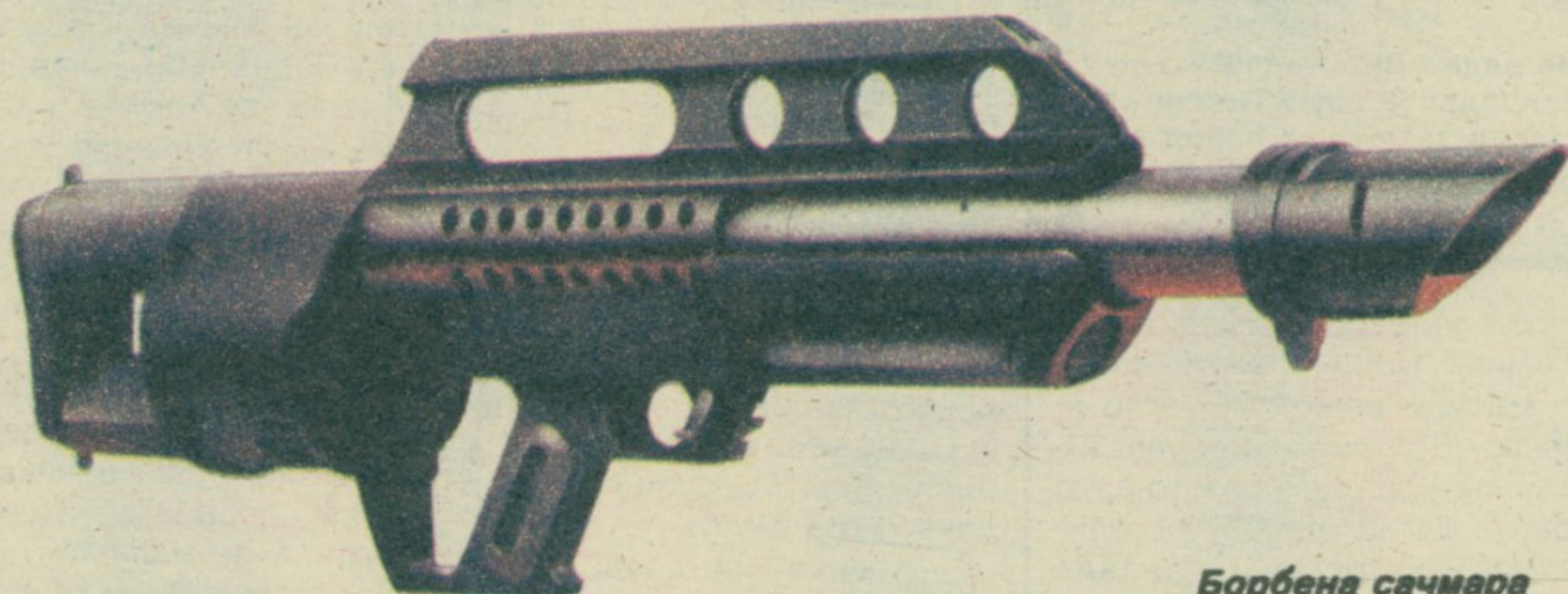
У први светски рат САД улазе 1917. са 30.000 сачмара репетирки „винчестер“ М-1а које су се одлично показале у рововским борбама, како у одбрани тако и у нападу и чишћењу заузетих положаја. У другом светском рату сачмаре репетирке, претежно М-12, али и модели намењени слободној продаји, коришћене су увелико на пацифичком ратишту и у борбама у џунгли,

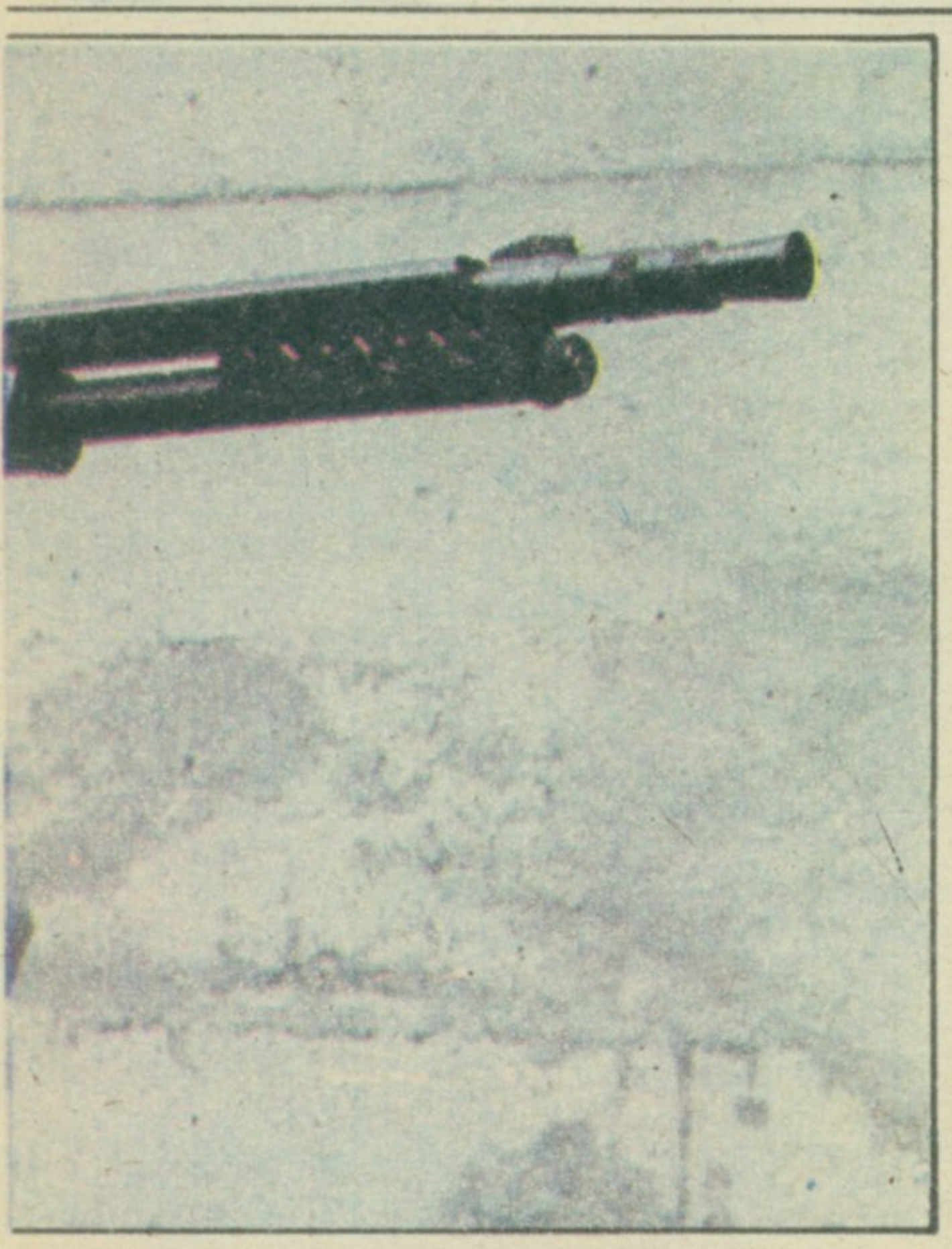
као уобичајено наоружање маринаца и пешадије. Трупe које су чувале логоре ратних

заробљеника по правилу су биле наоружане углавном сачмарама. Борбе у џунглама Малаје и Вијетнама поново су потврдиле предност сачмара, нарочито када је реч о операцијама чишћења тунела и подземних скровишта. Званично оружје у вијетнамском рату била је репетирка „ремингтон“ М-870 Мк 1, а метак патрон М-162 са девет зрна пречника 8,4 mm и масе 3,5 g свако. Калибар је 12, што је иначе универзални војно-полицијски калибар за сачмару.

Британска испитивања показују да на удаљености до 70 метара полуаутоматске сачмаре и репетирке имају већи учинак од аутомата. Поменути патрон М-162 има полазну брзину од 335 m/s, а свако зрно сачме енергију на усти-ма цеви од 277 џула. На три-

Борбена сачмара
„Rapco Jackhammer“
Мк3 А2

**"Мосберг"
на делу**

**Сачмара
"берета" RS 202
код које може
да се
подешава
расипање
сачме**

ме та пушка продире и у Европу.

Педесетих година много се радило на усавршавању стрелице (flechette) као вишеструког пројектила за артиљеријска зрна, уместо шрапнела, али и за стрељачко наоружање. Тако је настао метак "beehive" („кошница) који је усвојио Корпус морнаричке пешадије САД и користио га у Вијетнаму. Метак уместо сачме има 20 стрелица са малим крилцима за стабилизовање тешких по 0,48 g. Полазна брзина је 595 m/s, али на удаљености до 30 метара стрелице се још нису стабилизовале и љуљају се у лету што смањује ефекат. На већим даљинама, међутим, ти пројектили су веома опасни: смртоносне повреде на удаљеностима већим од 100 метара биле су уобичајене, а било их је и на даљинама од 300 метара...

Димензије пројектила калибра 12 (стварни пречник цеви је 18,51 mm) допуштају разна пуњења: сузавац је већ уобичајен, као и пластична и гумена сачма за nerede, али има и запаљивих, пробојних поткалибарских, пробојно-запаљивих, па чак и пуњења нервним бојним отровима.

Незаобилазна пластика

Са механичке тачке гледишта, борбене сачмаре значајније се усавршавају тек однедавно, углавном због полицијских захтева: уводи се кун-

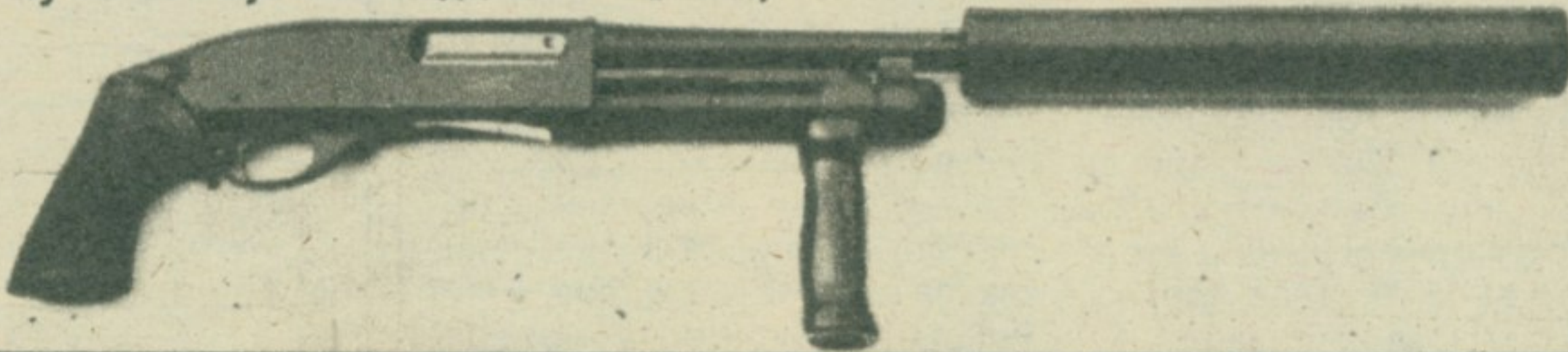
дак на преклапање и пиштољска дршка због лакшег руковања, пластични кундаци, алуминијумске компоненте, дуги цевасти магазини који примају осам уместо пет метака... Ту се истичу италијанске пушке "франки" СПАС и "берета".

Прави замах развоју борбене сачмаре и подстицај који је коначно раздвојио то оружје од ловачке пушке дао је амерички, већ помињани, JSSAP (Програм стрељачког наоружања здружених служби). У том програму дати су захтеви за систем CAW (Close Assault Weapon), одељак RHINO (Repeating Hand-held Improved Non-rifled Ordnance: побољшано репетирајуће ручно оружје са глатком цеви).

Очекивања нису мала: на пројект CAW требало је утрошити неких 8,4 милиона долара између 1982. и 1986. године. За сада највише изгледа има заједнички пројекат "Хеклер и Кох" и "Олин", револуционарно решење са великом ватреном моћи.

"Олин", корпорација у чијем је саставу и фабрика муниције "Винчестер Вестерн", конструисала је нови метак калибра 12, али са чауrom дугом 3 инча (76 mm) од вученог месинга, са појасом (ојачањем) при дну и жлебом за извлакач. Ова чаура не иде у пушке калибра 12, намењене слободној продаји, чак ни 12 "магнум", али зато муниција иде у лежишта за овај метак. Барутно пуњење обезбеђује

Скраћена сачмара "ремингтон" 870 са пригушивачем "вилсон". На тржишту ће се појавити под именом "ескорт"

десет метара бар три од девет зрна погодиће у круг пречника 76 cm. На већим удаљеностима круг се шири, јер војне и полицијске сачмаре немају чок (сужење на устима цеви за боље груписање сачме) али низ брзих, узастопних хитаца засуће мету веома великим бројем погодака. Борбена сачмара за војну и полицијску употребу користи метак калибра 12 пуњен сачмом "00" (девет кугли) и има поуздан механизам репетирке са цевастим магазином испод цеви пушке и покретним преткундаком. Он омогућава брзо репетирање без скретања оружја са линије нишана. Све полицијске агенције у САД користе сачмаре репетирке као редовно наоружање још од првог светског рата, а у последње вре-

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем _____ примерак(а) књиге "СПЕЦИЈАЛНО И ПРИГУШЕНО ОРУЖЈЕ" по цени од 40.000 динара (четрдесет хиљада дин.), уз плаћање поузећем.

име и презиме _____

улица и број _____

место (са поштанским бројем) _____

Наруџбенице шаљите на адресу:
ЕДИЦИЈА No. 1,
П. факс 586,
11001 БЕОГРАД

полазну брзину од 488 m/s за сачму (8 оловних кугли типа „000“ од по 4,5 g, спакованих у омотач и пластични „гриз“ да би сачувале облик до изласка из цеви). Метак са стрелицама има 20 челичних пројектила са крилцима: сваки је тежак 0,376 грама, а спаковани су у „гриз“ и пластичну чашу која се распада по изласку из цеви. Полазна брзина је око 900 m/s, што значи да је учинак на циљу разоран.

Обе верзије метка имају користан домет од најмање 150 метара и велику пробојну моћ. Око тог метка „Хеклер и Кох“ саградио је модерну пушку: „цело кућиште је од високоотпорне пластике, а шаржер и лежиште метка су иза пиштољске дршке, близу рамена стрелца. Тако је цев дужине 460 mm смештена унутар пушке која има укупну дужину 764 mm, што је данашњи приступ конструкцији аутоматског и другог дугог оружја (на пример: британска нова пушка „енфилд“ L85A1 или француска „FAMAS“). Маса пушке је 4,3 kg (празна), а трзај је ублажен тако што цео механизам пре отварања затварача клизи уназад. Пушка је аутоматска, са такозваним селектором ватре. Теоријска брзина гађања није позната, али произвођач наводи 200 метака у минуту као практичну брзину. Пошто се пуни шаржерима са 10 метака, теоријска брзина мора да је висока. Ради се и на пробојној, експлозивној, светлосној, димној и хемијској муницији.

Боље од аутомата!

Корпорација ААИ из Балтимора, познати војни лифтерант, понудила је пројект за САВ програм и развила га уз помоћ Ратне морнарице. Реч је о аутоматској сачмари са специјалним метком калибра 12, која користи неке делове пушке М-16 (кундак, дршку, механизам за окидање). Аутоматика ради на принципу кратког трзаја цеви, а трзај оружја је мањи него код М-16. Теоријска брзина гађања је 450 метака у минуту. Муниција је нешто шира од обичне, тако да не иде у пушке калибра 12, али обична муниција иде у ову пушку уз адаптер. Осим сачме, има пуњење са осам стрелица тешких 1 g. На удаљености од 150 m свих осам стрелица погодиће унутар круга пречника 4 m, брзином од 365 m/s, а пробиће 76 mm јелове даске или 3 mm мекшег челичног лима. Друге врсте муниције су у развоју. Пушка је дугачка 984 mm, тешка 4 kg, а пуни се шаржерима са 12 метака.

„Смит и Весон“ се, на извештај начин, кандидовао за

САВ као и италијанске фирме „Франки“ и „Бернардели“. Без обзира које се оружје усвоји као нова сачмара америчке армије, сви су добро уложили новац, јер ће се пушке одлично продавати. Може се претпоставити да ће цео западни свет пратити САД у избору муниције а цивилно тржиште последњих година ионако тражи сачмаре репетирке као најмоћније одбрамбено оружје које постоји.

Пушке сачмаре у војно-полицијској употреби деле се данас на класичне, такозване „rump-action“ репетирке – гледали сте како једна таква ради у рукама Стива Меквина у филму „Бег“ (Getaway) полуаутоматске пушке и новије дизајне који користе систем револвера: добош са мецима. Те пушке могу бити лакше или теже, од нерђајућег челика или дуралуминијума, са три или осам метака, репетирке или полуаутоматске. Све су калибра 12, углавном са метком од 70 mm.

То значи – на примеру све популарније полицијске сачмаре „Франки“ SPAS-12 (Special Purpose Automatic Shotgun: аутоматска сачмара посебне намене) – да ће се сачма на даљини од 40 m расути у круг од 90 cm и да ће свако зрно имати енергију око 50 одсто већу од зрна калибра 7,65 mm испаљеног из пиштоља. Користећи стандардна пуњења „00“ сачме (9 зрна), при аутоматској паљби (4 хица у секунди), мету од једног квадратног метра могуће је „заситити“ са 48 погодака на 40 m. То не може ниједан аутомат. При том је избор муниције широк: од сачме разних величина, преко солидног пројектила „Франки“ MPS који је поткалибарски, пробојног типа и буши четири слоја непробојног стакла 8 mm челика, па до сузавца и сличне муниције за контролу нереда. Током 1986. једна од најјачих фирми пригушивача „Вилсон Армс“ најавила је пригушену верзију за своју репетирку, посебно преиначену у „ремингтонку“ 870. „Вилсон“ је, у оквиру програма званог „Заштита сведока“, прилагодио сачмаре репетирке веома успешно: скраћивао их је и прилагођавао да могу да се носе скривене. Прототип пригушивача успешно је прошао проба и очекује се да ће се појавити на пушкама „ремингтон-вилсон“, а модел „ескорт“, преко фирме „Мосберг“. Модерни начин пуњења патрона за сачмаре, са пластичном чашом која садржи сачму, олакшава и примену пригушивача.

Милош Васић

ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ

ПРАИСТОРИЈСКЕ ПИВОПИЈЕ

Дуго већ антрополози и археолози лупају главу око питања: шта је навело праисторијског човека да се пре отприлике десет хиљада година скраси и почне да сеје, узгаја и жање усеве? Ствар је у пиву, тврди антрополог Соломон Кац са универзитета Пенсилванија.

Кац верује да је праисторијски човек пиво открио пуки случајем, док је дивљу пшеницу и јечам натанао у воду и остављао их на свежем ваздуху како би добио кашу. Кашу је и добијао, само што у почетку није рачунао и на то да ће се осећати тако лепо када је посрече. Прачовек се сасвим сигурно није упуштао у објашњења процеса чији му је производ толико пријао, али је прво пиво, по Кацу, настало захваљујући природном квасцу који је у додиру с ваздухом изазвао врење јечмено-пшеничне каше. Пошто је нехотично произвео пиво, неолитски, ловац-сакупљач утврдио је две ствари: да га оно силно разгађује и да се од њега добија завидан стамачнић (снага). Како без житарица није било ни пива, неолитски човек са Блиског

истока бацио се на земљорадњу.

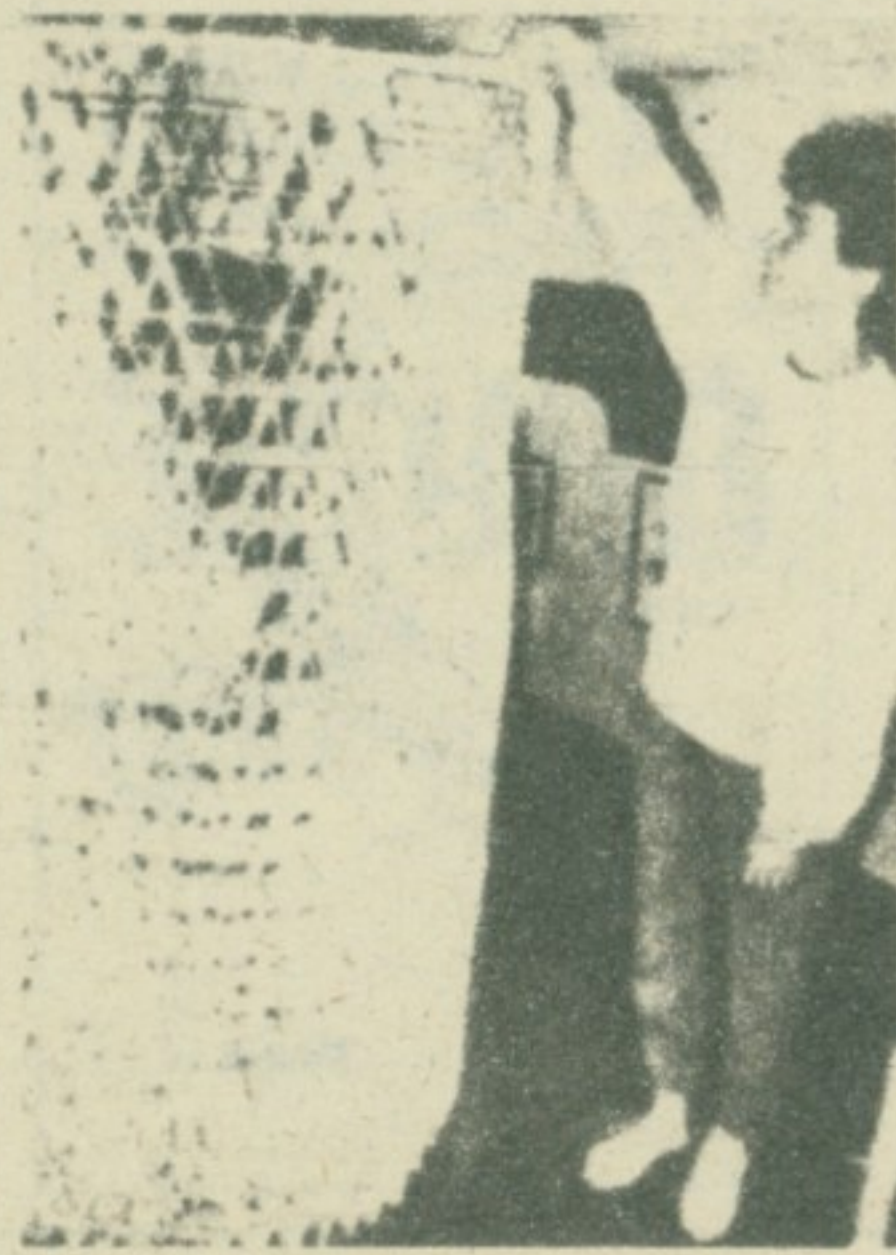
Ствар се није завршила на овим прадавним пивопијама. „Изгледа да су сва друштва у историји готово по правилу улагала огромне напоре и чак се излагала ризику како би се домогла плодова и напитака који изазивају измењена стања свести“, тврди Соломон Кац. Штавише, по њему, алкохол је био кључни елемент друштвених и религиозних обичаја током читаве историје. Мада ово мишљење није поткрепљено непосредним археолошким доказима, Кац се позива на све оне неолитске и касније посуде за храну са уским грлићем које су као створене за процес ферментације.

До тренутка када су сеоске културе Блиског истока прерасле у сумерску цивилизацију градова-држава пет хиљада година пре н.е., о вештини прављења пива знало се већ тако рећи све. Да је Кац у овоме испливао из вода пуких претпоставки, сведочи сумерска таблица на којој је записан најстарији рецепт за пиво на свету. Нема сумње ни да су Сумери пиво сврставали у ред прворазредних животних радости јер су овом пићу доделили божанство по имену Нинкаси.

Антрополог Марвин Харис не слаже се с Кацом. Пиво је, каже, могло да буде само један од повода, али ни пошто и основни разлог за прелаз са номадског на седелачки начин живота. „Шта човек да ради са тонама семена које је засејао? Да се скраси на једном месту и чува га, шта друго“, објашња Харис. Ал да се пиво пило још ономад, то не пориче ни он.

М. И.

ГЛЕДАЈТЕ, АЛИ НЕ ДИШИТЕ!

Ко није чуо за израз „кула од карата“? То значи нешто нестабилно, непоуздано, што може да се сруши и од најмањег дашка ветра. И, заиста је тако. Међутим, то нимало не смета хиљадама људи широм света да се непрекидно утркују ко ће подићи вишу кулу од карата.

Тако је 17-годишњи Адолф Клер из Западног Берлина успео да сагради грађевину високу два метра, у облику вазе. Са сваким спратом „зидар“ је био све опрезнији, а кад је „ваза“ била готова, замолно је гледао да не прилазе, да не разговарају и не крећу се и да, колико могу, зауставе дисање. Бар док фото-репортери не заврше свој посао.

УДАРНИЧКИ ПО ВИЈУГАМА

Најразумнија јединка ове планете често може и оно што се не може. Границу је тешко одредити – много тога утиче на њу – али је извесно, по ко зна који пут, да није упутно превише „пуштати мозак на пашу“

Знаменити совјетски геофизичар и поларни истраживач Ото Шмит (1891–1956) у четрнаестој години написао је план свог живота. У њему је до детаља записао које књиге мора да прочита, којим наукама да овлада, које проблеме да реши, како физички да се развије. Јуноша је израчунао: за испуњење тог плана њему је потребно 900 година! Ото Шмит је „сузио“ програм и поново је резултат био поприлично нереалан – 500 година. Поново се бацио на скраћивање програма и дошао до цифре од 150!

Испланиравши живот по минутима, радећи на граници могућег, научник је на крају живота безмало испунио свој стопедесетогодишњи програм и прославио се као аутор нове космогеничне теорије о постанку света.

Пример Шмита навео је совјетског писца Виктора Пекелиса на занимљиву идеју: није ли рад на граници могућности она преломна тачка која отвара пут да се из човека извуку његове скривене резерве?!

Историја историје

Да не би журио са закључком, Виктор Пекелис је посегнуо за још једним примером из историје. Енглески историчар и социолог Хенри Томас Бокл као осамнаестогодишњи младић смислио је да испише историју светске цивилизације. Грандиозна замисао, разумљиво, захтевала је и колосалан рад, изучавање природних наука, језике, историју, право, светску књижевност.

Упорни Бокл је штедео буквално сваки минут, ретко је излазио из кабинета, није општио с друговима а сваки разговор који се није односио на његов рад попуно је искључио. Научник је баталио и уметност: није разликовао Моцарта од Бетовена, није посећивао позоришне представе нити походио галерије, чак се одрекао и шаха који је обожавао.

Упоран рад дао је и резултате: Бокл је научио деветнаест језика, али не да би разговарао, били су му неопходни за ишчитавање потребних материјала за његову светску историју. Међутим, брзо је постао свестан да је загризао превелик залогај и „Историју цивилизације човечан-

ства“ заменио је „Историјом европске цивилизације“. И то је изгледа било много па се на крају одлучио за „Историју цивилизације Енглеске“.

С још већом упорношћу бацио се на посао јер је замислио да поменути рад смести у петнаест томова. Хенри Томас Бокл успео је да напише само два тома. Умро је у четрдесет првој години. Није потребно рећи да се сатро од посла.

Писац Виктор Пекелис поставља зато питање да ли је неопходна преоптерећеност организма и одмах даје изричит одговор: Не, наравно! Али додаје да је погубно и ленчарење. Ако се мозак стално не бомбардује одређеним задацима, не само да то доводи до успоравања његовог развоја, него и до ограничености мишљења, недостатка креативних решења. Навика да се мозак често „пушта на пашу“ погубна је за сваки стваралачки живот.

До звезда и даље

Истраживања психолога показала су да се замор, такозвана емоционална узнемиреност, много мање уочава код студената који уче по сложенем, преоптерећеном програму него код оних који у програму наставе имају доста промаје.

Није случајно познати пољски писац-фантаста Станислав Лем у роману „Повратак са звезде“ изградио на високоразвијеној планети, где роботи практички решавају све људске послове, специјалну индустрију „вештачке борбе“ у којој љу-

ди редовно тренирају своје интелектуалне, емоционалне и физичке снаге.

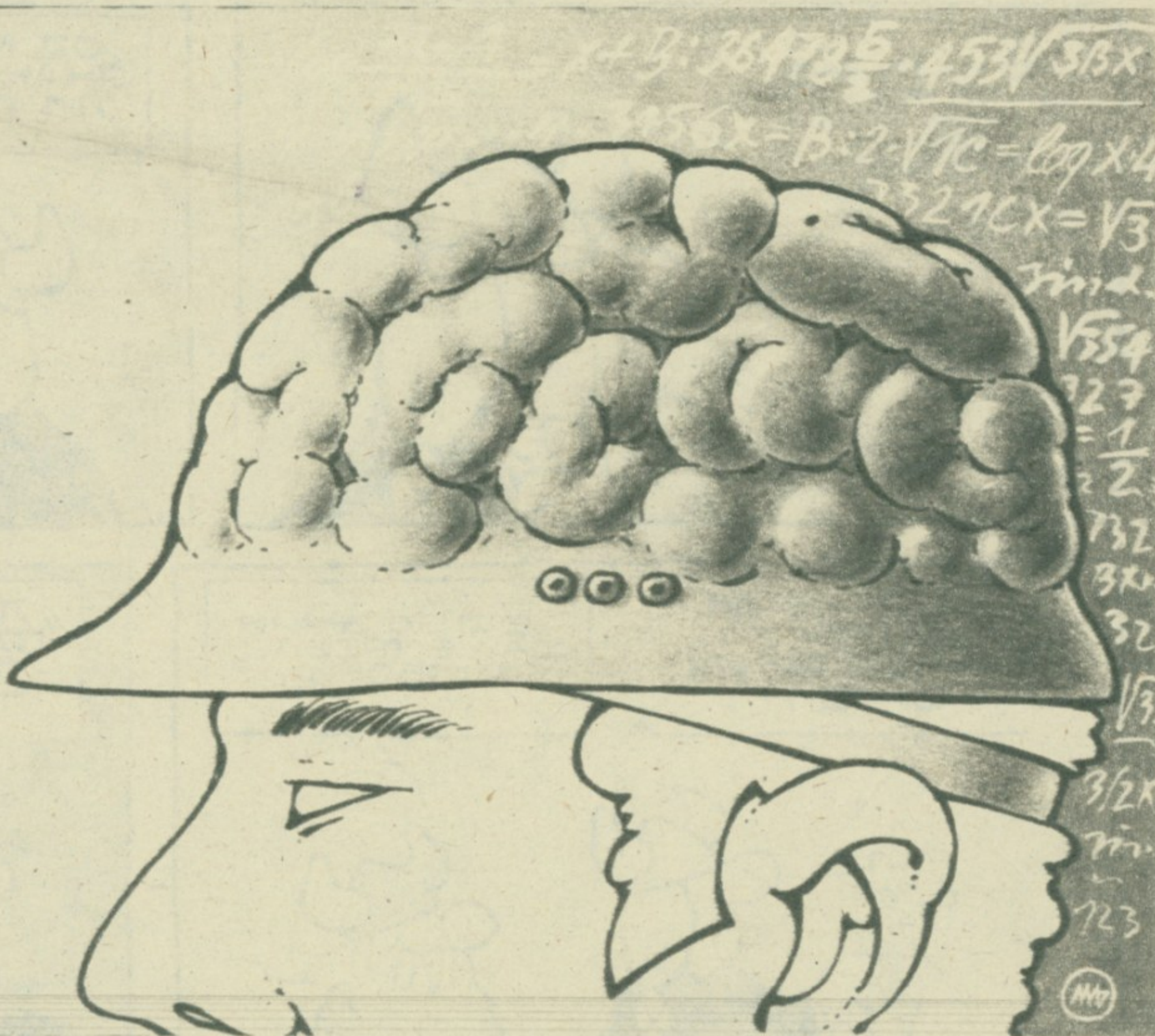
Значи, тврди Виктор Пекелис, неопходно је радити на граници могућег. Међутим, ту се отвара ново питање: где је та граница?! И додаје да се она одређује од човека до човека, индивидуална је, дакле. Свака јединка мора кроз рад, спознајући саму себе, одредити ту своју границу иначе прети опасност да радни напори прерасту у болесно убијање од посла које не користи никоме, понајмање оном који, често нереално, жели до звезда и даље.

Човек је прилично сложено биће, штошта утиче на његов умни и остали развој. Ипак, постоје нека правила, рећи ће Виктор Пекелис позивајући се на историју: живот големе већине познатих људи који су стигли до границе људских моћи био је испреплетан непрестаном борбом, даноноћно су морали да савлађују безбројне препреке, да се напрежу и да вољом стигну до свог циља.

С друге стране, људи према којима је судбина била милостивија, што значи прилично лагодан живот без већих узбуђења, често нису стизали до врха, мада су њихови потенцијали нудили такву могућност.

Наравно, није правило да пут до успеха води кроз драматичну и трагичну борбу, свакодневну. Најважније је да човек, сасвим реално, оцени своје могућности и да се стриктно држи њих, не претерујући ни у ком правцу. На вијугама се мора радити ударнички.

П. М.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

КАКО ОПИПАТИ ПУЛС ЗГРАДЕ?

НАЈТЕЖИ ПАЦИЈЕНТ НА СВЕТУ

Да ли сте икада размишљали да мост преко кога прелазите или зграда у којој живите могу да имају неке тегобе? Можда ви нисте, али има људи који грађевине посматрају као могуће болеснике и лече их!

На самом почетку важна напомена: о грађевинама било да се ради о мосту, гаражи или кровној конструкцији, говорићемо као о нечем што је много више од обичне гомила бетона, челика, шrafoва. Размишљаћемо о њи-

ма као о пацијентима које, уколико је то могуће, треба стално контролисати (знате оно: уредан одлазак на систематски преглед...). Јер, ако се, на пример, мост разболи, може да дође до катастрофе. И зато, уважени архитекти и грађевинари, о нечем што је ваш посао овог пута проговорићемо на мало другачији начин.

Дискреција загарантована

Грађевине које нас окружују веома су сложене, свака је, тако рећи, жив створ. Свеза до њих може да се повећа или смањи, оне се увирају, подрхтавају, дишу. И, што је најважније, без обзира на изглед недодржаних динова од бетона, могу да се разболе, баш као и људи. Али, једно је поставити дијагнозу човеку, а сасвим друге ствари утврдити шта недостаје неком мосту, односно „пацијенту“ од 50 000 тона.

По речима Питера Блерка, професора на Архитектонском факултету Универзитета у Вашингтону, у данашње време замисли архитеката све су оригиналније и смелије. Што су грађевине модерније, то је већа могућност да се на њима појаве слабе тач-

ке, јер, како каже Блерк, архитекте све више померају границе технологије, па постоји бојази да се те границе некад помере исувише.

А кад се на време утврди да је нека зграда болесна, још има наде. Зато је име Дика Мјунова у круговима грађевинара у САД све популарније. Дик Мјунов је доктор за зграде.

Како је, за сада, један од ретких који се баве овим познатом, на открива сва своја тана оружја. Између осталих справа користи и осцилоскоп прилагођен да ради као нека врста звучног скенера за мерење пулса. Слично сонару (електроакустични апарат за откривање подморних препрека уз помоћ ултразвука), Мјунова справа може да „види“ у дубину од 60 до 90 метара кроз бетон неке зграде или моста.

Дик Мјунов не разговара о свом послу, никад не открива за кога тренутно ради. У његовој професији дискреција је загарантована. Ништа чудно, јер ниједан архитекта, још мање грађевинар, а ни власник објекта, не жели да се његово име појави уз грађевину којој нешто недостаје. Мјунову се плаћа од 2 000 до милион долара да обави свој посао и да – брзи. Радно је на 49

нуклеарних центара, пет под-земних система, два сипоса, на многим мостовима, зградама, стадионима.

Да ситуација није нимало наивна, говори следећи податак. Америчка државна администрација санинила је обимну студију о „здравственом“ стању мостова у САД. Прошле године је објављено да од готово 250 хиљада мостова 42 одсто има недостатке који, наравно, не значе да ће се сви ти мостови срушити, али доводе у питање сигурност људи који преко њих свакодневно прелазе. Кад би се сви ти мостови поправили или понеки од њих срушио да би се изградиле нови, били би потребне 52 милијарде долара.

Галопирајућа Гертн

О „здрављу“ грађевина не размишља се само последњих година. Када се 1940. године срушио Такома мост у истоименом месту у држави Вашингтон, срећом није погинуо нико сем једног пса који се толико уплашио да није успео да побегне с моста. Трагедију нико није могао да предвиди, али се наслућивало да и тако нешто може да се деси. Наиме, при јачим налетима ветра Такома мост, је-

На бостонској згради „Џон Хенкок“ има 10.348 прозора. Услед јачег налета ветра 1970. године испало је 5 хиљада стакала. После тога сви прозорски оквири су

Зек Чермак у својој лабораторији: прави човек у замишљеном граду Лилипутанаца који воле солитере.

дан од најлакших висећих мостова до тада изграђених, толико се љуљао и померао да је убрзо постао „она“ и добио име – Галопирајућа Гертти.

Те, 1940. године, када су удари ветра износили од 50 до 60 km на сат Гертти је „ушла у резонанцију ветра“. Наиме, померање моста поклопило се са дувањем ветра и дошло је до торзије – увио се као кад цедимо веш. Гертти је стењала, увијала се, а онда извршила последњи стриптиз збацивши са себе лукове и, коначно, распала се.

Конструктори другог моста, чувеног Голден гејта (Златна врата) у Сан Франциску уплашили су се за своје чедо дугачко 2.860 метара, грађено од 1933–1937. године. Посебно су страховали 1. децембра 1951. када су налети ветра износили 100 km/h. Срећом, без обзира што се мост кладио тамо-амо и до три метра, осим мањих напрстина није му се ништа озбиљно догодило. Свеједно, две године касније његова конструкција је појачана са додатних 5 хиљада тона челика.

Главни инжењер Голден гејта Данијел Мон присуствовао је сличној олуји скоро двадесет година касније. С обзиром на јаке налете ветра, био је забрањен саобраћај и за возила и за пешаке.

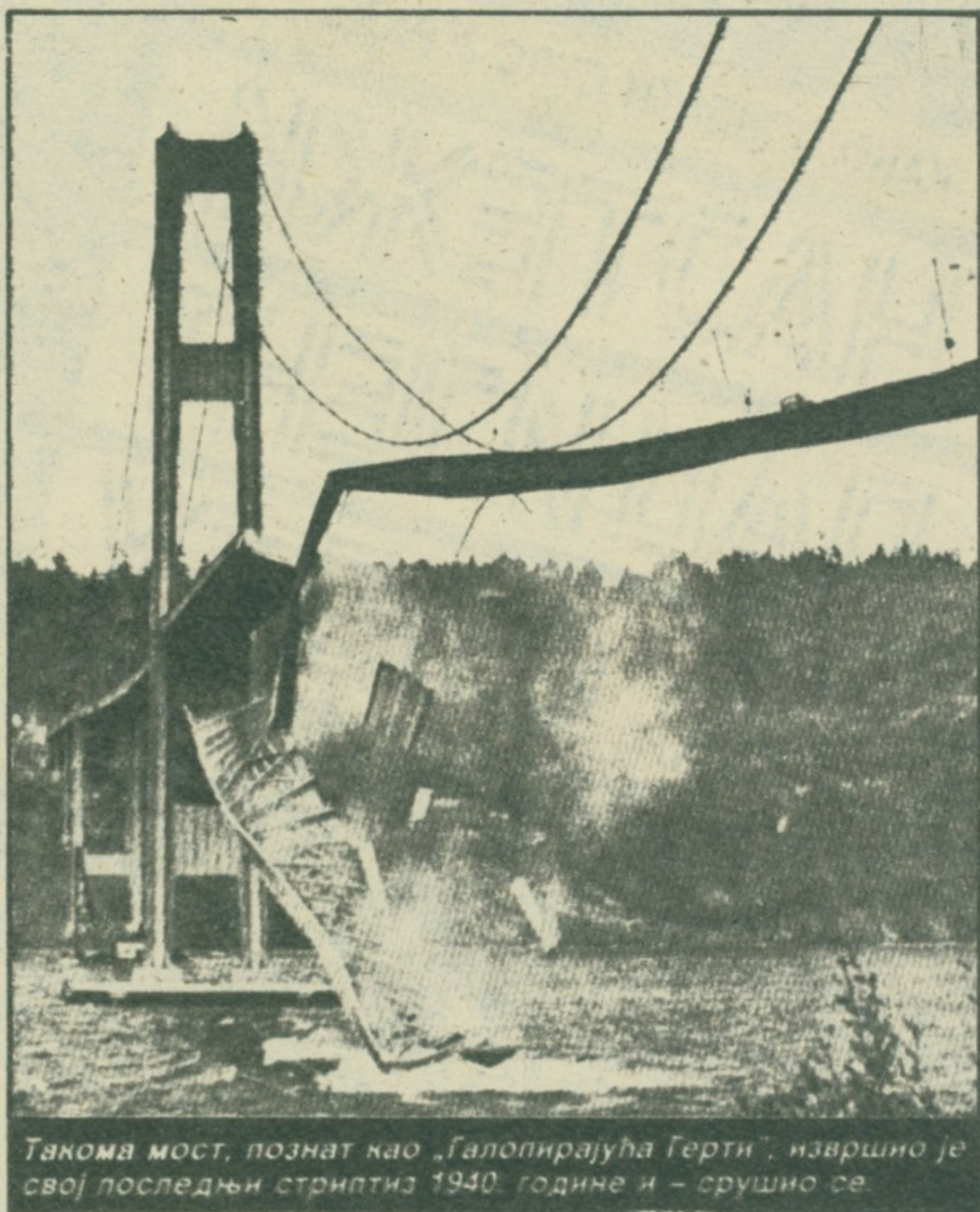
– Био сам једини човек на мосту тог позног децембра 1982. – прича Мон. – На дила-

тационим спојницама (којима је цео мост „пресечен“ да би, услед топлоте или под оптерећењем, могао да се шири а да се при том не „преломи“, посебно да се не оштете обални стубови) Голден гејт се сваких петнаест секунди отварао готово метар, а онда и затварао као да је направљен од неке савитљиве пластике. Да '53. нисмо учврстили мост, вероватно бисмо га изгубили.

Зградо, зградо, како си?

Ако је Дик Мјунел неприкосновен у утврђивању здравственог стања завршених грађевина, Џек Чермак и Јон Петерка су главни кад се ради о будућим грађевинама и њиховој отпорности на ветар. Обојица предавачи на Универзитету у Колораду, почели су да раде на тестирању неизграђених солитера још 1963. Те године испитали су отпорност чувених „близнакиња“ изграђених на Менхетну у Њујорку, као Светски трговачки центар.

Кад се уђе у лабораторију ових стручњака, човек се осећа као Гуливер у земљи Лилипутанаца: ту су близнакиње Светског трговачког центра, па Кула Сирс, детроитски ренесансни центар. Потреба за њиховим услугама јавила се пре двадесетак година, нарочито од 1970. године када су се, од удара ветра, извали-

Такома мост, познат као „Галопирајућа Гертти“, извршио је свој последњи стриптиз 1940. године и – срушио се.

ла стакла на грађевини Џон Хенкок у Бостону. Оквири на прозорима морали су да буду ојачани. Од те године Чермак и Петерка урадили су више од 250 студија различитих грађевина. Тестове праве у нарочитом тунелу у коме може да се изазове вештачки утицај јаких

налета ветра на моделе будућих солитера.

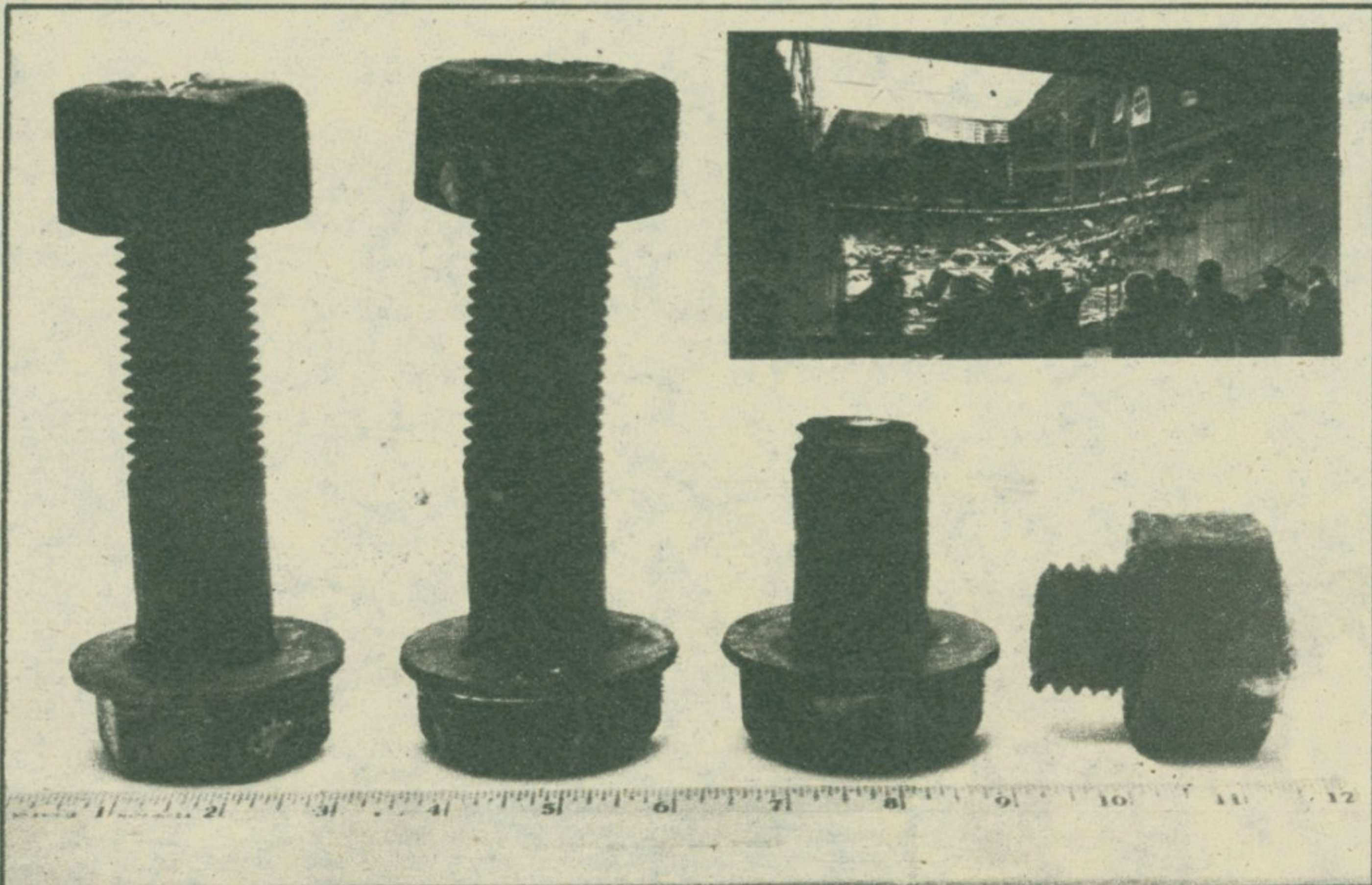
На жалост, без обзира на све мере предострожности, не завршава се све хепи-ендом. Средином 1979. срушила се кровна конструкција на Кемпер стадиону у Канзас Ситију. У овом граду, само две године касније, догодила се још једна трагедија: срушила су се два спрата у хотелу „Хајат“. Погинуло је 114 људи а 200 је тешко рањено.

Током 1987. десиле су се још две несреће. У Њујорку се срушио Шохари мост и однео у смрт десеторо људи, док су у току изградње, две куле на Ламбијанс Плаза грађевини у Бриџпорту, у држави Конектикат, пале и усмртиле 28 радника.

Будућност ће можда бити скупља, али сигурнија. Биће довољно да се укључи централни компјутер и да се провери здравствено стање неке грађевине. Како? Универзитет у Тенесију већ ради на плановима за изградњу Центра науке. Систем који ће коштати око 270 хиљада долара имаће по читавој згради сензоре повезане с централним компјутером. Биће тако подешени да реагују на померање тла, на велика оптерећења, на ударе ветра, на напрстине и друге слабе тачке.

Тада ће све бити лакше. Само укључиш компјутер и питај зграду како се осећа. А она ти одговори.

В. Софреновић

Кад се зграда сруши, треба извршити „аутопсију“ да би се утврдило која је болест довела до смрти. Тако је откривено да су болце (шrafoви) познате као А 490 криве за несрећу на Кемпер стадиону. Направљене су тако да могу да издрже оптерећење од 4 хиљаде тона, али када нема никаквих померања, ветра на пример. Уграђене су у кровну конструкцију стадиона а да се претходно није мислило да лоше подносе динамичка оптерећења.

ИЗУМИ,
ОТКРИЋА,
ДОСТИГНУЋА

КАД ТЕЛЕФОН ПРЕНЕСЕ СЛИКУ

Телефото (или факсимил-апарати) постоје већ добрих двадесетак година. Користе их највише новинске агенције, али и метеоролошке, војне, научне установе. То су уређаји за пренос на даљину – електричним путем – фотографија, докумената, текста, цртежа, телеграма, писама, чекова... Дакле, телефото не само да није нов изум, него је одавно пао у засенак пред технолошким чудима данашњег времена. Међутим, факсимил апарати наједном су доживели такву ренесансу да се већ говори о ПТТ револуцији коју они предводе!

Како пише „Њузвик“, факсимил машине промениле су вођење послова свуда у свету, од фарми на Аљасци до банака у Цириху. То се догодило пре свега због брзине: док је пре десетак година просечна факсимил-машина могла да пренесе поруку за шест минута (подразумева се с краја на крај света), данас није потребно више од тридесет секунди, с тим што ни овај „трептај“ није крајњи домет. Али, далеко од тога да је цена телефакс-апарата спала са

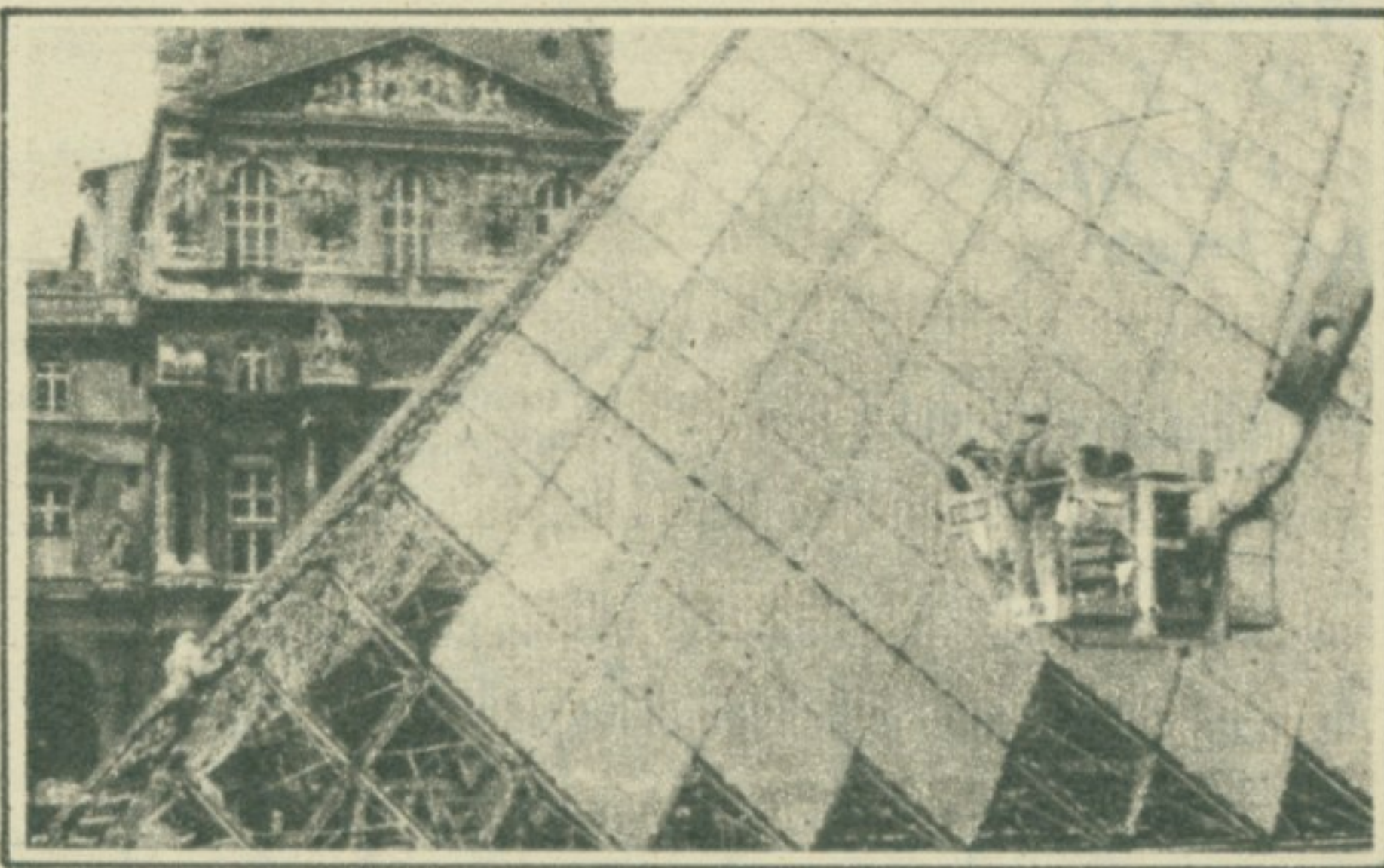
10 хиљада долара на пети део те суме.

Релативно ниска цена учинила је телефакс доступним огромном броју установа. У Јапану га је набавио чак и храм Дазаифу Тенмангу који се налази на острву Кјушју. Какве то послове води ово светилиште? У њега долазе ученици да се моле како би били примљени на универзитет (молитва кошта 23 долара). Очигледно је доста побожних међу будућим студентима, пошто је храм пре три године набавио факсимил-машину и помоћу ње шаље молитве на кућне адресе!

Како је цена уређаја ишла наниже, тако је продаја расла и довела до правог бума, па се процењује да ће ове године бити продато чак 3 милиона апарата! Вредност: 3 милијарде долара и све ће то згрнути јапанске фирме које производе телефаксе. Планири великог бизниса процењују још да ће у деценији која је пред нама продаја расти по двадесет процената сваке године.

И у Европи је слично. Тржиште старог континента, иако најмањег по површини, прогутало наредне године чак 800 хиљада телефакса. То веле у „Техно-Пенти“, великом испоручиоцу канцеларијске опреме из Рима.

Није чудо што се ово догађа, пошто су факсимил-апарати сада најјефтинији и најбржи начин за упућивање разних порука на даљину. Ево примера: док телеграм од неких

Телефаксом су зачас решени статички проблеми искрсли приликом изградње стаклене пирамиде у дворишту Лувра. Уштеда од неколико месеци времена и гомиле долара. Треба ли боље рекламе?

70 речи путује од Њујорка до Лондона 20 минута и кошта 22 долара, телефаксу треба мање од минута, а кошта само 3 долара. Може да се пошаље телефоном.

Могућности телефакса већ наликују машти. Тако једна епизода из градње легендарне стаклене пирамиде у дворишту Лувра може да послужи као реклама за факсимил-апарат. Пирамиду је, да подсетимо, пројектовао чувени архитекта Пеи, Американац кинеског порекла. У току извођења радова главни архитекта на градилишту Јан Вејмут имао је неких тешкоћа са статиком и тражио је нове прорачуне од статичара Тима Елајсена који се налазио у Масачусетсу. Догодило се случајно да су поруке кренуле телефаксом, затим су почели да размењују скице, па комплетне странице пројекта и испало је да је тешкоћа ре-

шена врло брзо – за шта би иначе били потребни месеци кад би се радило класично (у том случају једино је могло да се путује на релацији Париз–Америка). И, како је неко после приметио, човек не зна да му је факсимил-машина уопште потребна док не схвати да је – неопходна!

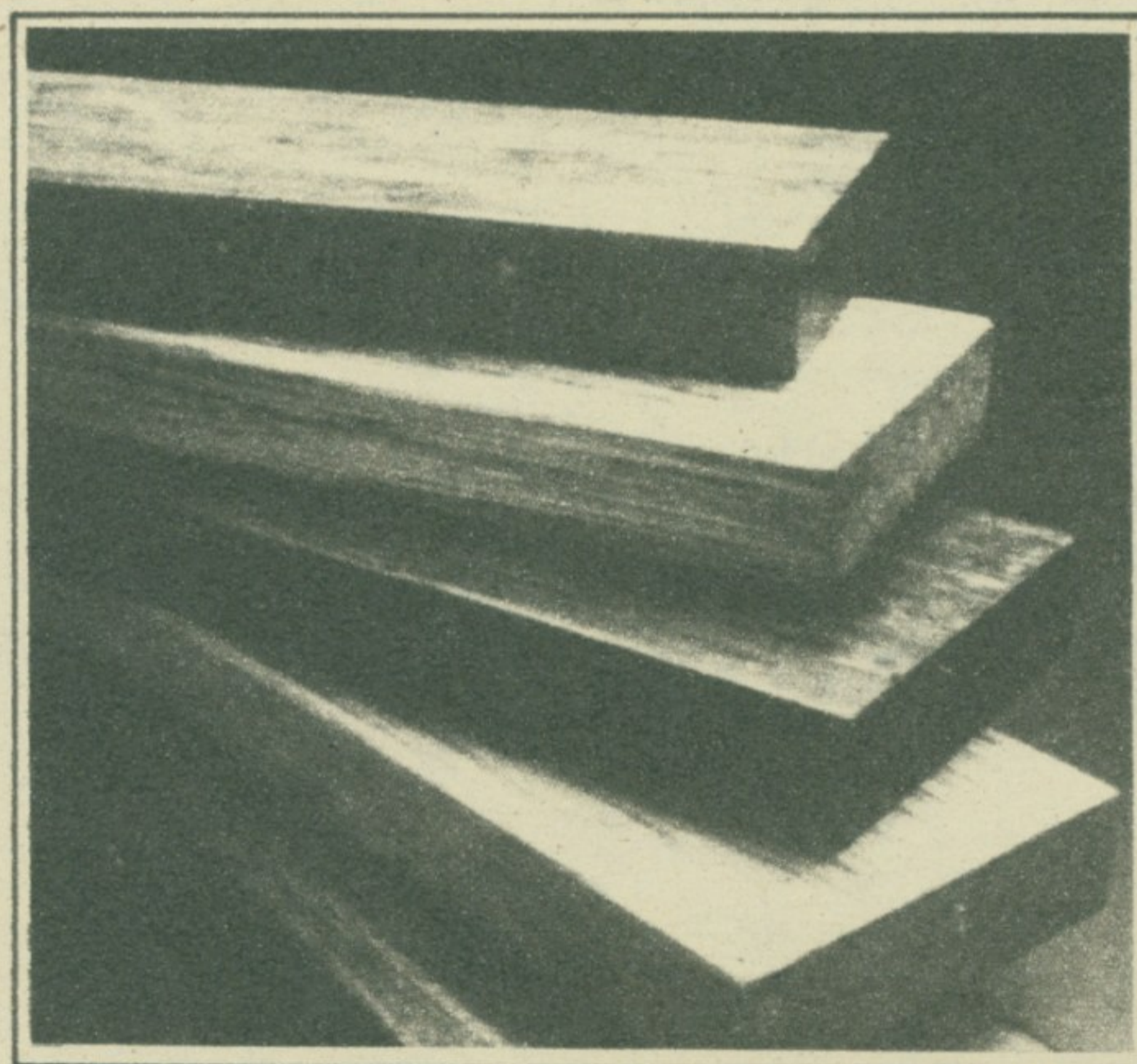
Можда не треба посебно ни истичати да су се већ појавиле и „портабл“ верзије које могу да се прикључе у аутомобил, на место упаљача за цигарете! А последња деценија 20. века, најављују велике компаније, тек ће избацити моделе телефакса од којих се „врти у глави“, јер ће порука коју они упуте облетети свет за једва две секунде.

Тек смо на почетку телефакс ере, кажу аналитичари, још нисмо ни сагледали све могућности. Па, живела телефакс револуција!

ВИШЕ ДРВЕТА НЕГО У ДРВЕТУ

Како са ШТО МАЊЕ ДРВЕТА направити даску која би имала у себи ШТО ВИШЕ ДРВЕТА? Ово није једно из „Збирке глупих питања“ о којој је Забавник већ писао, него задатак који су решила два канадска изумитеља. Иако звучи немогуће, они су смислили начин којим се добија дрвена грађа тако да се из балвана извуче што више дрвета, мало оде у отпад, а при том се добију греде, даске, ламперије и остало – са већим процентом дрвета него што га садрже уобичајене, какве се данас праве свуда у свету.

Дакле, људи који су од мало направили много зову се

Дерек Барнз и Марк Черчленд, а своје даске називали су „паралам“. То стога што су им супротне странице готово идеално паралелне. Уз то, ова се грађа не криви, не таласа, не савија – што су мане „обичних“ дасака. И много су чвршће, а примена им је многострука.

Тајна добијања паралама, поједностављено речено, изгледа овако: од балвана се прво направе танки, танки листови фурнира који се лепе један за други, подсецају и све се превлачи слојем водоотпорног лепка. Сада се грађа ставља под пресу у којој делује микроталасна енергија. На овај начин може да се прави дрвена грађа од свих могућих врста дрвета, квалитетнија и издржљивија него досадашња, веле проналазачи.

М. Крстуловић

Виђено
очима
учесника:
десант
на
Нормандију

плажи Омаха није претворило
у катастрофу.

Имао сам двадесет две го-
дине и налазио се на по-
ложају оперативног официра
Петог америчког ренџерског
батаљона. Командант је био
потпуковник Макс Шнајдер,
међу свима нама једини који

ПЛАЖА ПАКЛА И НЕЗАБОРАВА

Прочитао сам много
књига о десанту на
Нормандију, али ни у
једној није речена пу-
на истина, бар када су
у питању догађаји чији сам
био учесник. Зато бих желео
да после свих ових година
кажем нешто о сада већ по-
којном бригадном генералу
Максу Шнајдеру. Уверен сам
да је тај човек, више од било
кога другог, заслужан што се
искрцавање наших снага на

је имао борбено искуство.
Учествовао је у инвазијама на
северну Африку, Сицилију и
Италију. Довољно битака за
једног човека, рачунао је.

*Инвазија на Нормандију нај-
већа је поморско-ваздушна
операција у историји. До
краја јуна савезници су ство-
рили основу са које су затим
кренули у унутрашњост Ев-
ропе.*

**Од две варијан-
те, сматрало се
да је искрцава-
ње на плажу
Дог грин без-
беднија. Надо-
мак саме обале
испоставило се
да је ова прет-
поставка по-
грешна. Тамо
нас је чекала
само смрт и
ништа више**

Али, уместо да га врате кући
као што се надао, у пролеће
1944. добио је наређење да
се упуту у јужну Енглеску. Са-
мо још ова инвазија и идеш
кући, рекоше Максу.

Према плану десанта на
Нормандију Други и Пети рен-
џерски батаљон чинили су
привремену ренџерску групу
под командом пуковника

Дуж читаве обале Немци су поставили подводне мине и препреке. За многе војнике рат се завршио још ту.

Џемса Радера из Другог ренџерског батаљона.

Наш задатак био је да савладамо тридесет метара високо обалско узвишење звано Поант-ди-О изнад плаже Омаха и унишимо тамошње немачке батерије. Не успемо ли, оправдано се страховало да ће непријатељски топови десетковати инвазионе снаге у том сектору. После много недеља форсиране обуке на литицама енглеске обале, били смо уверени да ћемо задатак обавити како треба.

Чиста лудост

Затим су у врховној команди почели да се двоуме. Чула су се мишљења како је права лудост очекивати да ћемо ус-

пети да се пробијемо до врха док нас Немци одозго засипају ватром. Направљен је нови план који је гласио: 29. пешадијски пук створиће мостобран на плажи Дог грин, ми ћемо преко њега избити на пут који пролази кроз градић Вјервил – сир-мер и одатле у јуришу прећи шест и по километара до положаја са кога ћемо непријатеља напасти с леђа.

Пуковник Радер се тврдоглаво противио промени плана. На крају је нађен компромис. Одлучено је да три чете 2. ренџерског батаљона ипак нападну Поант-ди-О с обале. Преостале чете 2. ренџерског и читав 5. батаљон чекаће у десантним чамцима на домак обале и на уговорени знак да је на врху Поант-ди-Оа створено упориште кренути за њима. Уколико до истека одређеног рока не добијемо сиг-

нал, требало је да се искрцамо на Дог грин, иза 116. пука 29. дивизије и да се затим преко мостобрана који они створе пробијемо до приобалног пута, а одатле до положаја за напад с копна.

Успешан лов, момци!

Тиме све несугласице нису биле изглађене. Пуковник Радер рачунао је да ће он предводити напад на Поант-ди-О. Генерал Омар Бредли за то није хтео ни да чује. Радер се бунио, Бредли остао неумољив.

Џемс Радер је упркос наређењу намеравао да предводи напад. Команду над главнином снага поверио је Макс Шнајдеру.

Последње дане маја провели смо у изолацији на полигону који се налазио под најстрожим мерама безбедности. Врућине су биле неиз-

држљиве, а ми више нисмо имали шта да радимо изузев да се презнојавамо и чекамо. Сећам се да сам дан пре поласка, го до појаса, у великом шатору који је био дупке пун, по десети пут одгледао Микија Рунија и Џуди Гарланд у филму „Луд за девојкама“.

Из вејмутске луке испловили смо првог дана. Сместили су нас на три белгијска трговачка брода који су и раније коришћени у сличне сврхе. Као што се зна, инвазија је првобитно требало да почне 5. јуна, затим је због лошег времена одгођена и најзад је генерал Ајзенхауер као коначни датум одредио 6. јун.

У вечерњим часовима 5. јуна позвани смо на последњи договор и упознавање са најновијим подацима наше обавештајне службе. У извештају се ниједном речју није спомињала чињеница да су Немци пуком случајношћу управо пребацили једну прекаљену дивизију у подручје нашег искрцавања.

У два после поноћи, исувише нервозан да бих спавао, читао сам Липманову „Америчку спољну политику“, џепно издање оружаних снага. У четири су нас ставили у стање приправности. Пола сата касније, били смо у амфибијским транспортерима које су преко бокова бродова спуштали у море.

Преко разгласне станице до нас је допро глас капетана, Енглеза: „Успешан лов, момци!“ Тек ме је тај повик раздрмао. Први пут сам постао свестан чињенице да можда пред собом немам више од пар сати живота.

Петнаест минута прекасно

У следећа два сата кружили смо по огромним таласима и чекали на уговорени знак за акцију. Нико није проговарао ни реч, многи су повраћали. У 6 часова и 30 минута први талас пешадије, инжењераца и амфибијских тенкова кренуо је у јуриш.

На осам миља испред нас све је кључало, али ми појма нисмо имали ко губи, и ко побеђује. Нисмо знали ни да је бомбардовање из ваздуха толико променило изглед Поант-ди-Оа да су збуњени Енглези искрцали Радера око пола километра даље од предвиђеног места. Пуковник и његови људи морали су да се прво врате уназад и то вукући са собом тешку опрему за пењање. Када су најзад

● наставак на стр. 16 ●

прокрчили пут до врха, крајњи рок за слање сигнала већ је био истекао. Знак да је пролаз ка Поант-ди-Оу рашчишћен стигао је са петнаест минута закашњења.

Ми смо дакле ишли на Дог грин!... Надомак обале назрео сам неколико насуканих транспортера, али не и људе. Тек када смо се сасвим приближили, угледао сам њихова тела. Лежали су уз саму ивицу воде. Две чете 29. дивизије практично су збрисане, јер је непријатељ ударну ватру усмерио управо на то подручје. Уместо мостобрана, на Дог грину нас је чекала само смрт и ништа више.

Макс Шнајдер је у тренутку проценио ситуацију и наредио да чамци промене правац и искрцају нас неколико стотина метара источније.

Док смо се приближавали обали, свуда око нас праштале су гранате. Ми смо имали среће. Искрцали су нас у плићак. Момци из суседног транспортера нису били тако срећни. Њихов чамац није успео да се довољно приближи обали, па су искакали у дубину. Под теретом тешке опреме, многи никада нису изронили. За њих је рат био завршен.

Остали су преплавили плажу и јуришали ка заклону ниског морског зида. И ову трку преживљавали су само срећници. Са врха стрме обале изнад нас штектали су непријатељски митраљежи и пљуштале гранате. Мало помало, иза зидића се ипак скупљао све већи број војника. Потпуковник Шнајдер је већ полако уводио ред у хаос, када смо из правца Дог грина угледали неку прилику како трчи ка нама, а на пар корака за њом другу која је урлала: „На земљу, генерале, на земљу!“

Били су то бригадни генерал Норман Кота, заменик команданта 291. дивизије и његов помоћник. Пошто је не одричући се права на усправан положај неозлеђен стигао до нас, генерал се бацио на земљу поред Макса Шнајдера и рекао:

— Добро јутро, Шнајдере!
— Добро јутро, генерале!
— Е па, потпуковниче, изгледа да ће ваши ренџери морати да нас извуку са оне проклете плаже...

Очи немачког војника

Генерал се обратио на праву адресу. На том делу обале сем нас и није било друге јединице способне за борбу. До тог тренутка, у подручје Дог грина искрцала су се већ два таласа пешадије. Већина

је изгинула, остатак снага био је у стању шока и потпуно паралисан. Да ми то нисмо учинили, ко би створио мостобран на овом сектору инвазије? Вероватно нико.

У јуриш су први кренули наши инжењерци који су прескочили зидић и у препрекама од бодљикаве жице отворили четири пролаза. Кренули смо за њима у клонама од по двоје, али се на стрмим падинама напредовање претворило у мучно пузање. Облаци оштрог дима од спржене вегетације штитили су нас за очи и гушили, па смо морали да употребимо гас-маске. У тој збрци, губили су се војници и читави водови.

Надомак врха ваздух се ишчистио и ја сам одједном зурио право у лице неког плавокосог немачког војника. Седео је ослоњен о џак, мртвих очију упртих негде пут Ламанша. Не верујем да ћу га икада заборавити.

Све у свему, тај први дан изгледао је овако. Читаво јутро борили смо се да се одлепимо од плаже, попнемо уз стрму обалу и преко минских поља стигнемо до приобалног пута који води у Вјервил. А онда читаво поподне да се пробијемо кроз град. Када је пала ноћ, једва да смо одмакли од Вјервила. Премного крвавих погибија да би се освојио тек један сићушни део Европе.

Наређење није издато

Бранили смо освојени положај још читава два дана све док генерал Бредли коначно није оценио да ће се мостобран одржати и без наше помоћи. За то време шапица Радерових ренџера борила се на Поант-ди-Оу самасамцата одбијајући узастопне противнападе непријатеља, али није узмицала.

Осмог јуна смо најзад добили одобрење да им кренемо у помоћ. Стигли смо у раним јутарњим часовима, само што за нас ту више није било посла. Све непријатељске снаге у околини већ су биле разбијене.

За нас је инвазија трајала још свега пар дана јер су нас убрзо повукли с фронта.

Потпуковнику Макс Шнајдеру никада није одато признање које заслужује. Само захваљујући њему на том сектору бојишта створен је мостобран без кога би генерал Омар Бредли био принуђен да изда наређење које је по сваку цену хтео да избегне: да се америчке снаге повуку са Омахе.

Стен Ескин

ИСТИНИТЕ ПРИЧЕ СА ДИВЉГ ЗАПАДА

ТАЈНА

БОЛДОВОГ

ПЕГИЈА

**Од њега су сви
зазирали. Деца
нарочито. По-
јављивао се и
нестајао као
дух. Тек после
шумаревог хица
откривено је
право лице за-
гонетног човека
кога су звали
Пегги Нога**

Флагстаф у Аризони био је почетком двадесетог века мали сточарски град са неколико салуна, једном или две продавнице и дрвеним млином. Северно од Флагстафа је планина Врхови Сан Франциска. Људи су је звали Врхови или, још једноставније, Планина. Била је висока, прекривена јасиком, боровима и јелама. Понегде је била испресецана стрмим кањонима на чијим се ивицама опасно надвијало огромно камење. На падинама планине угнездило се неколико малих ранчева и дрвених колиба. Људи су ту боравили једино за време лета када би доводили стоку на испашу.

И све би било у најбољем реду да није било Пеггија Ноге, човека који је постао њи-

хова мора. Име су му сами дали, јер је имао једну дрвену ногу.

Зашто су се плашили тог човека када он никога није повредио, никоме се није обраћао, чак нико није могао да каже да га је видео изблиза и да је са њим разговарао? Повремено би провалио у неку усамљену кућицу и узео храну, али никада много. Само онолико колико му је било потребно. Вредније ствари није ни дирао. Страх, а људи су га се заиста бојали, јавио се због Пеггијеве тајанствености. А непознато, поготову на тако усамљеним местима, увек помало и плаши.

Касно ноћу, високо у планини, људи су виђали ватру. Знали су да је ту занеогио Пегги Нога. Неколико пута су покушали да што брже стигну до те ватре и чудака затекну на спавању, али када би се успели, нашли би само расути пепео. Од Пеггија Ноге ни трага.

Жене које су остајале саме закључавале су врата и избегавале да излазе чим би се спустио први мрак. Чуvari стада једним оком су пазили на своју стоку а другим на Пеггија Ногу. Деци је било довољно споменути његово име па да се ужасну. Неким родитељима то је чак добро дошло.

Опис Пегија Ноге био је неодређен: већина се слагала да је осредње висине, средњих година, неупадљивог изгледа. На леђима је увек носио велики, стари ранец.

Како заварати људе?

Боб Димлан, звани Војвода, који је живео на северној падини Врхова, знао је планину у прсте. Био је спретан ловац, оштрог ока, али ни он није могао боље од осталих да опише Пегија Ногу. Обично га је виђао у шуми, онако из даљине. Зато се и изненадио када га је једном спазио на старом прашњавом путу. Пожурио је да га стигне. Међутим, Пеги Нога једноставно је нестао. Враћајући се, Боб је случајно бацио поглед на пут. Стао је запањен. Гледао је у трагове који су се сасвим лепо видели у прашини: отисци једне ноге били су окренути у правцу у којем је видео да Пеги иде, а друге у супротном смеру. Као ловац добро извежбан у „читању“ трагова, схватио је да је овај чудака на дрвену ногу ставио ципе-

лу наопако. О чему све није размишљао Пеги Нога само да заваре људе ако би случајно кренули за њим у потрагу.

Једном, касно поподне, Војвода је угледао Пегија како прелази преко оближњег ранча. Пратио га је погледом све док није замакао у планину, али је ипак видео како се Пеги спрема да ту заноћи. Тог тренутка поред Војводе је пројакхало седам каубоја и шумар. Упутили су се право ка месту где је седео Пеги Нога. Видевши да му се коњи приближавају, Пеги је брзо побацао своју опрему у завежљај и... Војвода га је изгубио из вида.

Следећег јутра каубоји и шумар наставили су да се упињу. Хтели су у брвнару познату под именом „Дивљи Били“. Када су се приближили кућици на неколико метара, на вратима се појавио Пеги Нога. Збуњени сусретом неколико секунди сви су стајали као одузети. Први се снашао шумар и повикао Пегију да дигне руке и крене према њима. Уместо да послуша шумарево наређење, Пеги је брзо завукао руку под кошуљу, као да се спрема да извади оружје. Шумар није оклевао и тајанствени човек пао је погођен право у чело.

Пеги Нога заиста је имао оружје испод кошуље. Била је то стара и готово неупотребљива мала пушка. Наравно, није била ни напуњена, а

и да јесте, не би могла ником да науди. Могао је с њом, како људи имају обичај да кажу, да убије неку мању животињу, али – само ако би је лупио по глави.

Детаљно су га претражили. Нису могли да нађу ништа што би им помогло да сазнају његово право име. У ранцу је било мало хране, нешто одеће и неколико старих, улубљених, металних судова.

То је Стјуард Милер!

Пегијево тело однели су у Флагстаф. Три дана је лежало изложено у гвожђари. Мислили су да ће неко моћи да га препозна. Међутим, мада су кроз гвожђару прошли готово сви грађани Флагстафа и околине, нико се није јавио. Смрт Пегија Ноге само је повећала његову тајанственост. Зашто је покушао да извуче празну пушку на шумара? Да није, можда, био глувонем и зато није могао да схвати шумареву наредбу? Можда је само хтео да одбаци своју пушку? Или је, пак, био психички поремећена особа неспособна да схвати ситуацију у којој се нашла?

Колико људи толико и питања која су остала без одговора. И када су већ изгубили сваку наду да ће бар нешто сазнати о човеку од кога су годинама без разлога зазирали, приметили су да је један странац четири-пет пута улазио у радњу и дуго стајао поред стола на којем је лежало тело Пегија Ноге.

Шумар, који је провео неколико непреспаваних ноћи мислећи зашто га Пеги није послушао, позвао је странца на пиће.

Човек је порицао да је уопште знао да постоји неки Пеги Нога, да је случајно пролазио кроз овај град и да је свратио у гвожђару да нешто купи. А онда, изненада, странац је проговорио:

– То је Стјуард Милер! Ја сам крив што је тај човек завршио у овој планини као пустињак! Пре пет година жена и ја решили смо да посетимо неке њене рођаке. На поштанској станици сачекали смо кочију и сместили се. Није било много путника, а ни поште. Неколико тренутака пре поласка у кочију су утоварли повећи сандук. У кола је затим ушао наоружан човек, пратилац ковчега у коме је, очигледно, био – новац.

Није прошло ни пола сата, а кочију су напали разбојници. Било их је тројица, лица им нисмо видели, јер су преко очију имали везане мараме. Чувар није имао никаквих изгледа, један разбојник одмах је пуцао у њега. Сви смо приметили да је убица имао дрвену ногу. Нас нису дирали. Чим су скинули ковчег с кола, нестали су у оближњој шуми.

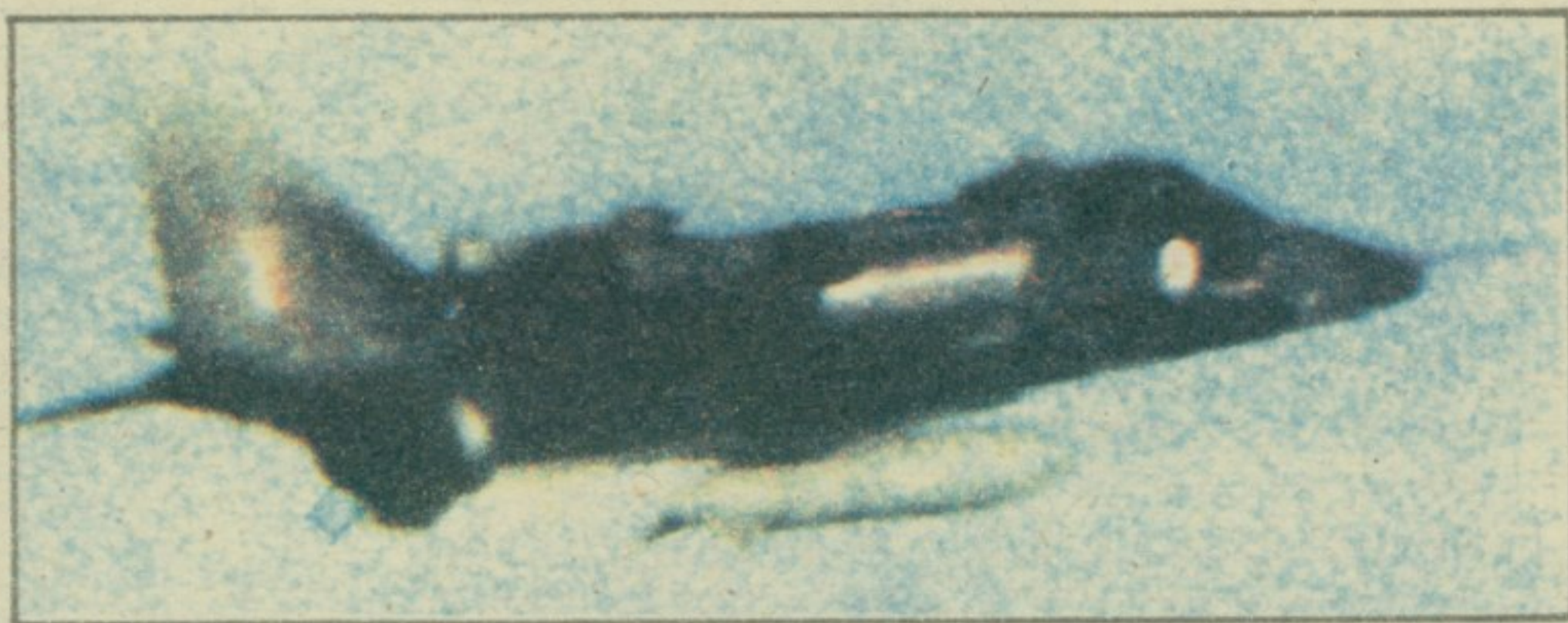
Убрзо су, захваљујући изјави коју сам ја дао шерифу, ухватили Милера. Био сам сигуран да је то онај разбојник – истог стаса, исте боје косе и, наравно, с дрвеном ногом. Стјуард је упорно тврдио да није нападач, да не може да јаше коња, да никада није убио ни једну животињу, камоли човека... Судија је поверовао мом сведочењу и Милер је осуђен на смрт.

Непажњом стражара успео је да побегне. Узалуд су га тражили – као да је у земљу пропао.

Можете ли да замислите како сам се осећао када сам после неколико месеци чуо да је у неуспелом нападу ухваћен разбојник са дрвеном ногом, али да то није Стјуард Милер. Зар је могуће да сам се толико преварио? Два човека исте висине, исте боје косе, обојица са дрвеном ногом?! Дуго сам покушавао да сазнам да ли је неко видео Милера, јер савест ми није дала мира. Данас сам, заиста случајно, пролазио кроз овај град, чуо причу о Пегију Ноги и ушао у гвожђару... Остало знате – завршио је странац своју исповест.

Пеги Нога је сахрањен на старом флагстафском гробљу. Касније, када је то гробље пресељено, његовом гробу изгубио се сваки траг. Вероватно би и он хтео да тако буде. Смрт је за њега можда, била лакша него живот са људима у које је изгубио поверење. Зато је, можда, намерно пречуо шумареву наредбу. Ко зна.

Кен Антони

КОБНА ПОСЛЕДЊА БОМБА

Таман када је помислио да умире, схватио је да га све боли. Био је то најбољи доказ да је још жив

Тачно у 11 часова и 10 минута јуришни авион „јагуар“ направио је последњи борбени заокрет и поново се устремио ка циљу на земљи. Требало је да изврши трећи узастопни напад на војну колону у Султанату Оман.

За командама јуришника који је на висини од 2000 метара летео брзином од 900 километара на час био је Рик Лија, пилот-инструктор британског РАФ-а. Искусни летач је додао гас и гурнуо палицу од себе. Нос авиона је нагло потонуо и авион се устремио ка тлу – ка возилима у пламену која је у протеклих 5 минута већ два пута гађао разорним бомбама масе по 250 килограма. Био је то добар напад, јер се часак касније на кончаници нарочитог нишанског уређаја за прецизно одбацивање бомби нашло неколико камиона које је требало докрајчити. Лија је, угледавши их, хитро померио палац и притиснуо дугме на управљачкој палици желећи да се у правом тренутку ослободи последње бомбе која је висила на носачу испод крила. Британски војни инструктор до тада је ову операцију извео небројено пута. Тренутак касније „јагуар“ вредан шест милиона фунти прогутала је огромна ватрена кугла на небу.

Десило се најгоре

Двадесет шестог фебруара ове године Рик Лија је требало да, у оквиру редовне обуке пилота ратног ваздухопловства оманског султаната, неколицини ученика покаже како се авионима британско-француске производње типа „јагуар“ бомбардује колона возила на земљи. Циљ је био конвој од неколико напуштених неупотребљивих камиона у пустињи недалеко од базе Тумрајат у провинцији Дофар у Оману. Требало је да ученици на безбедној даљини, са земље, гледају како се врши заокрет и понижање авиона ка циљу који треба гађати бомбама. Нарочито је било важно да уоче тренутак када треба откачити убојити терет. Овакав начин војне сарадње Велике

Британије и Омана био је прецизиран уговором о куповини 10 једноседла и 2 тренажна двоседла јуришног борбеног авиона типа „јагуар“. Ни једном пилоту који лети на неком од преко 300 до данас произведених „јагуара“ – користе их В. Британија, Француска, Еквадор, Индија и, наравно, Оман – није се десило оно што је Рик Лија доживео када је притиснуо прекидач за откачињање бомби.

А десило се најгоре. Уместо да се ослободи веза са носачем, бомба је експлодирала док је још била закачена испод крила на само шест (!) метара од човека у пилотској кабини. Тако се Рик нашао усред пакла. Шрапнели су летели око њега, а пламен му је лизао низ одећу. Ватрена лопта у којој је био још жив човек јурила је све брже ка земљи. Пошто се при експлозији разбило стакло пилотске кабине, снажан ваздушни притисак повукао му је руке изнад главе, а он је и даље био чврсто везан за своје седиште – потпуно немоћан.

Када му је огањ захватио лице, бол је постао неиздржив. Несрећни пилот је зажмурио и покушао рукама да покрије лице. Узалуд. Схватио је да су му и шаке у пламену, као и цела горња половина тела. Човек у разореном „јагуару“ вриштао је умирући у најстрашњим боловима.

Па, ипак, баш тај неиздржив бол упозоравао га је да је и даље у стању да осећа, да је жив. Захваљујући чистом инстинкту за самоодржањем Рик је успео да ишчупа леву руку из снажне ваздушне струје. Пипао је око себе тражећи спасоносну полуку за катапултирање седишта. Тренутак касније у левој шаци нашао му се њен прстенасти врх у облику латиничног слова D. Снажно ју је повукао...

Иако се и даље налазио у средишту ужарене лопте, био је свестан свега што се око њега дешавало. На свега неколико стотина метара од тла снажан прасак активирао је ракетне моторе испод седишта. Био је испашен увис заједно са седиштем. Пролетео је кроз ватрени пакао. За две секунде нашао се 100 метара изнад „јагуара“ гледајући га како се топи у пламену. Катапултиран у последњем часу из те смртоносне клопке Рик Лија је улетео у слој врло хладног ваздуха који је угасио пламен на његовом ли-

цу и комбинезону од којег су остале само рите на грудима.

Падобран уграђен у седиште аутоматски се отворио. Снажан ветар брзине 50 km/h спуштао је Рика према земљи.

Потресни снимак

Све што се догађало са овим британским војним инструктором снимао је камером са земље један од његових ученика. Касније је утврђено да је бела трака која је после отварања падобрана лепршала око Рика била заправо његова испечена и ољуштена кожа. Кад је пилот погледао надоле, имао је само толико времена да скупн ногте, јер је тренутак касније снажно ударио о стеновито тло. Док је полусвестан лежао на земљи, јак ветар поново је надувао куполу падобрана. Почела је да га вуче по оштром стењу. Летачевим патњама као да није било краја. Везано на другом крају падобрана, његово немоћно тело вукло се и ударило о стење.

Иако је при паду повредио кичму, Рик је, опет левом руком, успео да се ослободи падобрана који му је прво спасао живот а сада умало да га докрајчи. Назад се зауставио. У десном рамену осетио је несносан бол.

– Скинуо сам пилотску кацигу са главе и осетио мирис сопственог изгорелог меса. Задах је био ужасан. На десном рамену коже више није било – видео сам голо месо прекривено песком и каменчићима. Свуда око мене била је ватра и усијани згужвани метал „јагуара“. Појединачне експлозије говориле су да је пламен захватио и топовске гранате калибра 30 mm које су се такође налазиле у борбеном комплексу летелице. Тада сам схватио да сам ја, заправо, најсрећнији човек на свету – испричао је касније Рик.

Када је изашао из болнице, Рик Лија је поново сео за команде „јагуара“. Опет је бацао бомбе на ону исту „колону“ у Оману. Истрага никада није утврдила зашто је последња бомба тог кобног дана експлодирала пре времена. То је ризик са којим се суочавају сви пилоти јуришника бомбардера. Теши их то што није утврђено како је Британац успео да преживи оно што ни у теорији не може.

А. Павић

Позориште
старо
20
векова

ГОСПОДАР СЕНКИ

Провидне
марионете
никада нису биле обичне
играчке, већ отмен начин
да вешти луткари кинеског
позоришта сенки предста-
ве бајке
и легенде
своје
земље

сазревају само једном у три хиљаде година и она том приликом позива осам бесмртника на небески пиир. Један од најпопуларнијих комада кинеског позоришта сенки управо и печење у палати Краљице-мајке Запада. Славље је управо у току...

Гозба од бресака

Уваженим
гостима
деле се
дарови
и приказује
пет слепих
мишева среће
чије летење
посматрачу
улива
осећање
безграничне
радости.

На крају
гозбе бесмртници
закључују да би
њихово достојанство било
нарушено када би обич-
ним чамцем отпловили преко
мора кући па се договарају
да сваки путује – на облаку.

Змајевска принцеза – која
влада потоцима, језерима и
морима – узима у следећем
призору у својој палати об-
личје лепотице, љута што није
позвана на велелепну гозбу.
Гласник, морски љускар, доно-
си принцези вест да бес-
мртници управо преваљују
њено водено царство и да је-
дан носи чаробну корпу у ко-
јој цвеће цвета у свако доба
године. Да би се осветила,
принцеза одлучује да је се
домогне...

Долази до жестоке битке и
Небески генерал лично трага
за Змајском принцезом и ње-
ним страшилима како би их
научио памети због невиђе-
ног непоштовања према
уваженим бесмртницима! Ге-
нерал и принцеза почињу
огорчену борбу – преко плат-
на само прелећу њихове сен-
ке! Небески генерал коначно
хвата Змајску принцезу у сво-
ју мрежу.

Бесмртници захваљују Не-
беском генералу на помоћи и
достојанствено се растају...

Уметност прављења про-
видних марионета за позо-
риште сенки и руковања про-
зрачним луткама преносила
се с колена на колена у ки-
неским породицама.

Представе кинеског театра
сенки имају посебну чар как-
ве нема у осталим позориш-
тима лутака. Њихова танана
лепота и хиљадугодишња ис-
торија чине их извођачком
уметношћу која је јединстве-
на у свету. **Дејан Петровић**

Шарене сенке разних об-
лика трепере на платну,
затим постају изоштреније и
крећу се невероватном брзи-
ном, а онда бледе и растачу
се да би уступиле место дру-
гим...

Чаролију нимало не ремети
упућеност публике која седи
испред платна – позади су,
наравно, марионете покрета-
не руком луткара, „господара
сенки” – и она читаву пред-
ставу посматра као чудесну
игру.

Осветљена отпозади, про-
видна и пласнута тела марио-
нета омогућавају светлости
да прође кроз њих, делујући
гледаоцима као сновиђење.

Од села до села

Најстарији записи о позо-
ришту сенки могу да се нађу
у кинеској енциклопедији из
11. века, али оно је заправо
поникло још за лозе Хан, из-
међу 206. године старе и 221.
нове ере. Његовим прапоче-
цима може да се уђе у траг
само у легендама.

У причи о цару Вудију, неу-
тешном због смрти омиљене
супруге, таоистички свеште-
ник понуди да призове њен
лик. „Бацивши” на платно
женске обресе, он у томе ус-
пева на неизмерно царско за-
довољство.

Господари сенки ишли су
од села до села изводећи ко-
маде са свог репертоара у
којима је уживала и неук,
најчешће неписмена публика.
У ковчегу су носили брижљив-
о запаковане марионете и
„платно” направљено од хар-
тије добијене из дудове коре.

Добар занатлија, чувар сен-
ки, био је и вешт приповедач
и глумац. Помоћници су уда-
рали у гонгове и бубњеве, или
свирали на флаути и даирама,
стварајући сазвучја необична
за некинеско уво.

Како је радња у представи
постajала замршенија, тако се
на сцени појављивао све ве-
ћи број ликова и предмета.
Најомиљенији су били змаје-
ви, коњи, магарци, корњаче,
птице, патке и петлови.

Мајстор је користио декор
и посебне ефекте да би под-
стакао машту гледалаца и до-
чарао одређена збивања по-
моћу нарочитих ознака – сим-
бола. Тако је пагода значила
да се радња одвија напољу,
појављивање облика и јака
бубњева најављивали су бу-
ру, а чамац на дугим, лелуја-
вим заставицама предочавао
је пловидбу морем. Ковитлац
дима прикривао је промену
злodusа у животињу или чове-
ка...

Пипав посао

Луткар је имао обично ви-
ше од стотину провидних фи-
гура и преко хиљаду глава!
Наиме, главе и тела марионе-
та могли су да се мењају, чи-
ме је број ликова био прак-
тично неограничен.

Сваки део марионете имао
је сасвим одређено значење:
црно лице указивало је на по-
штење и снагу, широк нос до-

чаравао је мудрост и моћ, а
фини нос, нежних црта – пле-
мићко порекло, док је
свежањ стрела на леђима
фигуре говорио о њеној
важности и високом по-
ложају.

Прављењу марионета било
је пипав посао који је изиски-
вао истинско умеће. Најприк-
ладнијом је сматрана магаре-
ћа кожа зато што је била та-
ња, провиднија и трајнија од
осталих. Дебљи комади узи-
мани су за тело, а тањи за ру-
ке и ноге. Цртеж је морао да
буде исецан по дужини влак-
на како би се спречило да се
кожа касније набора.

Најчешће извођени комади
одувек су били они чија се
радња одвијала око **осам
бесмртника**, божанстава која
су се борила против снага зла
отеловљеног у – злodusима.
Ови су могли да се преобра-
зе у чудовишта и змајеве да
би се борили против бес-
мртника, или да се преруше у
лепотице и лепотане како би
их преварили.

Према легенди, бесмртни-
ци бораве у Небеском атару
Краљице-мајке Запада, али
често посећују смртнике на
Земљи. Представљени су у
земаљском облику: као муд-
рац, пустињак, леп младић...
Сваки носи своје знамење:
корпу цвећа, лепезу... Бес-
мртници дарују срећу и дуго-
вечност људима који им оми-
ле и оличење су доброте.

Краљица-мајка Запада во-
ди рачуна о вођњацима са
бресквама бесмртности – оне

ТРИ ГРАБАНИНА Б

Зачуђеност је била видљива на лицима људи припитаних за пут у Срнетицу, скривену на обронцима Грмеча и Клековаче, на надморској висини од 1061 метар. Разлога су два: први, већ тринаест година мало ко без велике невоље иде у варош која је умрла пре више од тринаест година, 15. маја 1975. други, путева је много, али је мало који добар па је велика вероватноћа да човек који раније није био ту једноставно залута. Кад већ мора, најбоље је од Босанског Петровца па преко Дринића, неких двадесетак километара макадама.

Чим сиђеш с асфалта изнад Дринића, испречи се рампа и знак да је забрањено за странце. Ту је и чувар рампе, у свим периодима. Таблице на нашем аутомобилу су с петокраком, и уз умерено знање књижевног српскохрватског пролаз је слободан. Добродружни делија у зеленој униформи, шумарској ваљда, нема појма откад је и због чега, знак забране за странце. Вели да поодавно нема ни наших, да их свећом тражиш. Истина, недалеко је шумско градилиште, радници и товарни коњи који вуку дрвену грађу. За извоз. Можда странци вребају да укебају технологију сече шума – овде се не мења већ вековима!

Тек касније, кад одмакнемо шумским путем, схватимо да нас је чувар рампе уистину спасао лутања скицирајући на парчету хартије пут за Срнетицу који се кроз зелени тунел столетних четинара одваја на неколико места, таман да лепо одеш куд ти се не иде. Срне и птице, по којима је Срнетица и добила име, тешко да можеш да ухватиш и на неком од бројних језика наших народа и народности питаш куд даље. Раскршћа је много.

И онда, после четрдесетак минута вожње, као да си стигао на другу планету. Град сред шуме. Неколико троспратница, безброј приземљуша, магацина, нахерен депо за оправку локомотива. Пелин до пупка. И тишина. У Босанској крајини обичај је, кад стигнеш пред сеоску кућу, да викнеш домаћина. Кога овде да зовеш? Одјек се сабласно враћа претходно завиравши у станове скривене иза разбијених стакала. Овде нема ни срна ни птица.

Кад се у Кључу, Дрвару или Босанском Петровцу распитујеш о Срнетици, више је него приметан жал упитаних за оним што је Срнетица дочекала, без обзира на многе велике победе наших радних људи које, дакако, нису ни њу мимоишле. Најчешће се помињу срамота и кратка памет. И туга оних који су део свог овоземаљаког трајања исписали у вароши која је преконоћ постала највеће напуштено насеље новијег времена у нашој земљи.

Првим разредом у будућност

Никола Волаш, новинар у „Гласу Кључа“, рођен је пре тридесет и кусур година у Срнетици. Памти и повремено, од прилике до прилике, бележи у новинама неко друго време, и своје и вароши где су срне и птице биле домаће животиње.

– Пре двадесетак година Срнетица је бројала преко хиљаду житеља – вели новинар за наше новине. – А практично, било их је много више, с обзиром да су ту по цео дан тумарали бројни шумски радници који су другде становали. Према неким истраживањима, било је периода кад је

Место у којем станују духови

у Срнетици боравило и до три хиљаде људи. Долазили су, памтим, и италијански туристи у потрагу за печурком смрчак, давали су ми ону црвену новчаницу да им покажем где могу да их нађу... Данас у Срнетици живи троје људи. То су, именом и презименом, Богдан Вујић, жена му Миља те Благо Ђаковић. Прве и једине комшије су им духови...

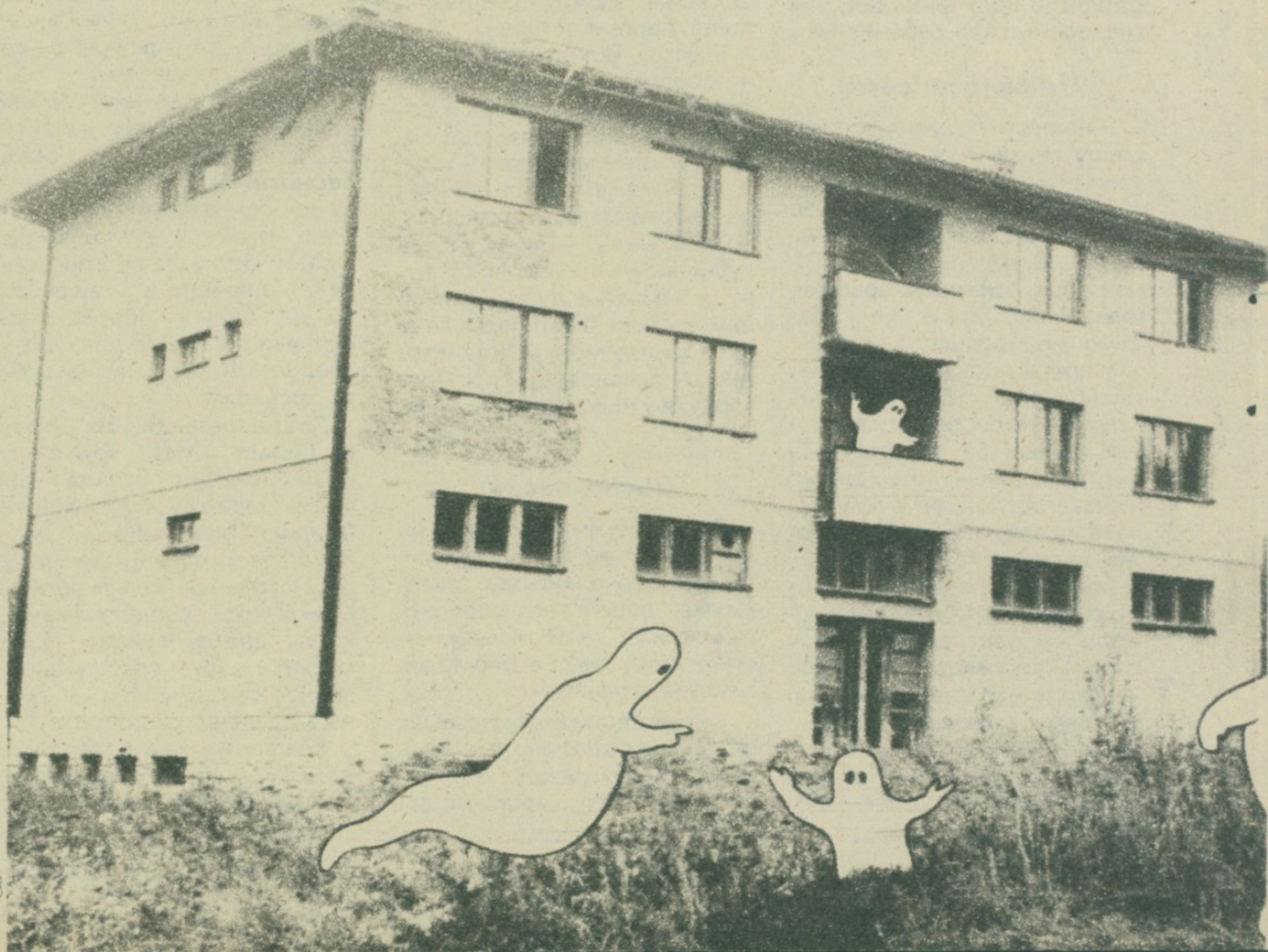
У причи која тече једини поуздани сведок живота некад највећег железничког чвора на прузи узаног колосека у нас су сећања, мање-више подложна протоку времена. Зна се, поуздано, да је пругу око 1914. изградила Аустро-Угарска Монархија уверена да су гвоздени коњи на гвозденим шинама поуздан гарант да ће Босна и даље бити њихова. Колосек широк оних фамозних 0,76 m памти и партизанску железницу, те време кад смо градили многе пруге, и оне нас, неподељено веру-

јући да ће нас оне експресним или брзим путничким возовима првим разредом одвести у будућност која се, тада, тако изазовно осмеживала.

Зечеви и људи

Обрад Ковачевић данас живи у грмечком селу Завоље, педесетак километара од Срнетице. Својевремено, пре него што је распоређен да сваког првог у месецу сачекује поштара с пензијом, био је надзорник пруге у Срнетици.

– Била је то дивота: сједнеш увече у воз у Срнетици и изјутра си, по вољи, у Загребу, Сарајеву ил' Шибенику – каже пребирајући по сећању. – Из Срнетице си, болан, могао на три стране свијета: Дрвар, Приједор и Книн, три крака је било. У станици је знало да дежура и по 17 локомотива маневарки, толики је то жељезнички чвор био... А онда су рекли да је нафта много јефтина и да се у будућност брже стиже камионима... Штета што је то тако остављено, уклет град као да је куга њиме прошла. Могло се, кад већ кажу да је жељезница ту имала сталне губитке, насеље прилагодит'

ИВШЕ ВАРОШИ

за какво лјечилиште ил' ваздушну бању. Објекти су били читави, многи нови. Чак смо и воду цијевима довукли одозго са Клековаче, шест километара је путовала до чесме...

С разумљивом сетом Ковачевић даље говори о парњакама, њиховом пућкању, обавезном писку пре уласка у станицу на којој се тада обавезно сакупљала гомила голотрбе деце, али и одраслих радозналаца. Тачно у подне свакога дана било је укрштање возова и прилика да се сазнају свеже вести из далеког света, виде рођаци и пријатељи, пошаље писмо...

У четворогодишњој школи која је својевремено бројала и до седамдесетак ђака учитељевао је и Недељко Гвозденовић, сада на служби у Видовом селу изнад Дрвара, прошле године проглашен за најдражег учитеља у земљи. И њему је део живота, пуне три године, остао у Срнетици.

— У Срнетици је живот цвjetaо шездесетих година — каже. — Био је то прави мали град, с уређеним стазама, баштама препуним цвијећа. У библиотеци смо имали више књига него они доље у Кључу или Босанском Петровцу. сваке вечери приказиван је

нови филм, а сала дупке пуна. 150 мјеста је имала. Памтим кад су код нас готовали Ђорђе Марјановић и „Индекси“. Пола вароши је послје дана покушавало да одзвигди онај Ђокин „звиздук у осам“. Станови су били велики, свијетли, имали су и шпијунку на улазним вратима. Онда се све распршило за недељу дана, побјегло стегнута срца. Убрзо је из читанки за IV разред нестала и красна пјесмица Владе Дивјака „На Срнетици“, о зецу који струже уз и низ пругу... Из Срнетице су стругнули људи...

Воз без шина

Без обзира колико се трудио да себи то не призна, по доласку у Срнетицу намерник осећа неку чудну (или, можда, разумљиву) узнемиреност. У ушима му бубња мукла тишина која се настанила у сабласно пустим зградама. Колико је људских судбина чувало своје мале тајне иза некад целих стакала!

Тек после дужег тумарања празним градићем наишли смо на човека и жену. Богдан Вујић и жена му Миља. Припремају дрва за зиму која овде траје од почетка октобра па све тамо до маја. Настанили су се у згради на којој још

стоји табла: „Радна јединица ЗОП Дрвар, пружна деоница, Срнетица II“. За тринаест година колико самују у Срнетици Вујићима је то пети стан. Њих, бар овде, има у изобиљу. Преко пута је зграда железничке станице у којој сада станују кокошке и козе. Богдан Вујић је једини запослени овде, ради као чувар објекта, мада уистину не зна ништа ни од кога чува:

— Тако је то — каже. — Био сам чувар и прије маја '75. па ваљда, по навици, и даље. Надам се не задуго. Чим стекнем услове за пензију, одох ја у Дрвар. Прошле године доље ми је отишао и син Драган, овдашњи лугар, дијете му пошло у школу...

Обилазимо Срнетицу, оно што је остало од ње. На вратима кино-сале две даске укрштене па закуцане, поред опељешеног пројектора гомила згужваних и покиданих филмских трака. Од шина и прагова ни трага, само отисци у тврдој земљи. На некад лепој, од камена сазиданој школи пао кров...

— Било је овдје, некада, и људи и живота. Имали смо четири продавнице, три ресторана, три месаре, пекару, сластичарну, љекара и зубара, киоск с новинама. Стани-

ца милиције је једно вријеме бројала тринаест позорника. Струју смо добијали са агрегата, воду имали у кућама. Баш смо били дебело зако-рачли у будућност...

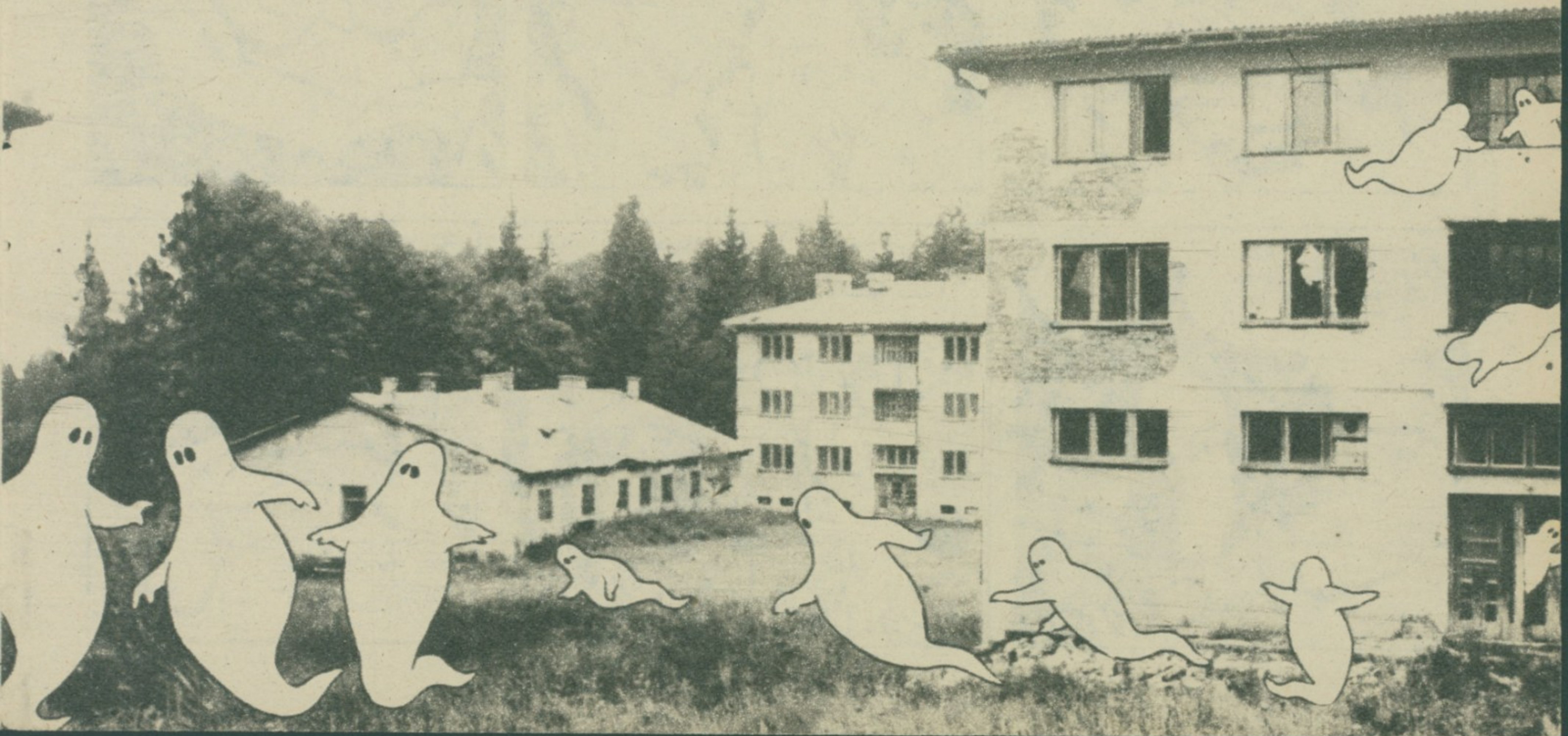
У три троспратнице приказ који онеспокојава мир некадашње вароши: све што је могло да се узме, извади, ишчупа — однесено је. Санитарије, паркет, цела окна. Што нису стигли људи, учинило је време — боја на зидовима избледела, мемла се уселила...

Нема ни струје, троје становника разбија мрак уз помоћ петролејки. И вода је пресахла. Неко некад однео 400 метара водоводних цеви. И телефон је побегао за људима. Богдан Вујић сад има малу радио-станицу на батерије које мора да пуни сваких недељу дана у Потоцима, најближем насељу. Зими нема ни тога, снег до носа и свакодневно пробијање тунела до штале са стоком. До првих ласти.

Блажо Ђаковић, седамдесетдогодишњи пензионер, живи сам, недалеко од Вујића. Чини се да ни кад спава не скида железничарску капу дубоку навучену на очи. Ретко прича. Најчешће ћутећи седи покрај некадашње скретнице. Ако успеш да га разговориш, он ће одједном да поскочи, стави прст на уста да ћутиш и, лепо видиш, нешто ослушкује. Чека воз, а шина нигде. И њих однели људи и време.

Петар Милатовић
Снимио: Иван Лончар

У СРНЕТИЦИ ЈЕ НЕКАДА ЖИВЕЛО ПРЕКО 1000 ЉУДИ. ИМАЛА ЈЕ ЧЕТИРИ ПРОДАВНИЦЕ, ТРИ РЕСТОРАНА, ТРИ МЕСАРЕ, ПЕКАРУ, ПОСПЛАСТИЧАРНИЦУ, АМБУЛАНТУ СА ЛЕКАРОМ И ЗУБАРОМ, КИОСК ЗА НОВИНЕ И СТАНИЦУ МИЛИЦИЈЕ СА 13 ПОЗОРНИКА.

ХИ-МЕН И ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

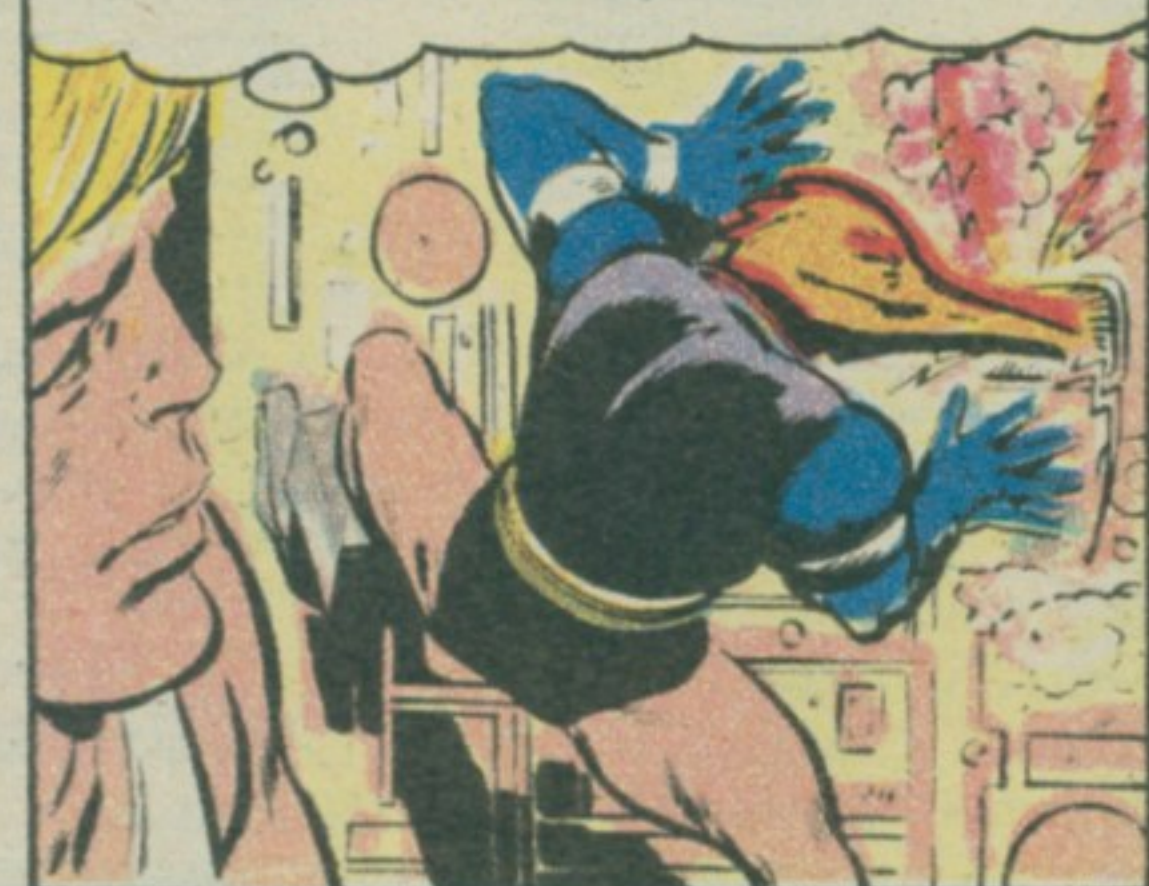
МОСКИТОР ЈЕ ОТКРИО ДА
НИЈЕ У СТАЊУ ДА ПОДНЕСЕ
МОЈ ПРЕЈСКАЈА...

НЕ БРИНИ, МОС-
КИТОРЕ! ГЛАВО-
БОЈА ЋЕ БРЗО
ПРОИ!

ДОК СУ ОВАКВИ КО
МОСКИТОР ОВДЕ,
ЗА МЕНЕ НЕМА
ЗИМЕ!

АЛИ, МОЈА СНА-
ГА ОПАДА!
ВРЕМЕ ЈЕ ДА
АДАМ ПРЕУЗМЕ
ДУЖНОСТ!

ХИТХИТХИТХИТХИТХИТ
ХИТХИТХИТХИТХИТХИТ
ХИТХИТХИТХИТХИТХИТ
ХИТХИТХИТХИТХИТХИТ

ЧОВЕК

ИНСТИНКТ

МОНОЛОГ

Џејмс Нуел Остерберг, много познатији као Иги Поп (Iggy Pop), недавно је објавио албум „Инстинкт”. У својој четрдесет првој години вратио се предмету и звуцима с којима је одрастао – металу. У сарадњи са Стивом Џоунсом (бившим гитаристом „Секс Пистолса”) направио је плочу тврдог звука, сличну својим раним радовима са групом „Стуџиз” („Stooges”) и кренуо у битку за старе и нове слушаоце...

О НОВОМ АЛБУМУ

– Као дете био сам опчињен машинама, свим на које сам наилазио, од очевог апарата за бријање до огромних преса у „Фордовој” фабрици аутомобила. На овој плочи покушао сам да им се вратим, јер

су машине и метал чинили основу свега у крају у ком сам одрастао.

„Инстинкт” је много ближи плочама које сам урадио са групом „Стуџиз” („Stooges”) него било чему што сам касније створио сарађујући с другима, те плоче су, као и ова нова, превасходно моја дела, а ја нисам баш стваралачки надахнут. Одлучио сам да поново радим сам, да мање зависим од продуцената и других сарадника, да они само остваре моје идеје. Једино што сам имао у глави било је да треба добро да се забавим док будем радио и да плочу направим тако да могу да будем поносан кад је завршим. Драго ми је што могу да кажем да сам то и успео.

О америчком и британском року

– Чини ми се да у последње време у Британији нема енергије и динамичности у рок музици, да је све то прешло у САД, посебно на западну обалу. Имам утисак да су тамо економски услови учинили живот мало тежим, тако да је за мене сасвим нормално што из Велике Британије долазе групе као што су „Пет Шоп Бојз” („Pet Shop Boys”).

Моје песме имају прилично америчког духа у себи, али не мислим да сам само и искључиво Американац. Да сам рођен у Британији, опет бих писао песме и вероватно бих могао да кажем да сам као аутор производ Британије, уместо Америке.

О новцу

– Нисам опседнут новцем, волим га само због онога што с њим може да се учини. Боуви је, на пример, доста урадио за мене, што се пара тиче, када је снимио „Кинескињу” („China Girl”), песму коју смо заједно написали. У то време био сам „шворц” и он ме спасао, јер су се и сингл и албум добро продали. Од прошлог ЛП-ија „Бла Бла Бла” („Blah Blah Blah”) могао сам понешто и да ставим на страну, али не зато да бих имао.

Једноставно, сада могу себи да дозволим неке ствари које су ми неопходне. Могу, рецимо, да тражим гитаристу по Њујорку колико хоћу, а ако га не нађем –

не морам да се узбуђујем. Лепо купим карту, седнем у авион, одем у Лос Анђелес и тражим га тамо.

О инстинктима

– Па, врло је вероватно да је много тога што сам урадио, добро или лоше, инстинкт, унутрашњи глас који ми говори шта да радим. То „нешто” рекло ми је када да престанем да идем у школу, када да напустим менаџера који ми је ишао на живце...

Никада нисам бежао од тога да послушам тај унутрашњи глас. А, опет, знам да сам многе одлуке донео захваљујући разборитости, што сам научио од својих родитеља.

О голфу

– Пре пар година новинарима сам често причао како у слободно време играм голф. Никада га нисам играо, али ми је добро звучало јер је сасвим обична ствар. Стално сам замишљао људе који покушавају да буду модерни и говоре себи: „Морам да купим црну кожно јакну, морам да обојадишем косу у црно, да идем у ту и ту кафану...” И онда се појављујем ја и саопштавам како волим да играм голф. То је морало да збуни такве фолиранте.

О раду на себи

Још се држим реда. Када устанем, најпре оперем судове, поспремим кућу и сложим своје ствари. То може да звучи глупо, али ако то научите, научићете да организујете – и своје мисли.

Када у једанаест увече завршим пробу, идем на спавање. Следећег јутра обавезно један сат певам скале. Желим да навикнем грло на напоре и да на овој турнеји певам боље него на прошлој.

О очувању природе

– Све је мање животиња, све ређе видимо небо од смога... Јасно је као дан да ћемо, ако овако наставимо, уништити и природу. А ако то учинимо, и нас ће нестати.

В. С.

ДОКУМЕНТИ

Док сте се одмарали, „Зана” је у студију „Акваријус” снимила нови ЛП. На слици Бориша Терзића су певачица Наташа Гајовић и композитор – гитариста Радослав Јовичевић за микс-пултом.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

НЕБО ЈЕ МЕСТО НА ЗЕМЉИ

Када ноћ падне,
Чекам те
И ти долазиш,
И свет је жив,
Чују се деца
На улици

Кад уђеш у собу,
Привлачиш ме и крећемо се
И окрећемо са звездама
изнад нас
И подижеш ме на таласу
љубави...

О, драги, знаш ли колико то
вреди?
О, НЕБО ЈЕ МЕСТО НА
ЗЕМЉИ
Кажу да је љубав ствар с
неба
Учинићемо небо местом на
земљи
О, НЕБО ЈЕ МЕСТО НА
ЗЕМЉИ

Кад се осетим сама,
Тражим тебе
И ти ме водиш кући
Кад сам изгубљена на мору,
Чујем твој глас
И он ме носи

У овом свету који управо
почињемо
Да разумемо у чуду живота
Драги, плашила сам се
раније
Сада више не

О, драги, знаш ли колико то
вреди?
О, НЕБО ЈЕ МЕСТО НА
ЗЕМЉИ
Кажу да је љубав ствар с
неба
Учинићемо небо местом на
земљи
О, НЕБО ЈЕ МЕСТО НА
ЗЕМЉИ

Текст: Р. Ноувелс

HEAVEN IS A PLACE ON EARTH

When the night falls down
I wait for you
And you come around
And the world's alive
With the sound of kids
On the street outside
When you walk into the room
You pull me close and we
start to move
And we're spinning with the
stars above
And you lift me up in the
wave of love...

Ooh baby, do you know what
that's worth?
Ooh HEAVEN IS A PLACE
ON EARTH
They say in heaven love
comes first
We'll make heaven a place on
earth
Oooh HEAVEN IS A PLACE
ON EARTH

When I feel alone
I reach for you
And you bring me home
When I'm lost at sea
I hear your voice
And it carries me
In this world we're just
beginning
To understand in the miracle
of living
Baby I was afraid before
But I'm not afraid anymore

Ooh, baby do you know
what's that worth?
Ooh, HEAVEN IS A PLACE
ON EARTH
They say in heaven love
comes first
We'll make heaven a place on
earth
Ooh, HEAVEN IS A PLACE
ON EARTH...

Пева: Белинда Карлајл

ХИТХИТХИТХИТХИТ

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Мислим да бих купио
своју плочу пошто у рад-
њама нема много заним-
љивих издања у последње
време. Чак и да не знам
шта је на њој, купио бих је
пошто одлично изгледам
на омоту”.

Мик Џоунс, „BAD”

и „Политикиног Забавника”

Конкурс ПГП РТБ

СНИМИТЕ ПРВУ ПЛОЧУ

**Конкурс за избор најбоље гру-
пе и певача полако се при-
ближава крају. Ако желите да
учествујете, пожурите и поша-
љите свој снимак на адресу
„Забавника”!**

Ускоро ће бити познати резултати шестомесечног кон-
курса ПГП РТБ и „Политикиног Забавника” за избор
најбољег певача и групе који стичу право да сниме пло-
чу.

Жири, коме председава Александар Пилипенко, му-
зички уредник ПГП РТБ, преслушава снимке пристигле у
августу, али остало је још времена да се пријавите на
конкурс и пошаљете касету са демо-снимком компози-
ције коју изводите самостално или са групом.

Осим тога, ПГП РТБ сваке недеље поклања десет
ЛП плоча читаоцима „Забавника”. Добитници се одређу-
ју жребом, наравно између читалаца који пошаљу тачан
одговор на наградно питање из области музике. Оно у
овом броју гласи:

Како се зове група чији је члан био басиста, певач
и сада врло успешан солиста Стинг?

Адреса на коју треба слати одговоре до следећег
петка је: „Политикин Забавник”, Македонска 29, По-
штански фах 124, 11000 Београд, са назнаком – за кон-
курс „СНИМИТЕ ПРВУ ПЛОЧУ”.

Добитници ЛП плоче:

На наградно питање у „Забавнику” бр. 1909 тачан
одговор гласи – Саманта Фокс! Од читалаца који су тач-
но одговорили највише среће имали су:

Жељка Ковач, Ј. Вуковића 19, Вировитица; Марија Па-
нић, Бранка Бјеговића 28, Ниш; Јован Алексић, Огњена
Прице 43, Београд; Ђорђе Јанковић, Бихаћка 19, Бачка
Паланка; Алан Изковић, Суседградска 1, Загреб; Свет-
лана Дармановић, Триглавска 44, Пећ; Матеја Лајх, На
зелници 9, Цеље; Невена Гавриловић, Партизанска 35,
Битола; Ацев Александар, Максима Горког 4, Кавадар-
ци и Маша Станојевић, Вуковарска 126, Осијек.

Честитамо свим добитницима и обавештавамо их да ће
плоче добити на кућну адресу.

Ово је гризли – *ursus horribilis*

гризлија

Како преваспитати

БРДО МЕСА И ДОБРОТЕ

Тежак као ауто-
мобил средње
категорије, брз
отприлике као
коњ и непреста-
но гладан *ursus*
horribilis сад узи-
ма часове ле-
пог понашања.
Где? У шумском
резервату крај
реке Макнил на
Аљасци

Научници га зову *ursus horribilis*. Он то вероватно не зна, али понаша се као да зна. И као да му је све то досадно. Гризли је највећи медвед који постоји: може да буде тежак 750 килограма (више од, на пример, „фијата уно“). Обдарен је снагом какву је тешко замислити – човеку може да одруби главу само једним замахом шапе. Најжешћи ударац боксерског шампиона у тешкој категорији у поређењу са ударцем гризлија само је миловање. Због тога је, и у ситуацијама које изгледају сасвим безбедно, боље бити што даље од ове животиње непредвидивог понашања.

О гризлију су се одувек причале страшне приче, о унакаженим и растргнутим ловцима који су му послужили само за крваву игру. Зна се да на својој територи-

ји, у брдима и у шумама где је он господар и главни становник, не трпи уљезе. Долази, одмах открива новопридошлог и – напада. Нема изгледа да се било ко спасе. То важи за све крајеве света где ова животиња живи, али не и за шумски резерват крај реке Макнил на Аљасци где су ове велике мечке развиле некакав смисао за трпељивост. За то постоји и разлог.

Из шешира до медведа

Овим резерватом руководи веома млад и смирен човек. Зове се Лари Аумилер. Одувек је волео природу и зато је завршио биологију. Последњих десет година посветио се проучавању мрких медведа: желео је да сазна како се, и зашто, понашају у одређеним околностима. Лари Аумилер успео је да успостави и нове односе између човека и медведа. Откако је преузео бригу о резервату, у њему је било већ две хиљаде посетилаца. Нико ме се ништа није догодило, нико није био нападнут, нико рањен. А Аумилеров резерват је највећи у Америци. Ни у једном другом крају света не може да се нађе толики број гризлија на једном месту.

За медведа се мисли да је прилично трапава животиња. Међутим, кад би се тркали, могао би да победи коња. А хода тако лако и бешумно да никад не знаш с које ће стране искрснути. Многи људи претерују у потрази за свежим ваздухом и недирнутом природом и иду где не би требало. У Јелоустонском парку у САД гризли је 1986. растргао двојицу фото-аматера, а слично се догодило и 1987. у још једном националном парку у САД. У резервату реке Макнил, Ларијевом резервату, никада се није догодило нешто слично. Основни разлог: овде се не подстиче превелика љубав и поверење према природи. Уз помоћ Ларија или неког од његових помоћника посетиоци могу да се приближе опасним медведима и посматрају их, рецимо, са удаљености од пет метара. И то без икакве опасности. Наравно, морају да поштују све што Аумилер захтева.

Прво правило, од кога Лари не одступа, јесте: у подручје где може да се наиђе на ове мрке медведе дневно је дозвољен приступ за највише десет особа. Од многих посетилаца у резерват ће ући они чија се имена извуку из шешира. Потребна је, значи, срећа. Нико не сме да се удаљава од групе или да било шта учини на своју руку. У

другим парковима кретање је слободно, што обично у сусрету с гризлијем постаје кобно.

Они који сретну медведа не понашају се увек правилно и на исти начин. Понеко у последњем тренутку, обузет паником, почиње да бежи, неко се приближи више него што треба. Медвед се тада узнемири и постаје опасан. Што се хране тиче, Лари Аумилер умољава све посетиоце да у случају сусрета с медведом не показују никакве сендвиче или кекс, нарочито да им не падне на памет да сами у том тренутку једу, јер медвед одлично и види и њуши.

Пристојност улази на уста

Гризли је, иначе, опседнут храном. Изгледа да је и само његово понашање условљено местом боравка и начином на који долази до хране. Мрки медведи крај реке Макнил и Катмаи много лакше долазе до хране од оних из других крајева Аљаске или Стеновитих планина. Током лета ове реке, као и њихове притоке, врве од лососа. Хране има за све и не треба се много мучити да се до ње дође. Тако се и објашњава повећана агресивност медведа у сиромашнијим крајевима. У таквим областима медведи, стално у потрази за храном, много пажљивије посматрају све што се догађа, па и човека, не толико да би баш њега прождрали него да би му отели све што би могло да се поједе.

Резерват крај реке Макнил постоји више од двадесет година. За то време људи као што је Аумилер „убедили“ су *ursus horribilis* да човек за њега није никаква опасност. Забрањен је лов, посета резервату сведена је на десет људи дневно и више није тако тешко васпитати нове генерације гризлија да се претерано не узбуђују због присуства човека. У овом резервату чак су приметили да је сам медвед желео да научи да се понаша боље.

Лари Аумилер ипак има још доста невоља. Грешка није увек до медведа. Сваке године у јуну чамци риболоваца закрче ушће реке Макнил. Рибари мрежама заустављају лососе који хоће да иду узводно. Кад је осека, мреже пуне рибе привлаче медведе који им се приближавају. Тада их риболовци гађају камењем или пуцају у ваздух да би их отерали. И тако, врло често, вишегодишњи мукотрпни посао привикавања медведа на људе постаје узалудан.

М. И. Ш.

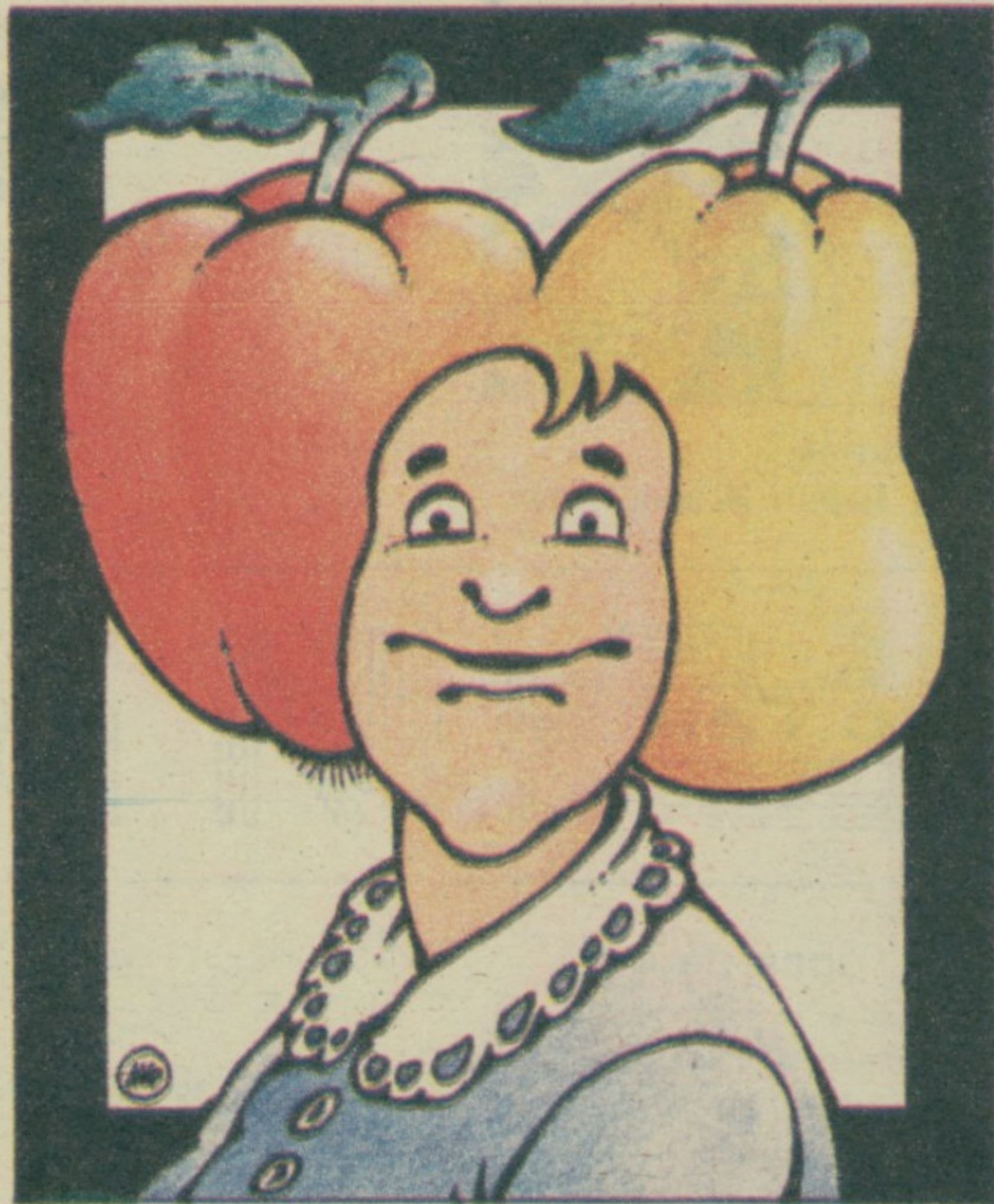
НАДИМАК

и како га стећи

ЧИМУРИН У ЗАВАБНИКУ

До сада смо само писали о томе како је неко од вас добио надимак. Сада смо га стекли и – ми

У мојој породици сви имају надимак. Једино је без њега била моја трогодишња сестра Александра. Наравно, трудио сам се да јој нађем одговарајуће име али у томе нисам имао баш нарочитог успеха. Покушавао сам нешто на тему слаткиша које обожава али је све што сам смислио звучало прилично глупо. Ево, просудите и сами: Слаткојед и Чокомала. И, тако је било све до прошлог лета када смо кренули код баке у Херцеговину. Пут је био веома дуг а дан врео. Кад смо најзад стигли, били смо просто ошамућени. Да нас „поврати“, бака је одмах донела гомилу воћа. Бацио сам се на њу а моја сестра, која нипошто није могла да ме прати у брзини којом сам

прождирао воће пред собом, тражила је да јој се изрендају једна јабука и једна крушка. Ја сам наравно хтео да пробам „нову“ воћку и одушевио се: била је врло укусна. Тада ми је на памет пао руски биолог Мичурин и то да би његово име сасвим лепо одговарало Александри. Од тог часа сви смо је звали Мичурин. После неколико дана, Александра нас је исправила:

– Како те то зову? – упитао је бакин сусед.

Она је, као из топа, одговорила: „Чимурин!“

Ову исправку сви смо прихватили и сада је тако зовемо – Чимурин. И док ово пишем, Александра се врзма око мене и пита:

– Хоћу ли ја то стварно изаћи у Завабнику?

Као што видите, и ви сте добили надимак!

ВЕЛИБОР БУХА

Војводе Путника 16

Сарајево

(хонорар 10.000)

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

ЏЕЈМС ГАН ЧУЈИ ВРТИЋ

Први дан

Наставник је рекао моме оцу да заостајем за другом децом у групи. Данас сам, ипак, у једном ћошку вртића направио звезду.

Покушавао је да прикрије изненађење напомињући да је реакција оживљавања Сунца уметнички изведена, само – да ли је и практична?

То ме ни најмање не брине. Довољно да је лепа.

Други дан

Данас сам правио планете: четири велике, две средње и три мале. Наставник се насмејао и упитао ме зашто их је тако много када само три нису биле ни превише вруће ни превише хладне да би се на њима одржао живот а велике су претерано масивне и отровне.

Наставник не разуме. Само стварање вредније је од пукe корисности.

Прстенови око шесте планете су предивни!

Трећи дан

Данас сам створио живот. Поцињем да схватам зашто мој народ цени стваралаштво више од свега.

Слушао сам филозофе како расправљају о сврси постојања. Донедавно сам мислио да је уживање забављати се са другом децом, јурити кроз бескрајни свемир, експлозијом претворити понеку звезду у нову, задиркивати старије – све би то могло да испуни вечност.

Тек сада ми је јасно. Живот мора да има неку сврху.

Наставник је био у праву: само две средње и једна мала планета

биле су погодне за живот. Створио сам га на све три, али само на трећој је стварно успело.

Једина сврха живота је био опстанак! Једино то.

Четврти дан

Трећа планета закупила је сву моју пажњу. Њена мора врве од живота.

Увео сам другу сврху живота: размножавање!

Облици који се развијају у мору све су сложенији.

Деца ме зову да се играмо, али ја не идем.

Ово је забавније.

Пети дан

С времена на време насукао бих понеко морско створење на копно и одржавао га у животу дуже него што би иначе из-

држало. На крају сам успео. Нека од њих прилагодила су се новој средини.

Био сам у праву. Море несумњиво успорава и ограничава развитака.

Успех са копненим створењима испуњава ме задовољством.

Шести дан

Све што сам до сада урадио безначајно је у поређењу са оним што ми је данас пошло за руком: створио сам интелигенцију.

Додао сам животу и трећу улогу: знање!

Из неугледног примата развило се фантастично биће. Има две ноге, хода усправно и радознано посматра свет око себе. Иако су му руке слабе а ум примитиван, успева да овлада стварима. Постепено осваја и потчињава себи све што га окружује.

Чак је почело да размишља и о мени.

Седми дан

Данас нема школе.

После стваралачких мука и напора лепо је поново се играти са децом. То је као да сте се ослободили гравитационог поља белог патуљка и доспели у расути реп.

Наставник је данас опет разговарао са мојима. Рекао је да сам значајно напредовао последњих неколико дана, али да је моја творевина безнадежно искривљена, недовршена. Штавише, врло опасна, тако да ће морати да је униште.

Отац је приговорио: реакција оживљавања Сунца довешће до тога да опасни начин живота на трећој планети развије сопствено термонуклеарно дејство. Али, пошто сам животу доделио одређене функције, проблем ће се сам решити.

Наставник је рекао да моји родитељи не сnose никакву одговорност, нити он жели да ризикује! Нисам чуо ко је победио у дискусији. Одјездио сам смејући се.

Уосталом, цела та ствар ми је досадила. Следећи пут измислићу нешто боље.

Али, то је било прво што сам икада направио и не могу а да не осетим неку врсту сентименталне везаности:

Ако неко угледа велику комету како јури према Сунцу, нека зна да то није моје дело.

Осми дан

...

РИБЕ ОБОЖАВАЈУ ВАНИЛУ

Шта све пецароши неће измислити да би им улов био већи. Ако већ рибе нису „луде“ за старим мамцима, између осталог и црвима, зашто их не мамити нечим другим. Недавно је фирма „Вестбин“ из Омахе пустила на тржиште мамце с укусом ваниле, јагоде, сланине, кукуруза и, прилично морбидно – крви. Пецароши тврде да рибе највише гризу мамца с ванилом. ■

ПАЗИ ГДЕ ПОСТАВЉАШ КАНТУ ЗА ОТПАТКЕ!

Већ су пословични закони који се разликују од једне савезне државе у САД до друге, од једног града до другог. Тако, на пример, у месту Смитвил у Њу Џерсију свако ко станује у кући мора строго да води рачуна где поставља канту за отпатке (наравно, не унутар већ изван куће). Уколико канта стоји слева (гледано с улице) плаћа се казна од 30 долара. Исто тако, ако инспекција утврди да у башти има превише опалог лишћа, опет следи казна, такође и за вишак каменчића посутих по стази која води до куће. У Смитвилу не смеју да се паркирају ни више од два аутомобила пред улазом. Ако кућевласници поседују три аута, нек' виде шта ће. ■

ЈЕДНОМ ЈЕ ВЕЋ УМРО

Америчко правосудје се никад није суочило са оваквим случајем. Цери Розенберг, човек који је пре три године убио једног полицајца у Њујорку, осуђен је на доживотну робију. Међутим, пошто је педесетогодишњи Цери недавно морао да се подвргне операцији срца, стављен му је бај-пас, сада тврди да не мора више да издржава казну. Да би доказао

да је у праву, узео је и врло способног адвоката Ричарда Бомгартена. Ево о чему се ради. У току саме операције, Цери Розенберг је клинички био мртав један и по минут.

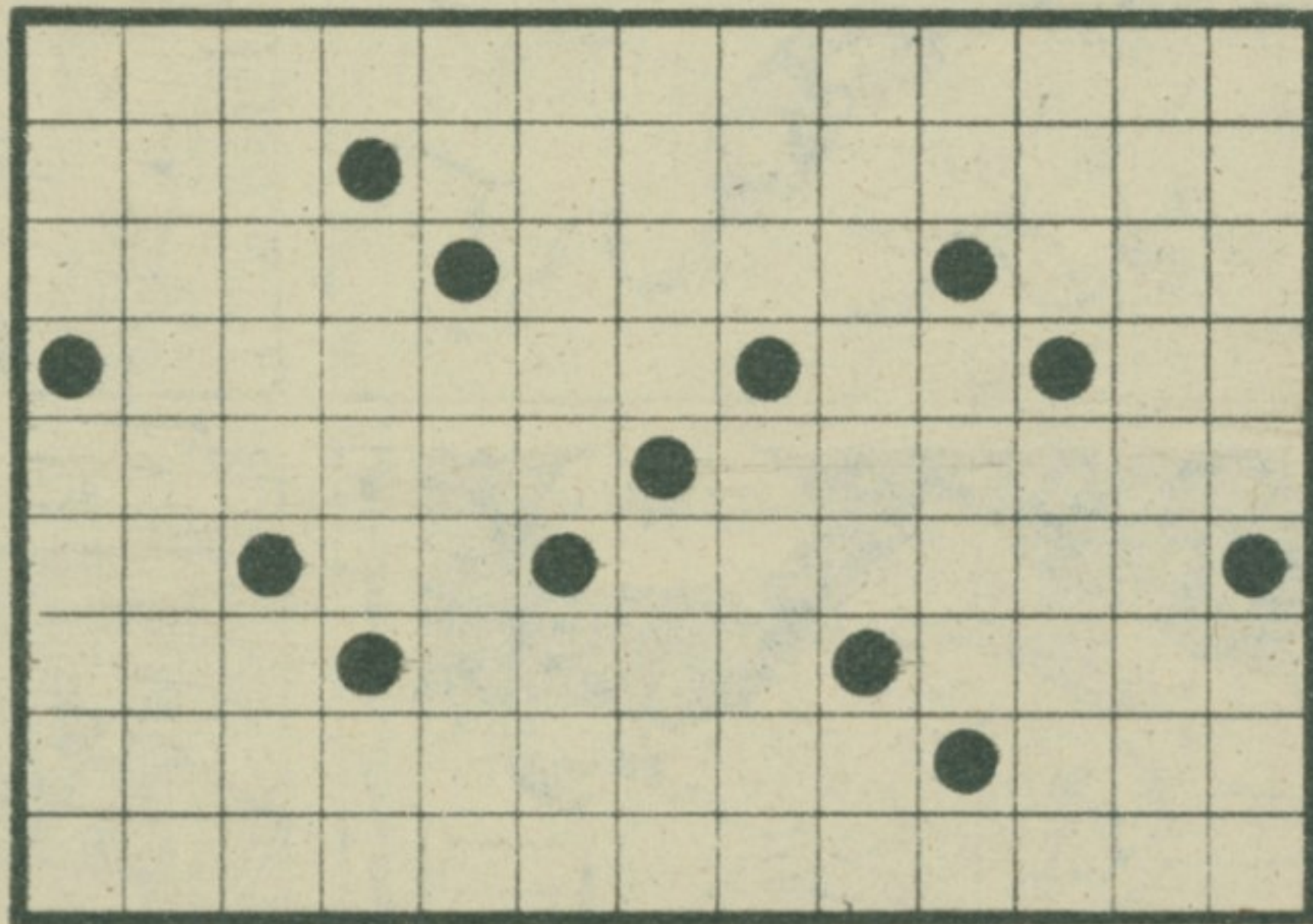
Ако је већ једном умро, не може више да издржава казну јер она важи само док „не склопи очи“. Адвокат Ричард Бомгартен тврди да ће добити овај случај. ■

ЕНИМАТИКА

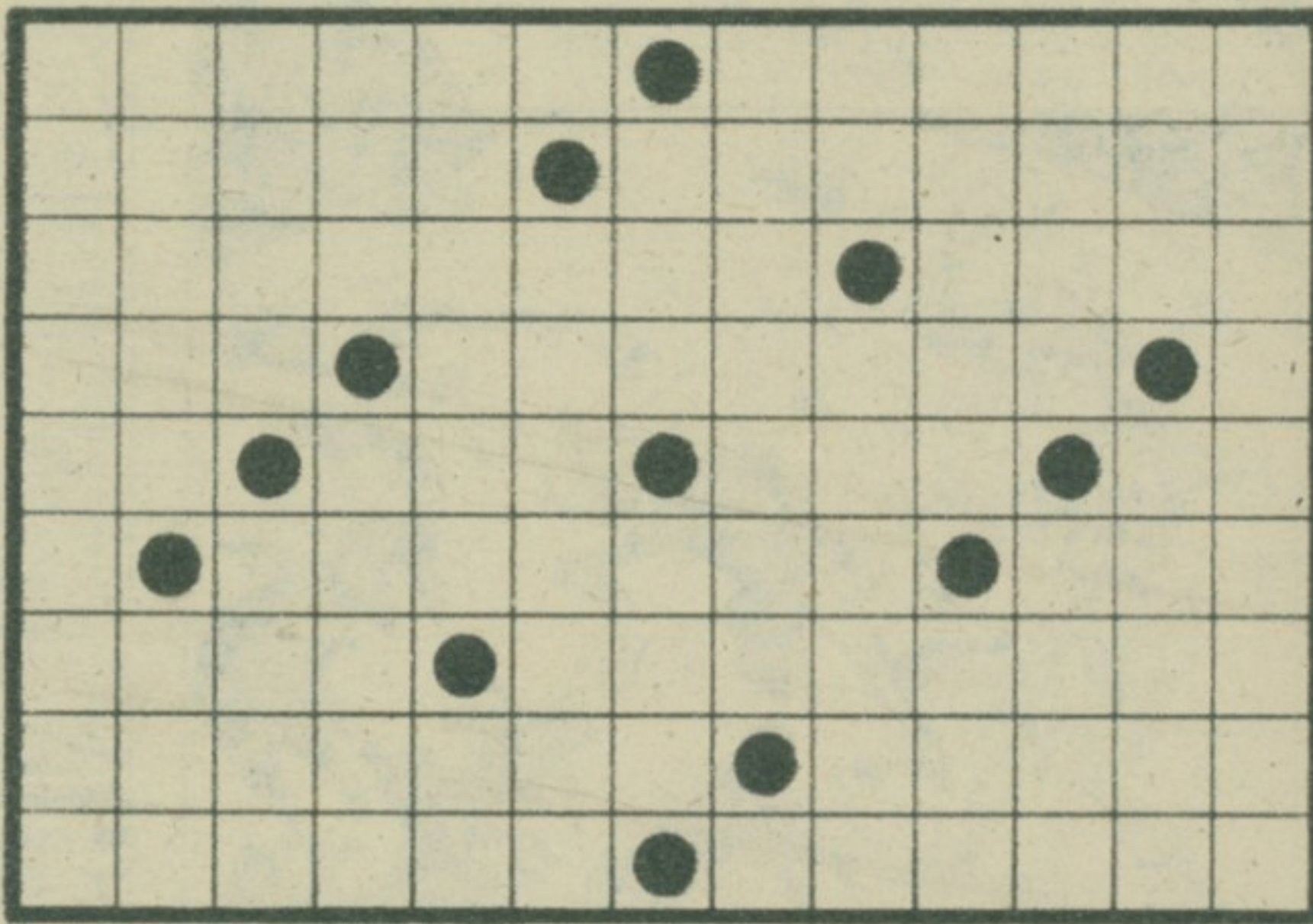
Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

КОМБИНОВАНЕ УКРШТЕНИЦЕ БЕЗ ОПИСА

Уместо уобичајених описа дате су речи помоћу којих треба да реконструирате обе укрштенице.

Водоравно: АБАЗ – АЛЕН – АНТО – АРТИР – АТИ – АТОМ – БАРСКА КОРЊАЧА – БРК – ДРАГАН НИКОЛИЋ – ЕРИЋ – ЕТАМИН – ЕТО – ЗВЕЧКА – ИТ – КАПЛАР – ЛЕР – МЕК – МИКРОНИ – МОНОЛИТ – НЗ – НОВИНАРКА – НОВСКА – ЊЕГОМИР – ОВЕЛИКЕ – ОР-ОР – ОЦИ – ПИТОНИ – ПЛЕМЕНКА – ПРЕДАЈНИК – СЕМИ – СМИЉАН – СМОВКА – СНИ – ТА – ТИРАНИЈЕ – ТРК – УЗ – ЦЕЛЕР – ШТРАУС.

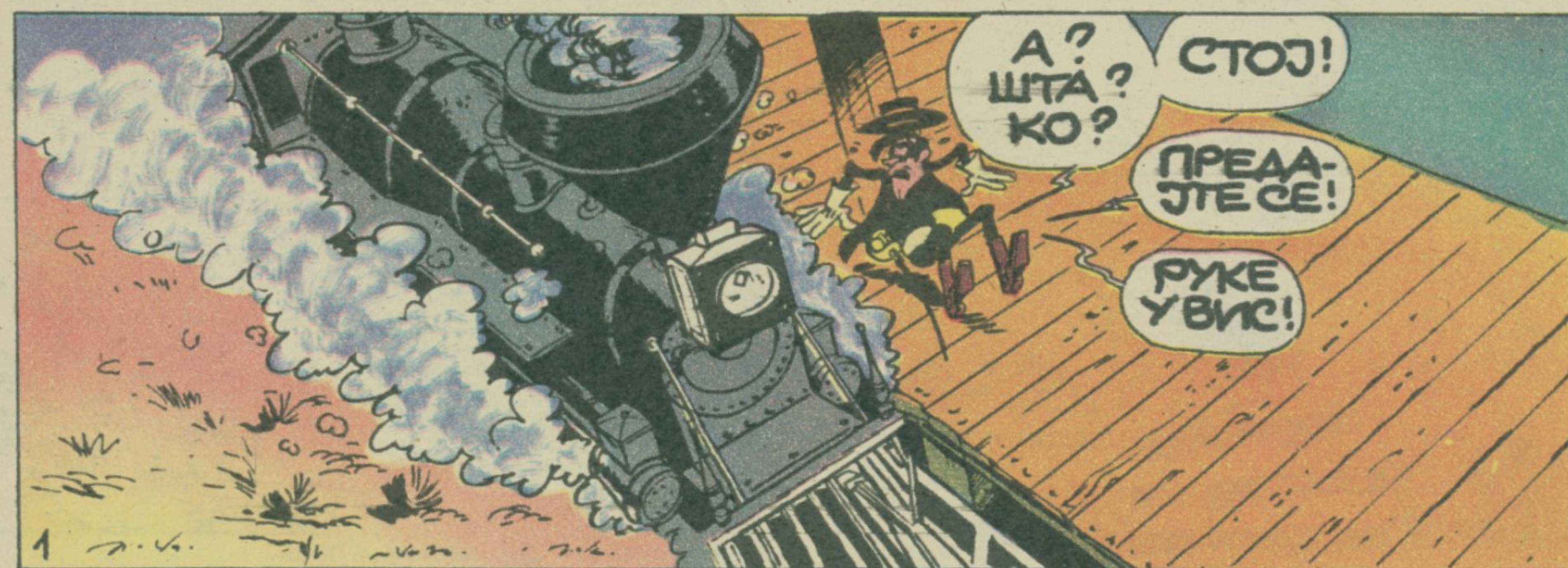
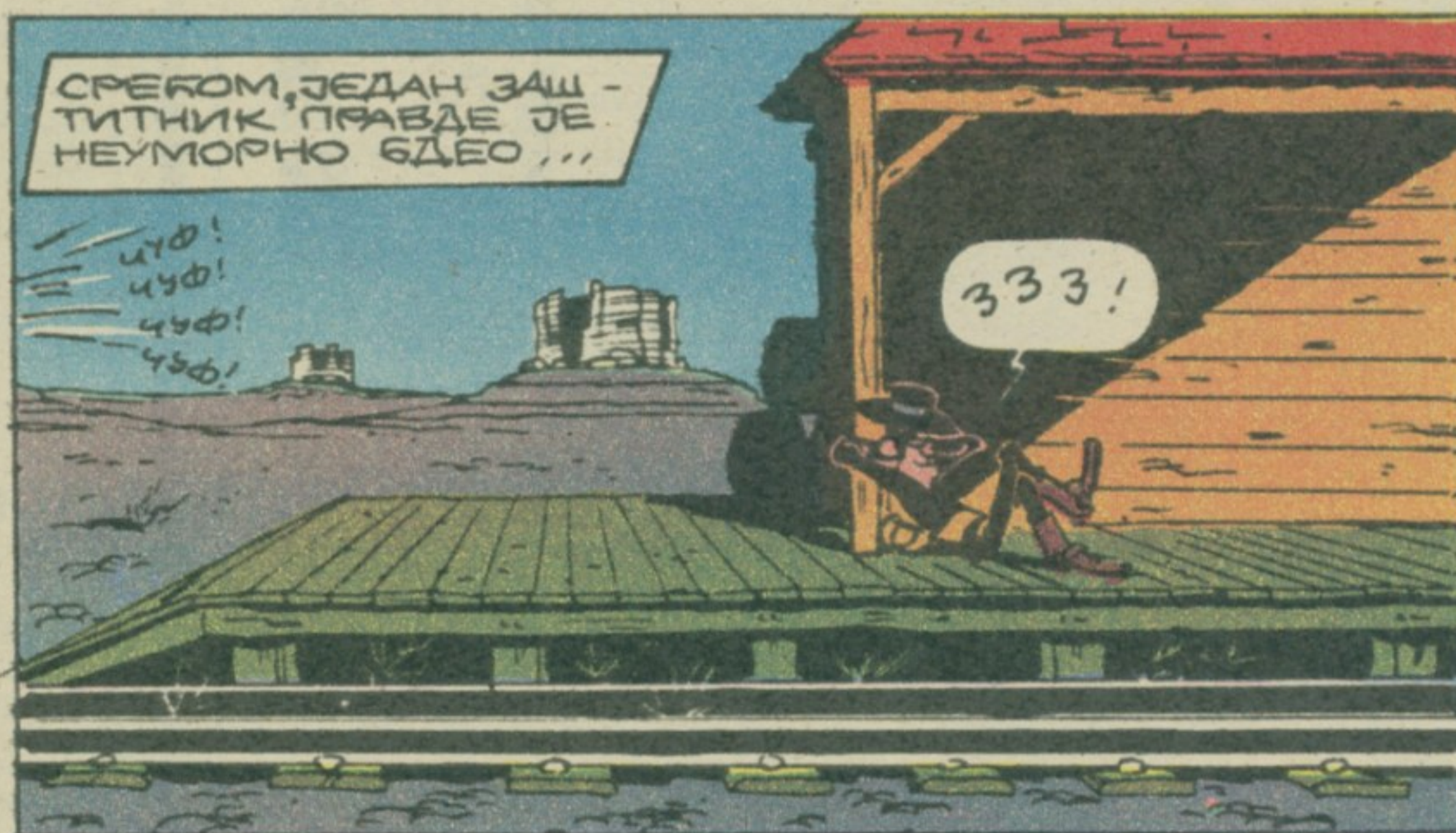
Усправно: АЕ – АК – АКИРА – АКО – АНС – АРАКС – АТЕНТАТОР – БЕС – БИЛО – ВРЛЕТ – ЕТЕР – ЗАПЛИТАЊЕ – ЗОЉЕ – ИВА – ИВАН – ИГ – КАРОЛ – КВАРТИР – КЕБА – КП – КРЕМЕН – ЛЕТ – ЛИР – ЛИТИ – МЕГА – МИ – МОНОМ – НАН – НЕТ – НИКОТИН – НЈЈ – ОДА – ОКК – ОРЈЕН – ОРТАЦИ – ПЛАНК – РАЗУМИ – РЕМОРЕ – РОМОР – СМОКИ – СТРН – СУЗАНА – ЋИЋ – ЧИМ – ЧИНОВНИЦИ – ШТАНД.

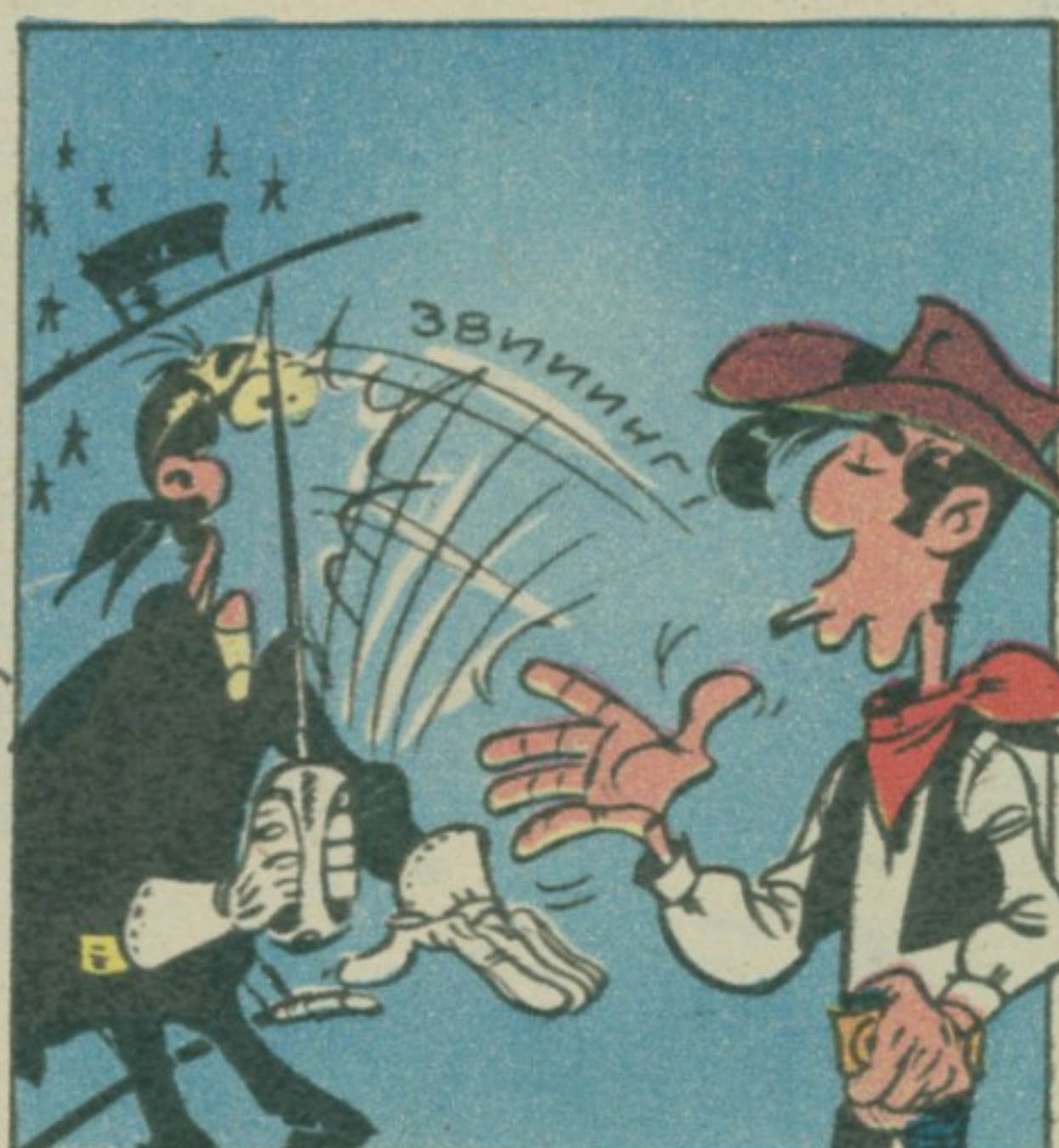
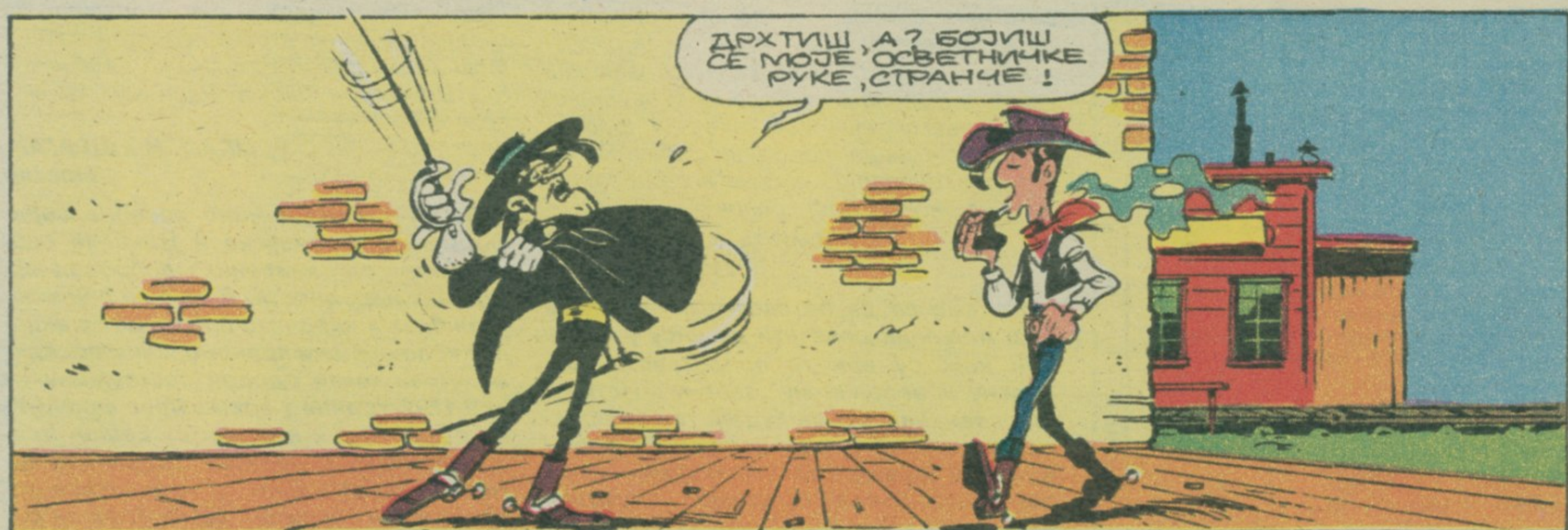
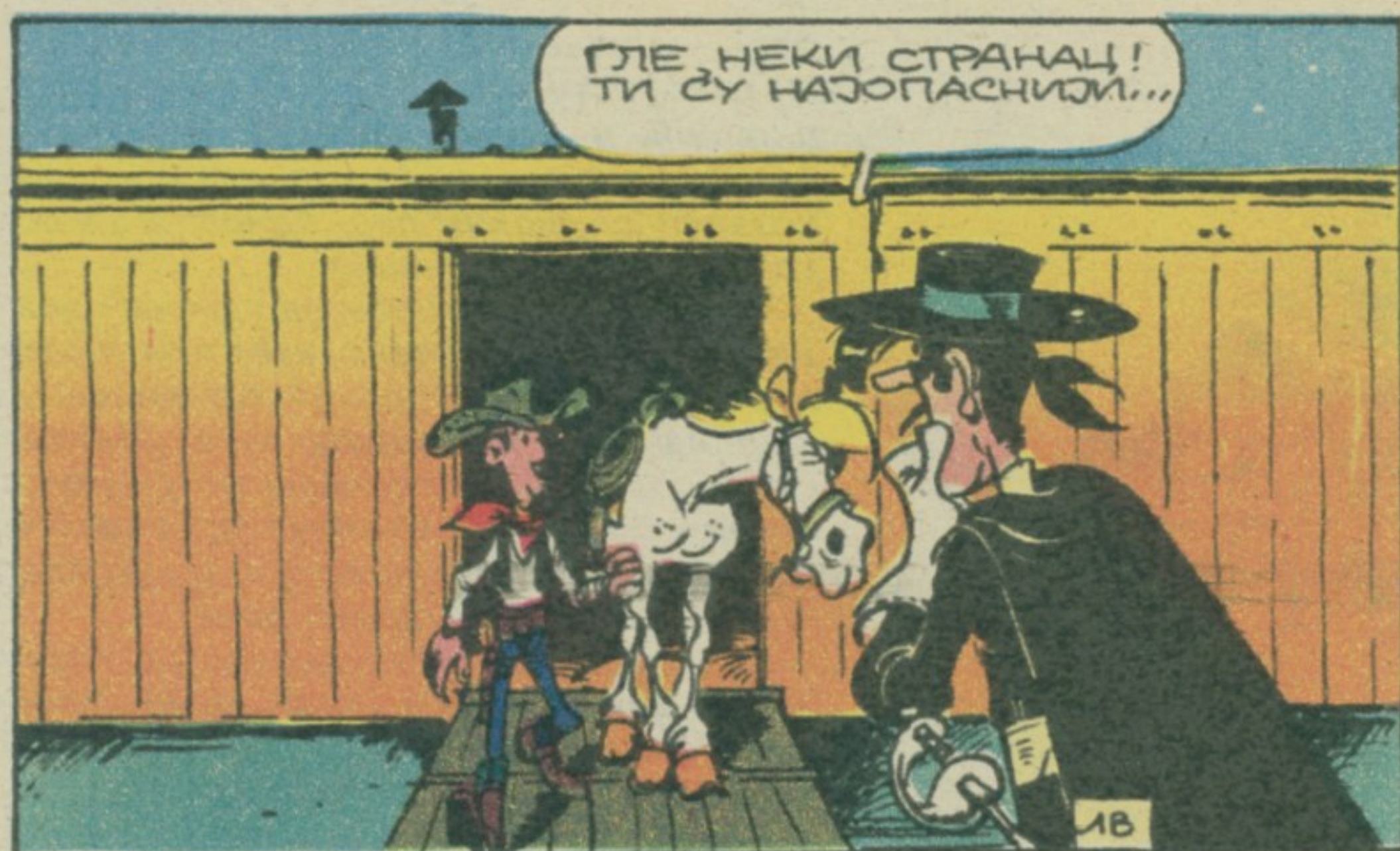
ПОМИЦАЉКА

ТРАКТОР
ТРИПОЛИ
ПОЈАЧАЊЕ
ГЕТАЛДИЋ
БИКИНИ
СТРАНИЦА

■ РЕШЕЊА НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ ■

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Живорад Минових

Главни и одговорни уредник
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног
уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Боковић, Љубинка Буровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукединовић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кеџић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невзидић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црнобарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 1.500 дин.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 16.560 динара, полугодишња 33.120 динара, годишња 66.240 динара.

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 33.120 динара, полугодишња 66.240 динара, годишња 132.480 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728, уз обавезну назнаку НО „Политика“ – ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ:

САД	USD	43.-
СР НЕМАЧКА	DEM	79.-
ФРАНЦУСКА	FRF	268.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	67.-
ШВЕДСКА	SEK	273.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ЛИСТОВА
ИМПРЕСУМ (латински: IMPRESSUM) штампања: по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа и

Опасан за медведа, добар за децу

Имам дванаест година и од нас троје деце – ја сам најстарија. Почетком јуна ове године добили смо на поклон малог пса шарпланинаца старог три недеље. Редовно га хранимо, негујемо и – много волимо. Са тамном њушкицом и опуштеним ушима подсећа нас на малог меду. Међутим, радост коју је он унео у нашу кућу помутили су неки људи од којих смо чули да ће наш љубимац, кад порасте, постати дивљи и опасан пас, тако јак да га два човека не могу задржати на ланцу. Препоручили су нам чак да направимо бетонски бокс величине око петнаест квадратних метара с јаком жичаном оградом. Ми можемо да урадимо и то, али нама не треба пас који ће, у ствари, бити у заробљеништву. Желимо увек да се с њим играмо, и онда кад порасте, и да не буде опасан ни за нас ни за околину. Зато те молимо да укратко напишеш какав је шарпланинац и да ли су људи који су о њему рекли све најгоре у праву.

Иначе, у нашој породици Забавник читају три генерације, а бака и деда захваљују на сваком броју репринта!

АМИЛА, АИДА и ЕНЕС
71000 Сарајево

Надамо се да ће својим понашањем ваш миљеник доказати да нису у праву они који су вам га представили као опасну и непожељну „зверку“. Истина, шарпланинац зна да буде и те како опасан, али само према непознатој особи или кад брани свог господара, кућу, двориште. Иначе, то је врло поштован пас, некада изврсни чувар стада, а данас познат и као кућни пас. Људи га од

давнине цене због његове интелигенције, храбрости која се граничи с неустрашивошћу и – скромности. Због тих особина шарпланинац се користи и као такозвани службени пас, односно за потребе војске и полиције.

Хватајући се укоштац са сваким нападачем на његово стадо, кућу или господара, не зазирући чак ни од медведа, шарпланинац је безброј пута доказао своју оданост човеку. Али, овај чувени чувар и борац истовремено је, са својом мирноћом и поносом, познат и као благ и добар пријатељ управо деце.

Кад одрасте, шарпланинац је висок око 62 центиметра и тежак до 45 килограма. Од давнине се узгаја на свим југоисточним планинским подручјима Југославије, али најчешће на Шар-планини по којој је и добио име. Претпоставља се да је пореклом из Азије, одакле је са стоком дошао на Балканско полуострво. Захваљујући својим врлинама данас је цењен у целом свету и међународно признат као аутохтона раса – југословенски овчарски пас шарпланинац.

Наравно, пожељно је да ваш љубимац има свој простор, јер ће и сам тако боље да се осећа. Кад порасте, не препоручује се да му прилазе непознати људи. Јер, шарпланинац је ипак беспрекорни чувар своје околине, свог господара и његове деце.

Легија странаца и опклада

Молио бих те да одговориш на ово писмо пошто је реч о опклади. Ја тврдим да Легија странаца постоји само у Француској док мој друг каже да је имају још Шпанија и Либија. Реци нам ко је у праву.

МЛАДЕН и ДРАГАН,
Мостар

Легију странаца чине посебне војне формације Француске и Шпаније састављене од плаћених добровољаца страних народности. Легија се војнички увежбава и нарочито припрема за акције у колонијама и прекоморским поселима. Први такви одреди састављени су још 1792. године у време Прве француске републике и названи су Legion franche etrangere (у преводу: „Слободна легија странаца“). Биле су то јединице добровољаца спремних да се боре за револуционарне идеје против краљевске коалиције, а створене су од припадника различитих нација: Холанђана, Белгијанаца, Немаца, Италијана, Пољака. За време Наполеона основане су и легије још неких народа, али су доцније, за време бурбонске реставрације, распуштене. Године 1815. основана је Краљевска легија странаца, састављена већином од немачких пустилова, а командовао је Хохенлове. И ова је легија брзо распуштена. Коначно, 1831. основана је Легија странаца у коју су примани појединци (добровољци) свих народности, а намењена за борбена дејства изван територије Француске. Легија је деловала у колонијалним експедицијама у северној Африци – Алжиру и Мароку – затим на Криму, у Италији, Мексику, у Анану, на Тонкину и Формози. Све ово одвијало се у другој половини 19. века, а у 20. је Легија странаца гушила устанке у Ма-

року и Сирији после првог светског рата. Обновљена и модернизована, Легија странаца већ 1946. бори се у Индокини против народноослободилачке војске Вијетнама, све до капитулације код Дијен Бијен Фуа 1954. године. Затим ратује против народноослободилачке војске Алжира, а 1962. године већи број легионара пребачен је у Џибути, Француску Гвијану и на Мадагаскар. Матични гарнизон премештен је из северне Африке у близину Марсеја, а знатан број легионара нашао се и на Корзици.

У Легију странаца примају се људи од 18 до 40 година уз обавезу да ће служити најмање 5 година, без обзира на прошлост и без икаквих докумената. Стога је ова војна формација и постала станица пустиња, криминалаца, очајника и декласираних елемената из целог света, а после другог светског рата и ратних злочинаца. Шпанија је, по узор на Француску, исто тако основала Легију странаца 1920. године која је учествовала у гушењу свега напредног, од устанка у Мароку до устанка асуријских рудара 1934. године. Ова легија била је у шпанском грађанском рату на страни Франка, против републиканске Шпаније. Године 1962. имала је око 9.000 легионара.

Млади Тајванци траже пријатеље

Веома много желим да стекнем пријатеље у Југославији. Да ли бисте објавили податке о мени у вашем листу?

Име: Huey Yang

Пол: женски

Године: 21

Хоби: дружење, читање, музика, сликарство, скупљање марака и дописница

Језик дописивања: енглески, кинески и помало јапански

Адреса:

73 1F Ping-Deeng Street,
Hsintien 23134
Taipei, Taiwan
Republic of China

Хелоу! Зовем се Јин и Кинез сам. Искрено желим да стекнем пријатеље преко океана и зато се обраћам вама:

Име: Yin Yang

Пол: мушки

Године: 20

Хоби: марке, разгледнице, и уопште скупљање сувенира, путовања и музика
Језик: енглески и кинески

Адреса:

73 1F. Ping-Deeng Street,
Hsintien 23134
Taipei, Taiwan
R. O. C.

Најмања књига на свету

Драги Забавнице, у једном твом броју прочитао сам да је најмања књига на свету антиратна и да садржи поруку изражену у само два слова „НЕ“. По

TUTIC PREDRAG

ŠTA ĆE OSTATI POSLE
TREĆEG SVETSKOG RATA?

угледу на ову књигу – ако тако уопште може да се назове – шаљем вам примерак своје књиге. Она садржи неизречену, али јасну поруку која би гласила „НИШТА“. Пошто имам поверења у Забавник, желео бих да чујем његов суд о овоме.

Верни читалац

ПРЕДРАГ ТУТИЋ,

Маршала Тита 91

Љиљане

Предраг нам је послао своју „књигу“ која се састоји само од „корица“ на којима пише:

Тутућ Предраг

ŠTA ĆE OSTATI POSLE TREĆEG
SVETSKOG RATA?

И ми се слажемо да се ово дело тешко може назвати књигом, али је, како сам аутор каже, његова порука јасна и озбиљно упозорава на могуће последице новог светског рата: не би остало ништа од живота на Земљи и човечанства. Наравно, чврсто верујемо да до тога неће доћи, као и да ће будућност

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Дејан Миловановић, Авалска 9, 18400 Прокупље – 14 година, воли путовања и музику, навија за Партизан.

Наташа Милошевић, Булевар Авноја 94/12, 11070 Нови Београд – 12 година, сакупља разгледнице и марке.

Катерина Стојановић, Антон Попов 6/II/13, 91000 Скопље – 13 година, сакупља салвете, папирнате луткице и постере, воли животиње, музику, спорт и дописивање.

Ирена Гламузина, 7 секретара СКОЈ-а 63, 41410 Велика Горница – 10 година, сакупља салвете и марке.

Драган Латковић, Маршала Тита 68, 26360 Пландиште – 20 година, тренира фудбал, воли путовања.

Ивана Шукало, Масарикова 4, 78000 Бањалука – 9 година, сакупља салвете, разгледнице и сличице „Чунга-Лунга“.

Кристина Гаћарић, Господар Јевремова 40, 11000 Београд – 7 година, сакупља салвете и налепнице.

Инес Намет, Драгише Брашована 8/40, 21000 Нови Сад – 14 година, тренира кошарку, воли рок музику, брза кола и моторе, највише авионе.

Даница Дмитровић, Бачка 9, 11080 Земун – 15 година, воли дружење, дописивање, животиње и музику.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНИЦЕ: барска корњача, ето, предајник, Семи, абаз, сн, Новосна, уз, ор, Штраус, смоква, та, нз, Смиљан, ати, Анто, Ерић, новинарка, оци, Драган Николић – звечка, каплар, артир, овелике, племенка, атом, лер, микрони, о, ит, мен, трк, ор, т, монолит, брк, Ален, тираније, Његомир, целер, етамин, питони.

ПОМИЦАЉКА: Трогир, Ријека, Апатин, Кочани.

ДОГОДИЛО СЕ У...

● ● ● **Филадельфија.** Познати антрополог др Луис Лики изјавио је недавно да је човек као врста успео да се одржи на Земљи вероватно због тога што су његов специфичан мирис и укус његовог меса изазивали одвраћеност код већине прасторијских животиња. С обзиром на ауторитет доктора Ликија, ова претпоставка може да се прихвати.

●●● **Док Анђелесу.** Многи грађани поверовали су да ће убудуће моћи на лак начин да повећавају месечне приходе. Наиме, један истраживачки институт објавио је да ће за сваких четврт литра зноја платити 400 долара. Институту је зној потребан за опште везане за припрему дугих космичких летова. Знојење се, међутим, показало као тежак физички рад.

● ● ● **Челтпенхему.** Марина Колзулетела је као фурија у основну школу, дограбила за главу учитеља Тороа, изручила на њега пуну кошу текућег детерџента и добро му истрљала лице. Разлог: њен деветогодишњи син плачући јој је испричао да га је учитељ казнио на тај начин што га је приморао да једе и сапун. Синовљева оптужба била је лажна.

● ● ● **Калифорнији.** Кад је из желуца делфина тешког 170 килограма требало извући неки метални предмет, у помоћ су позвали кошаркаша Клифорда Реја из калифорнијског клуба Голден Стејт Ворриорс. Реј је својим 112 центиметара дугим рукама досегнуо оно што пре њега није пошло за руком чети ветеринара.

● ● ● **Флориди.** Иако више није у првој младости, диск-џокеј флоридске радио-станице Џим Кин (31) пуних 168 сати пен-трао се и стропоштавао низ тобоган (тврдоглаво нестрајући чак и кад су га спонали напади вртоглавине и повраћања. Због тога је неко време на тобогану с њиме морао да се вози и лекар како би му пружио прву помоћ у невољи).

●●● **Риалто.** Ако је веровати Херџу Робинсу, филмском режисеру који је на калифорнијском универзитету Риалто организовао такмичење у јелењу прва, најбољи апетит показао је двадесетпетогодишњи студент Раста Рајс - прогутао је 28 живих прва. Тиме је уједино направио рекорд који је од прошле ове године држао студент Мајк Мруз Сакраменто са 27 прва.

● ● ● **Сан Лоренцу.** Како се постаје најбоља причалница на свету? „Самовежомисамовежомисамовежом...“ каже наставница говорења и претенденткиња на титулу најбоље говорнице на свету пошто је победила на недавном такмичењу у тој дисциплини на универзитету Шебог колеџ у Сан Лоренцу, у Калифорнији. Она је за минут одређивала поему „Мора“, песника Гилберта која се састоји од 403 речи.

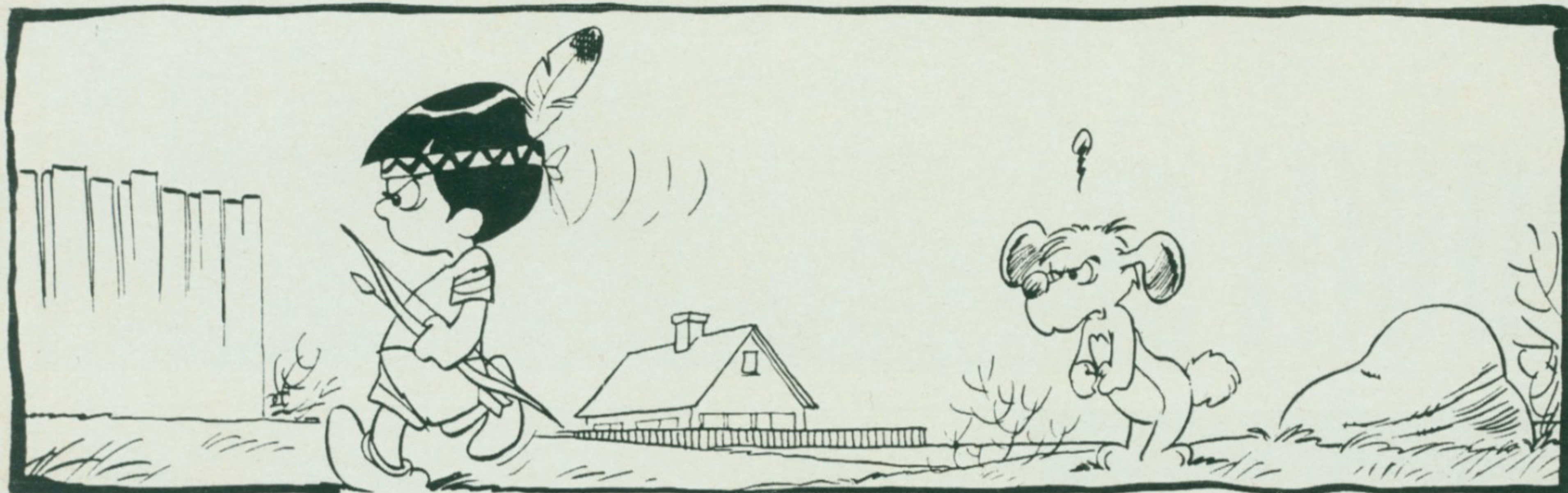
● ● ● **Квебеку** – Градско веће овог канадског града донело је неопозиву одлуку: коњи који кроз старе делове града вуку фијакере морају убудуће носити „пелене“. У ствари, новим прописом под коњске репове морају бити привезане вреће од синтетичког влакна. Градоначелник се брани да то није његова заслуга. Узор му је, каже, амерички град Њу Орлеанс где се коњи одавно тако „повијају“.

АШАН
РЕЈУИ

Дружина

КАМКЕР

ГРРР... ОН ДА
МЕНИ КАЖЕ ДА
САМ СЛАБ ЛОВАЦ!?

УЛОВИО САМ ДО САДА ДЕСЕТ ШЕ-
ШИРА КОЈЕ ЈЕ ВЕТАР ОДУВАО,
УКЕБАО ПРЛЕТА МАЧКА КАД ЈЕ
ХТЕО ДА МАЗНЕ ОНУ СТАНИНУ СА
ТАВАНА! ИСТИНА, МАЛО САМ
И ЈА ПРИЦНУО, АЛИ...

...САМО ДА ПРОБАМ КАКВОГ
ЈЕ УКУСА... ДОБИО САМ,
ИСТИНА, ТАДА ПО РЕПУ...
АЛИ РЕБИ ДА САМ
СЛАБ ЛОВАЦ?!...ТО...
ТО ЈЕ СУВИШЕ!

ЈЕДНОСТАВНО НЕ МОГУ
ДА РАЗУМЕМ КАКО ЛЉДИ
МОГУ ТАКО ДА ВРЕБАЈУ
ПСЕ, СВОЈЕ НАЈБОЉЕ
ПРИЈАТЕЉЕ?

НИКАДА... НИКАДА
НЕЋУ ПОЖЕЛЕТИ ДА
САМ ЧОВЕК!

НИКАДА!

